

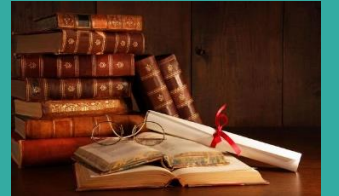
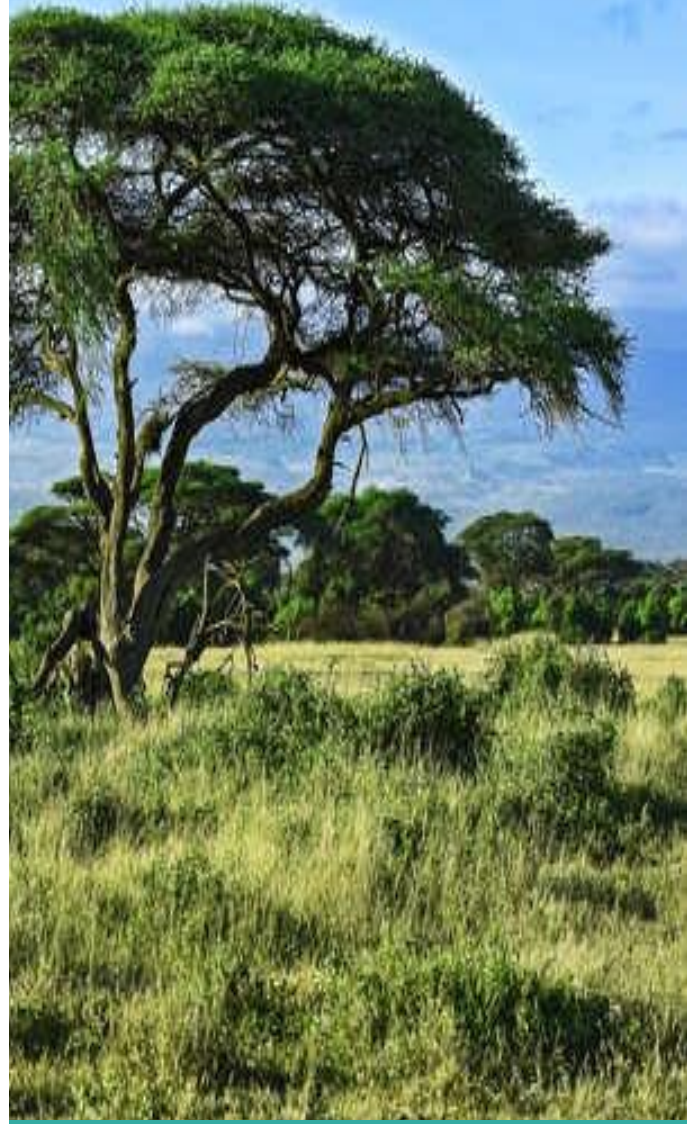
HAYATA DAİR OKUMALAR- 1

Ekim 2022

AHMET TÖRKAN
MBA

İÇİNDEKİLER

Yazar Hakkında

Anneme dua

Beratını İste

Sevdim Seni

Yeter ki Duadan Vazgeçme

Günahtan Sonra Aynı Kişi Olmaz İnsan

Kiminleydin?

Asla Yalan Söyleme

Yusuf Olmaksa Muradın Ya da Züleyha; Korkmayacaksın Ölümünden

En Hayırlı Amel Dili Tutmaktır

Müslüman Saati

Beni Terk etme Namazım

Seni İçeri Bırakmayan

Ey Nefsim

Neyi Bekliyorsun Neyi?

Askıda Ekmek Bulunur

Hayata Biraz Ara

Ölen Hayvan İmiş, Aşıklar Ölmez

Mesnevi'den

Ey Nefis

Hız. Musa ve Çobanın Duası

Padişahın Kızına Aşık Çoban

Yaşlanınca Pişman Olunacak 10 Şey

La Tahzen... Üzülme

Bir Delinin Dilekçesi

Konuşmanın Yedi Adabı

İlim Genç İken Öğrenilmeli

İlim Hakkında Hadisler

İslam'ı Tebliğde Kadın

Kadının Tahsil Hakkı

Burnundan Kıl Aldırmayan Osman Efendi

Hamalın İbretlik Hikayesi

Eşekli Kütüphaneci- Mustafa Amca

Sultan Alpaslan'ın 10 Liderlik Sırrı
Öfkelenince Neden Bağırırız
Deniz Yıldızı
Sütçü Kız
Hz. Süleyman ve Kanadı Kırık Kuş
Endonezya Halkı İslam'a Nasıl Girdi?

"Kalbinizle yaptığınız her şey size geri dönecektir."
Mevlana

Yazar Hakkında

Ahmet TRKAN, 1959 yılında Bolu’da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Bolu’da lise Öğrenimini İstanbul’da Deniz Astsubay Hazırlama Okulu’nda tamamladı. 1 yıllık Sınıf Okulu Eğitiminden sonra 1979 yılında Deniz Kuvvetleri Komutanlığı deniz birliklerinde deniz astsubayı olarak göreve başladı. 1983 yılında 6 ay süren DSH uçak uçuş operatörü kursunu başarı ile tamamlayarak uçak uçuş operatörü unvanı ile Deniz Kuvvetleri Komutanlığı hava unsurlarında görev aldı. 1989 yılında Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi İktisat Programını tamamladı. 1997 yılında Deniz Kuvvetleri Komutanlığı’ndaki görevinden ayrıldı. 2009 yılında Maltepe Üniversitesi İşletme Yüksek Lisansını tamamladı. Halen ticari hayatta kariyerini devam ettirmekte, özel bir şirkette yönetici olarak görev yapmaktadır. Evli ve 3 çocuk babasıdır. <http://www.habername.com> haber sitesinde haftalık makaleleri yayınlanmaktadır.

YAYINLANMIŞ ESERLERİ

Alaturka Laiklik KDY 2021

İletişimi Aşk Hali KDY 2022

E-KİTAPLAR

Çocuk Eğitimi-1 ve 2

Habername Yazılarım 1-2-3 ve 4

Kıssalardan Hisseler-1

Geçim Dünyası

Söz Uçmaz Yazı Kalır

Gönül Telinden

Strateji Rehberi

İnsan Toplum ve İktisat

Osmanlı Saati Ne Anlatıyor

Mehmet Akif ve İstiklal Ruhu

İş Ahlakı

SİTELERİ

www.ahmetturkan.com.tr

www.ahmetturkan.gen.tr

Takdim

Hayata Dair Okumalarda sizlere okuduğunuzda iyi geldi diyebileceğiniz konularda, hoş izler bırakacak yazılardan derlediğim hususları bulacaksınız. Mümkün olduğu kadar okuyucuya anlam kazandıracak, vaktimi boşa harcadım dedirtmeyecek konuları seçtim.

Okunduğunda anlamı olmalı. Mana farklı şeydir. Huzur katmalı, fikir katmalı, akılda kalmalı ve belki öğüt olmalı diye düşünüyorum. İnternette şöyle bir araştırdığınızda ölmeden önce okunması gereken kitap listelerinden belki de binlercesinin bulacaksınız. Ama her biri farklı bir amaçla yazılmış çoğu hususlar sadece vaktinizi alacak belkide. Belkide yarıda bırakıp bir kenara atacaksınız.

Hayatın bir anlamı var, okumanın da bir anlamı olmalı. Hayata değer katmalı. Değerli, kaliteli okumalar olmalı. Bir çırpıda okunup unutulmayan.

ANNEME DUA

Yüce Rabbim, Artık genç değilim ve arkadaşlarımla anneleri tek ölmeye başladı. Arkadaşlarım annelerinin değerini anladıklarında, bunu onlara söyleyemeyecek kadar geç kaldıklarını dile getiriyorlar.

Benim hala hayatta olan kusursuz bir annem var. Onun değerini her geçen gün daha iyi anlıyorum. Annem değil, ben değişiyorum. Yaşım ilerledikçe, onun ne kadar olağanüstü bir insan olduğunu daha iyi anlıyorum. Bu sözleri annemin kendisine söyleyemiyorum ne yazık, oysa duygularımı kaleme almak ne kolay.

Bir evlat kendisine yaşam veren annesine nasıl teşekkür edebilir? Bir çocuk büyütürken gösterdiği sevgiye, sabra ve onca çabaya? Bebekken arkasından koştuğu, asabi bir ergeni anladığı, her şeyi bildiğine inanan üniversite öğrencisini hoş gördüğü için şükranlarını nasıl dile getirebilir? Kızının annesinin ne kadar akıllı bir insan olduğunu anladığı günü sabırla beklediği için nasıl minnet duyabilir? Anne olmuş bir evlat hala kendisine annelik yapan bir insana nasıl teşekkür edebilir? Her zaman öğüt vermeye hazır olduğu halde, istendiğinde, ya da gerektiğinde sessiz kalmayı başardığı için..

Binlerce kez söyleyebileceği durumlarla karşılaşmasına karşın, "Ben sana dememiş miydim?" demediği için.. Kendisi olduğu için.. Sevgi dolu, düşünceli, sabırlı ve bağışlamayı bilen kendisi olduğu için, nasıl teşekkür edebilir? Allahım, Senden onu hakkettiğince kutsamanı istemekten başka bir şey gelmiyor elimden.. ...ve onun bana örnek olmasında, bana yardımcı olmana şükretmekten başka.

Kendi çocuklarımla gözünde, annemin benim gözümde olduğu kadar iyi bir anne olabilmek için sana dua ediyorum Allahım.

Bir kız evlat (Alıntıdır)

BERATINI İSTE

Köşeye çekil. Sessizce içine dön.
Ömrü hayatının seyr-ü seferine bak.
Günahlarını, hatalarını ve yanlışlarını hatırla.
Boynunu bük ve beraatını iste.

Sadece kişisel günahlarını hatırlama.
Sadece Allah'a karşı yaptığın hataları hatırlama.
Bir de dostlarına, çevrene, yol arkadaşlarına ve ailene yaptıklarını düşün.
Boynunu bük ve af dile.

Verdiğin ve tutmadığın sözleri düşün.
Gittiğin ama dönmediğin yolları düşün.
Aldığın ama vermediğin emanetleri düşün.
Dizini bük ve beraatını iste.

Sevenlerini ama sevmediklerini hatırla.
Görenleri ama görmediklerini bil.
Ses verenleri ama duymadıklarını düşün.
Bir köşeye bükül ve beraatını iste.

Hayatın hikmetini kaçırdığını öğren.
Yaşamın manasını unuttuğunu gör.
Var olmakla, yok olmak arasındaki derinliği kavra.
Sonra tüm bunları hissetmediğin için beraatını iste

Ne uğruna ve ne amaçla yaşadığına şaşır.
Hayalin neydi, gerçeğin nedir, bir bak?
Menziline hayıflan, gittiğin yoluna şaşır.
Sonra diz çöz, affın için yalvar.

Kavgalarını hatırla cesurca.
Meydanlarda kol kola girdiğin dostlarını an.
Yürüyüşün kutlu lezzetini, muhteşem huzurunu hatırla.
Sonra saptığın o yoldan geri dönmek için beraatını iste

Durma, gecenin her vaktini değil, gündüzü de hatırla
Bir kandil akşamını değil, her seheri ve her grubu,
Sadece günleri değil, ayları yılları hesap et.
Ve sonra kapan secdeye, bir davan olduğunu hatırla beraatını iste

---

Toprağa bas, suyu tat, çiçeđi kokla
Dağların özgürlüğünü, gökyüzünün derinliğini hisset
Çađlayan nehirlerle selam et, denizlere dököl beraber
Geldiđin yeri, toprak anayı unuttuğun için, beraatını iste.

Dostunu ara, yarenini ara, aileni ara.
İhmal ettiğini söyle, sevdiğini söyle onlara.
Yol arkadaşıını ara, kardeşıını ara, yolda kalmışı ara.
Bir büyük hikâyenin parçası olduğunu unuttuğunu söyle.
Af dile, özü dile, sevgili dile, gönöl dile.

Sanma ki bir kapı var, bir dergâh var.
Sanma bir gece var, bir gün var.
Sanma bir kandil var, bir Berat var.
Sanma sadece söz var, kalbinden söyle, beraatını iste.

Ali Nur Kutlu

SEVDİM SENİ

Kuşu ölen çocuğun evine taziye gittiğinde... Anne ve yavru köpekler için koskoca ordunun yolunu değiştirdiğinde, merhameti sevdim, hayvanları sevdim...

"Benim çocuğum yok, ardımdan okuyacak kimse olmayacak" diye ağlayan Hz.Bilal'i, "Üzülme! Ümmeti Muhammed her ezandan sonra sana okuyacak" diye teselli edişini sevdim.

Bir gün,oturarak namaz kıldığını gören Ebu Hureyre'nin "Ey Allah'ın elçisi, hasta mısın?" sorusuna, "Hayır, açım!" deyişini sevdim.

O kadar uzun süre hiç aç kalmadım ben ama, kızın Hz.Fatma'ya, "Vallahi kızım,üç gündür baban bir şey yememiştir." deyişinde, açlığı sevdim.

Hız.Hatice'ye düğün için hediye ettiğin gülleri sevdim... "Hatice'nin sevgisi benim rızkımdır." deyişini sevdim.

"Beni nasıl seviyorsun?" diye soran Hz.Ayşe'ye, "kördüğüm gibi" cevabını... Ve zaman zaman "kördüğüm ne alemde?" sorusuna, "ilk günkü gibi" deyişini sevdim.

Onsekiz aylık oğulcuğun İbrahim kucağında can verirken, gözyaşlarıyla onu öpüp koklayıp, "O, meme emen bir sütkezésudur, ama Allah'ın takdiri karşısında,elden ne gelir?" deyişini sevdim.

Mute'de şehid düşen evlatlığın Zeyd'in minik yetimi, acıyla o mübarek eteğine sarılıp ağladığında, onu kucaklayıp, hıçkırarak ağlayışın karşısında, "Ey Allah'ın elçisi, bu nedir?" diye soranlara, "Bu, sevenin sevdiğini özleyişidir." demeni sevdim.

Yanında,kucağındaki çocuğuna sarılan,öpüp koklayan arkadaşına gülümseyerek, "yavruna nasıl şefkat duyuyorsan,Allah da senin şefkatinden daha çok sana şefkat duyar" deyişini sevdim.

Sevgili kızın Hz.Fatma, her yanına girdiğinde, ayağa kalkıp karşılamayı, "hoşgeldin kızım" diye öpmeni, elinden tutup,yanına oturtmanı sevdim.

"Evlilik, iki bedende tek bir ruhtur" deyişini sevdim.

Hız.Ali ile Hz.Fatma'yı evlendirirken, ikisini karşına alıp, "Ey Ali, kızımı sana cariye olarak veriyorum, ama unutma, sen de onun kölesisin" deyişini sevdim.

Bir gün, elbisenin içinde kıpırdayan şeylerin sırrı, elbise açılınca anlaşılır: "Benim çiçeklerim" diye sevdiğin Hasan ve Hüseyin oradadır...Ben, onları sevişini, onlar sırtında iken namaz kılışını, kapıdan girer girmez,"küçük adam orada mı? Küçük adam orada mı?" deyişini, badi badi koşarak gelen torunlarını kucaklarken, onlara "Ey Allahım! Ben onları seviyorum,sen de onları ve onları sevenleri sev"

---

deyişini sevdim.

Bir bayram sabahı, hüznle kenarda oturan, eski elbiseli yetim bir çocuğu elinden tutup evine götürüşünü, yıkanıp yemek yedirilen, para verilip sevindirilen çocuğun yüzünü avuçlarının içine alarak, "Benim baban, Ayşe'nin annen, Hasan ve Hüseyin'in kardeşlerin olmasını ister misin?" deyişini sevdim.

Sokağa kaçan çocuğunu eve getirebilmek için, "gel bak sana ne vereceğim" diyen anneye, "dikkat et, çocuk sana gelir ve ona bir şey vermeyecek olursan, senin için bir yalan günahı yazılır!" deyişini sevdim.

Meydanlık bir yerde, önünüzden bir cenaze alayı geçerken, ayağa kalktığında, arkadaşlarının şaşkın:"Ey Allah'ın Resulü, bu bir yahudidir" dediklerinde, "Fakat aynı zamanda bir insandır" deyişini sevdim.

Bir Müslüman, sarhoş bir şekilde, huzuruna getirildiğinde, yanındakilerden biri sarhoşa "Allah sana lanet etsin" deyince, o mübarek kaşların çatık, "ona lanet okumayın, ben onu tanıdığımdan beri, o Allah ve Resulünü sever" deyişini sevdim.

Uhud'da şehit düşen yetmiş iki arkadaşını defnederken, Cemuh oğlu Amr ile Amr oğlu Abdullah'ın cenazelerinin başında, hüznle dalıp gidişini ve "bu ikisini aynı mezara koyun. Çünkü onlar, dünyada da birbirlerini çok severlerdi" deyişini sevdim.

Mübarek başın, Hz.Ayşe'nin kucağında, ruhunu Allah'a teslim etmek üzereyken, Rabbinin huzuruna tertemiz çıkmak için, misvakla dişlerini temizleyişini sevdim.

Mescitte, nezaket kurallarından habersiz, yeni müslüman olmuş birinin, burnunu sildiği paçavrayı yere attığını görünce, pisliği yerden kendi elinle alıp,temizleyişini ve o kişiye yumuşak bir sesle, "bir daha böyle yapma" deyişini sevdim.

"Sizden biriniz, ağaç dikerken kıyamet kopuyor olsa, ağacı dikmeye devam etsin" deyişini sevdim.

"Akarsu başında bile olsanız, suyu israf etmeyin" deyişini sevdim.

Kâbe'yi işaretle, "Bu ev, saygın,mübarek ve kutsaldır. Ama, varlığını elinde tutan kudrete yemin ederim ki, insan onuru ve kişiliği daha kutsaldır!" deyişini sevdim.

Mirâc'a çıktığında, Allah Teala, "Seni ne ile şereflendireyim?" dediğinde, "Beni Sana kullukla şereflendir" deyişini sevdim.

Yine mirâc'ta Rabbin "İste! Ne isteğin varsa vereyim" dediğinde, secdeye kapanıp, gözyaşlarıyla "Senden ümmetimi istiyorum" deyişini sevdim.

Refik-i Alâ'ya, Yüce Dost'a giderken, "Sizi kevser ırmağı başında bekleyeceğim. Bana kavuşmak isteyen, elini ve dilini kötülüklerden çeksin." deyişini sevdim.

Ve Rabbimizin, "Andolsun size kendinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya uğramanız O'na çok ağır gelir. O, size çok düşkün, müminlere karşı çok şefkatlidir, merhametlidir (Tevbe-128) deyişiyse, seni sevdim.

Ve Rabbimizin, "Şüphesiz ki, Allah ve melekleri, Peygamber'e çokça salât ederler (överler,yüceltirler). Ey müminler! Siz de O'na salevat getirin ve tam bir teslimiyetle selam verin."(Ahzab-56) buyurmasıyla, seni daha çok sevdim...

YETERKİ DUADAN VAZGEÇME

Sen duâ edersin ama kabul olmuyor sanırsın...

Ekmek almak için fırına gidersin. Beklerken fırıncı ile sohbet başlar.

Ve fırıncının hoşuna gidersin, hoşsohbetsin ya!

Fırıncı başkalarına istediklerini verip aceleyle gönderir.

Bu arada sen istediğini alamadığın için sıkılmaya başlarsın.

Ama bilmezsın ki;

fırıncı yeni pişmiş en güzel ekmeği sana verecek ... Hz. Mevlana

GÜNAHTAN SONRA AYNI KİŞİ OLMAZ İNSAN

Günah öyle birşeydir ki bir kez insana değince asla aynı olmaz insan. Ya daha kötü ya daha iyi olur. Günah sizi ya yerin dibine batırır, ya da tevbeyle bir olup yükselere çıkarır. Tevbesi edilmiş bir günahın sahibi o günahı işlemeyen öncesine göre yukarıdadır. Çünkü yanında günahından öğrendikleri vardır. Bu gidiş günaha girin demek değildir, çünkü çıkmayabilirsiniz. Ama girdiyseniz umudunuzu yitirmeyin demektir, tevbe başarırsanız, o vakit eskisinden daha karlı olacaksınız demektir. Adem babamızın bize öğrettiği budur. Günah da bir öğretmendir.Yeter ki tevbe ödevleri tastamam yapılsın.Allah müminin hiç birşeyini zayi etmez, gübre misali günahını bile...Müminin hiç bir günahı yoktur ki saf, katışıksız günah olsun, içinde iyilik barındırmasın. Onun günahına günah demesi bir iyiliktir.Günahına pişmanlığı bir iyiliktir. Halini beğenmeyişi bir iyiliktir. Bundan hasıl kibirlenmeye mecali olmayışı bir iyiliktir.Tevbesi ise iyilik üzeri iyiliktir. Mümine saf, katışıksız kötü asla isabet etmez.

(Zayi etmez derken ondan o kişi için iyi birşey hasıl eder demek istedim. Oysa kafirin günahı alem için dolaylı yoldan iyilik olsa da, kendi için kötüdür.Ondan bir hayır nasiplenmez o.Meğer ki günahları ona yolun yol değil desin de onu imanın kapısına getirsin, o ayrı.İkazlar alıyorum aman bizi günaha teşvik ediyorsun diyorlar, Allah korusun, ben sadece battık denmesini istiyorum.Bir de ne kadar güzel bir Rabbimiz olduğu, bizim her halimizi bereketlendirdiği bilinsin.Çünkü ye's belası hepimize zaman zaman virüs gibi sirayet ediyor.Ben bir müminin "Aman Allah zaten cömert ne yaparsam yaparım" diyeceğini sanmıyorum.Mümin öyle arsız değildir.Sadece düşer, sürçer, tökezler, zaman zaman kirlenir, mümin genellikle kendini kınar, ona umut vermek gerekir. -Yine de çok hassas bir denge gerekiyor. Ne ibadete güvenmek, ne de gūnahtan ye'se düşmek dengesi- Doğru, halbuki Allah peygamberine bile "Attığında sen atmadın Allah attı" diyor. Fiil Allahın biz neyi sahipleniyoruz.)

Uzatılan her şefkatli elin, teveccüh eden her sevgi dolu kalbin aslında Allah'ın olduğunu bilmeyenler, tenzih makamında yalnız yaşarlar.Her reddettikleri teşbihte reddettikleri Allah'tır bilmezler.Allah isminin tüm isimleri kapsadığını,tüm isimlerin tüm tecellileri kapsadığını, tüm tecellilerin de tüm eşya ve hadisat olduğunu bilmezlerİnsanlardan uzak, Allah'a yakın olabileceklerini vehmederler.Onu aramaya yola çıkarlar, az gider uz giderler, Kaf dağına geçerler, bir de bakmışlar ki Allah'ı geride bırakmışlar.Allah böylelerine göre kendini verada(arkalarında) diye tarif eder.

Neden yüz çevirdiğine iyice bak. Sakın Ona varmak için Ondan yüz çeviriyor olmayasın.Götekiler de sizin gibi Onu ararlar, der peygamber(sav). Demek Ona ulaşmak illa ki göğe ulaşmakla değildir.Gözünü aç bak belki en ehemmiyet vermediğindedir. Çünkü o sivrisineği bile misal vermekten çekinmez.Hakikatin hadimleridir onlar ve bilirler ki hakikatin hizmetçisi çoktur, mühim olan hakikattir, kendilerini çeker ötekiyle iftihar ederler. İhlasın büyük bir alametidir bu, güzel, iyi, doğru kimden gelirse gelsin kendininmiş gibi zevkle memnunane takdim etmek.Hakikat binbir dallı bir ağaç gibi binbir dille intişar ediyor, insanlık Onu binbir dilli melekten ziyade zikrediyor diye coşarlar, taşarlar Alem cu-şu huruşa gelmiş bir tekkedir nazarlarında, herkes aşk ile şevk ile cezbe ile Hu der. Onların tekkelerini kapatamazsınız. *Mona İslam*

BİR HAFIZIN NAMAZI

Tenhâ bir köşe bulup namaza durdu. O, zaten “hep musallî olanlardan”dı. Ellerini kaldırdı ve dünyayı bütün ağırlığına rağmen arkaya atıverdi. Tekbir aldı.

“Allâhu Ekber” dedi.

Allâh’ın büyüklüğü karşısında nahif olan bedeni, daldaki yaprak gibi titriyordu. Fâtîha’nın âyetleri, bir bir sıralandı gönül semâsında.

“Elhamdülillahi Rabbi’l-Âlemîn” derken bütün zerrelerinin eridiğini hissetti. Yok oldu sanki... Damla deryaya gark oldu. Ve yoklukta asıl varlığı buldu.

“Rahman ve Rahîm olan”ın merhamet ummânına dalmışken bir anda silkiniverdi. Şimdi “din gününün sahibi”nin huzurunda, hesap için mahşere çıkmış gibi kıyamda idi.

Her bir kul, bizzat Rabbi tarafından hesaba çekilecekti. Kulluğun mahcûbiyetinin yanında Rabbi’nin kelâmına muhatab olmanın yakıcı sıcaklığını hissetti kalbinde... İhsan duygusu ile namaz kılmak ne güzel!

“Cibrîl hadîsi”nde olduğu gibi... “İhsan nedir?” diye sorunca Rûhu’l-Emîn, “Allah Teâlâ’yı görür gibi ibadet etmen!” diye buyurmuştu Âlemlerin Efendisi -sallâllâhu aleyhi ve sellem-... “Her ne kadar sen O’nu görmüyorsan da, O, seni hep görüyor.” diye de tamamlamıştı mübârek kelâmını...

Şimdi ise duâ makamında...

“İyyâke na’budu ve iyyâke neste’în.”

“Ancak Sana kulluk eder ve yine ancak Sen’den yardım dileriz.” diyerek Rabbi’ne niyaz ediyor.

“Bizi dosdoğru yoluna ilet, nîmet verdiklerinin yoluna. Gazaba uğrayanlarınkine değil!..”

Âdeta vücudundaki bütün uzuvlar dile gelmiş, hep birlikte koro hâlinde duâya “Âmîn” diyorlardı.

Ardından uzunca bir sûre okudu. Kıyamda durmaya doyamıyordu. Allâh’ın huzurunda bir “Elif” gibi dimdik duruyordu. Eğildi, “dâl” oldu. Boyun eğdi, nefsine teslimiyeti sevdirdi.

Allâh’ım, bu ne güzel bir kul! Ne güzel bir namaz! Yine doğruldu, “Elif” oldu. Secdede tam bir “hâ-mîm” oldu. Kıyamıyla rûkûsuyla, secdesiyle şimdi tam bir Kur’ân âyeti idi. O, zaten hâfızlığını tamamladığı andan beri “yürüyen Kur’ân”dı. Onun gibi namaz kılan az idi.

Hâfız, sanki ete kemiğe bürünüp, Yûnus diye görünenlerdendi. Yûnus gibi hakikat ilminin peşinde idi. Bunu anlamak için onu tanımak, onu tanımak için de Kur’ân’ı biraz olsun anlamak gerekli...

Hâfızın nefsi, namaz süzgecinde ezildikçe ezildi, kalbine boyun eğdi. İnsan denen muammâ çözüldü, gönül aynasında belirdi. Bir büyük Hak dostunun söylediği gibi, “Hayat, beşik ile tabut arasında dar bir koridor”...

İşte şimdi, o dar koridorun başından sonu görünüyordu. Hâfız, namaz kılıyordu. Âdeta yer-gök bir olmuş, zaman-mekan kaybolmuştu. Secdede ne kadar kaldı, kaç kere “Sübhâne Rabbiye’l-A’lâ” dedi,

---

bilemiyordu.

Belki de marifet basamaklarını tırmanıyordu. Namazı, büyük bir sır ve hikmet kapısı görenler için pek çok kapı aralanır elbet gönül âleminde... Ve pek çok sır, namazın içinde çözülüp, Hak ile âyân olur.

Eşiğinde durdum yâ Rab!.. Nefsim, kalbim ve bütün varlığım Sen'in ellerinde. Sen şekil ver kalbime... Sûretimi de, sîretimi de Sana döndür. Kendi boyanla boya. Kalbime tecellî et cemâlinle... Aman, celâlinle değil!..

“İşte size vaad edilen cennet! Ki o, Allâh’a yönelen, emirlerine riâyât eden, göremediği hâlde Rahmân’dan korkan ve «kalb-i münîb» (Allâh’a yönelmiş bir kalp) ile gelen kimselere mahsustur.” (Kâf, 32-33)

Bir günde en az beş kere mîrâca çıkmak ne müthiş şey!

Allâh’ım, huşûlu namazı sevdin ve o huşûya erdir bizi!.. Namazda mîrâçtan hediyeler doğsun kalplerimize!.. Hâfızın namazı gibi.

Hâfız, namazını bitirmeye kıyamıyordu.

“Kullukta zirve namaz, namazda zirve secde”... O, şu anda zirvedeydi. Zirveden âlemleri seyrediyordu. Rahmânî kokular duydu. Melekler, hayran hayran ona bakıyorlardı.

O bir kuldu! Omuzlarındaki ağır yükün farkındaydı. Ve namaz kılıyordu. Allâh’ın Rasûlü, son nefesini verirken:

“-Namaz, namaz!..” diye buyurmuştu.

Namaz kılmayanlar, gözünün önüne geldi. Merhameti coştı. Namaz kılmamanın cezasını yüreğinde duydu.

“-Hak!” diye feryâd etti.

“-Eyvah, Ümmet-i Muhammed!..” diye ağladı, ağladı!

O’nun hürmetine kim bilir kimler affediliyordu. O secdedeyken başına kulluk tâcı taktılar. Bir de kalbine, gönlüne baktılar. Ne gördüler dersiniz? Mâsivâ adına, dünya nâmına hiçbir şey kalmamış. Tek ve yegâne olan varlık, sadece ve sadece Allah!.. *Hatice Sena*

KİMİNLEYDİN?

Bir vâiz, kürsüde âhiret ahvâlini anlatmaktaydı. Cemaatin arasında Şeyh Şiblî Hazretleri de vardı.

Vâiz efendi, Cenâb-ı Hakk'ın âhirette soracağı suallerden bahisle:

“İlmini nerede kullandın, sorulacak! Malını-mülkünü nereden kazanıp nereye harcadın, sorulacak!

Ömrünü nasıl geçirdin, sorulacak! İbadetlerin ne durumda, sorulacak! Harâma, helâle dikkat ettin mi, sorulacak!...

Bunların ardından, şunlar şunlar da sorulacak!” diye uzun uzadıya birçok husus saydı.

Vâizi dinleyen Şiblî Hazretleri, yumuşak bir ifâdeyle şöyle seslendi:

“Ey vâiz efendi! Suâllerin en mühimlerinden birini unuttun!

Allah Teâlâ kısaca şunu soracak:

“Ey kulum! Ben seninleydim, sana şah damarından daha yakındım; fakat sen kiminleydin?”

ASLA YALAN SÖYLEME

Eski zamanlarda, insanlar ilim öğrenmek için çok çalışırlar, her türlü güçlüklerle katlanırlardı. Küçük yaşlarında köylerinden, ailelerinden ilim öğrenmek için ayrılırlar, yıllarca onlardan uzaklarda zor şartlar altında yaşarlardı.

Seyyid Abdulkadir'in de küçük yaşta içine öğrenme arzusu düşmüş, bunun çarelerini aramaya başlamıştı. Sonunda dayanamadı, annesine gelerek;

- Anneciğim, ilim öğrenmek için Bağdat'a gitmek istiyorum...dedi. Annesi ise;
- Senden ayrılmaya gönlüm razı olmuyor. Ancak seni de Allah yolundan alıkoymak istemem.

Annesi Abdulkadir için yol hazırlıkları yaptı. En sonunda da oğluna lazım olur diyerek, 40 altını kaybetmemesi için bir kese içinde yeleğinin koltuk altına dikti. Sonra oğlunun gözlerinin içine bakarak şöyle dedi;

- Sana son olarak nasihatim şudur ki, eğer beni ve Allah'ı memnun etmek istiyorsan asla yalan söyleme, doğruluktan ayrılma. Allah her zaman ve her yerde doğruların yardımcısıdır.

Seyyid Abdulkadir annesine söz verdi ve ağlayarak elini öptü. Bağdat'a giden bir kervana katılarak yola çıktı. Hemedan yakınlarında dar bir geçide girdiklerinde kervanda bir bağrıışma koptu. Eşkiyalar kervana saldırmışlardı. Bir anda bütün sandıklar yere yıkıldı, eşyalar yağma edilmeye başlandı. Haydutlar kervandakilerin neyi var neyi yoksa hepsini alıyorlardı. Eşkiyalardan biri de Abdulkadir'in yanına geldi. Onun fakir haline bakarak şaka olsun diye;

- Söyle bakalım senin neyin var fakir çocuk?

Abdulkadir;

- Yalnız 40 altınım var, diye cevap verdi. Haydut önce şaşırdı sonra gülmeye başladı.

İnanamadı ve tekrar sordu;

- Doğru mu söylüyorsun?

Abdulkadir:

- Evet, doğru söylüyorum, 40 altınım var. Eşkiya meraklandı. Abdulkadir'i elinden tutup reislerine götürdü. Durumu reislerine anlattı.

Haydutların başı;

- Senin 40 altının varmış, doğru mu bu?

Abdulkadir;

- Evet doğru. Reis;

- Söyle bakalım. Onu nereye sakladın?

Abdulkadir;

- Hırkamın içinde koltuğumun altında saklı. Bunun üzerine haydutlar hırkasının içinde, koltuğunun altında saklı bulunan 40 altını bularak reislerine verdiler. Herkes çok şaşırmıştı.

Reis hayretle sordu;

- Peki evladım, sen niçin üzerinde altın olduğunu söyledin? Eğer bize söylemeseydin onları bulamazdık.

Abdulkadir;

- Ben annemden ayrılırken, asla yalan söylemeyeceğime dair söz vermiştim. Arkadaşınız senin bir şeyin var mı diye sorunca, altınlarım olduğunu söyledim. 40 altın için verdiğim sözden döneceğimi mi zannediyorsunuz? Bu sözleri duyan haydutların reisi çok şaşırdı ve derin bir düşünceye daldı.

Sonra etrafındakilere dönerek;

- Yazıklar olsun bizlere. Bu çocuk kadar olamadık. Bu çocuk annesine verdiği sözünden dönmek için her şeyini veriyor. Bizler ise Allah’a söz verdiğimiz halde, hiçbir zaman verdiğimiz sözlerde durmadık. O’nun yapma dediklerini yaptık yarın Allah’ın huzuruna çıktığımızda halimiz nice olacak?

Sonra şöyle devam etti:

- Sizler şahit olun. Şu anda bu çocuk benim kötü yoldan dönmeme sebep oldu. Şimdiye kadar yaptığım bütün günahlarım için pişman olup tövbe ediyorum. Bundan sonra iyi bir insan olup, Rabbim’in sevmediği işleri yapmayacağım.

Reislerine çok bağlı olan haydutlar hep bir ağızdan;

- Reisimiz, biz senden ayrılmayız. Sen hangi yolda yürürsen biz de o yolda yürürüz diyerek hepsi birden pişman olup tövbe ettiler. Kervandaki insanlardan ne aldılarsa hepsini geri verdiler ve bir daha haydutluk yapmayacaklarına söz verdiler.

Seyyid Abdulkadir ise yoluna devam ederek Bağdat’a ulaştı. Orada ilim tahsiliyle meşgul oldu. Kısa bir zaman içinde çok ünlü bir alim oldu. Binlerce insanın Kötülüklerden vazgeçip iyi birer insan olmalarına vesile oldu.

Yusuf Olmaksa Muradın Ya da Züleyha; Korkmayacaksın Ölümünden

Ölümün ayrılık değil kavuşmak olduğunu bileceksin. Dünyaya kafa tutacaksın tek başına. Yandaş yoldaş aramayacaksın. Bir Allah'ına bir kendine güveneceksin sadece. Yol arkadaşın terk etse bile seni yarı yolda aşkına sahip çıkacaksın sonuna kadar. Tek başıma taşıyamam demeyeceksin. Ölünceye kadar taşıyacaksın şerefle. Karşılık beklemeyeceksin. Sevmek olacak tek amacın.

Sevilmemişsin ne fark eder.

Ayıplanmaktan korkmayacaksın. Sevgini gurur madalyası olarak taşıyacaksın göğsünde kim ne derse desin... Sevgin için zindana atılmayı da attırmayı da göze alacaksın. Karanlıklar sırdaşın böcekler yoldaşın olacak. Bileceksin sonunda ayrılık olduğunu. İsyan etmeyeceksin vuslat beklemeyeceksin. Zaman ve mekân sizi ayıramayacak. Nerede olursan ol her daim sevdiğinin yanında olacaksın. Üzüntüsüne üzülecek sevincine sevineceksin.

Sanma ki beraber olmak için yan yana olmak lazım. Gönüller beraberse mesafenin ne önemi var!.. Gönül gözüyle görecek duyacaksın. Gönül diliyle konuşacaksın. Bilmez misin gönlü kainat bile kuşatamaz dar gelir. Gönül dilinden anlamam konuşamam dayanamam bu çileye karşılıksız hiçbir şey veremem diyorsan; talip olmayacaksın Yusuf luğa. Yusuf olmak için Yusuf gibi yürek gerek gönül gerek iman gerek, Züleyha değilsen eğer peşine düşmeyeceksin Yusuf ların. Kendi ayarında birini seveceksin ki mutlu olasın.

Her babayiğidin harcı değildir Yusuf luk ve her kadının harcı değildir Yusuf yürekliyi taşıyabilmek layık olabilmek Züleyha olabilmek!...

EN HAYIRLI AMEL DİLİ TUTMAKTIR

Nebî (s.a.v.) bir gün yanında ashabı olduğu halde devesine binip bir yolculuğa çıktılar. Sahabilerden hiç birisi onun önüne geçmiyor; sağında, solunda ya da arkasında gidiyorlardı. Bir ara Muaz b. Cebel (r.a.) “Ey Allâh’ın Rasûlü! Allâh’tan dileğim bizim günümüzün (ölümümüzün) seninkinden önce olmasıdır. Allâh bizlere bunu göstermesin, ama eğer bizden önce vefat edecek olursanız bize senden sonra hangi amelleri işlememizi tavsiye edersiniz?” diye sordu. Hz. Peygamber (s.a.v.) “Allâh yolunda cihat etmeye devam ediniz” dediler. Bunun üzerine Sa’d (r.a.) “Anam-babam sana feda olsun ey Allâh’ın Rasûlü!” dedi. Hz. Peygamber (s.a.v.) sözlerini şöyle sürdürdüler: “Allâh yolunda cihat çok güzel birşeydir! Fakat halk için bundan daha derleyici bir şey vardır”. O zaman Muaz b. Cebel (r.a.) “Kastettiğiniz oruç ve sadaka olmasın?” diye sordu. Hz. Peygamber (s.a.v.) “Oruç ve sadaka da çok güzel birşeydir. Fakat halk için bu ikisinden de daha derleyici bir şey vardır” buyurdular. Böylece Muaz (r.a.) bildiği bütün iyi ve güzel amelleri saydı. Ama Hz. Peygamber (s.a.v.) hepsinde de “Halk için bundan daha derleyici bir şey vardır” dediler. Sonunda Muaz (r.a.) “Ey Allâh’ın Rasûlü! Halk için bunlardan daha derleyici olan şey nedir?” diye sordu. Hz. Peygamber mübarek ağızlarını işaret ederek “Bununla hayırdan başka bir şey söylememek, aksî takdîrde ise susmak” buyurdular. Muaz’ın (r.a.) “Ey Allâh’ın Rasûlü! Bizler dillerimizin konuştuğlarından da sorumlu tutulacak mıyız?” demesi üzerine de onun dizlerine vurarak şunları söylediler: “İnsanları yüzüstü cehenneme düşüren şey dillerinin söylediklerinden başka ne olabilir? Kim Allâh’a ve son güne (âhiret gününe) iman ederse ya hayır söylesin ya da sussun. Siz hayır söyleyiniz ki karşılığında hayırlara nâil olasınız. Diğer taraftan dillerinizi kötü ve şer olan şeylerden de koruyunuz ki güvenliğte kalabilesiniz.”

(Muhammed Yusuf Kandehlevî, Hayatu’s-Sahabe, c.3, s.182,183)

MÜSLÜMAN SAATI

AHMET HAŞİM'in bu muhteşem yazısı; Dergah Dergisinde (1921) yayınlanmış ve yazarın 1928de yayınlanan Gurebahane-i Laklakana kitabına alınmıştır. Bu yazı, edebiyatımızın (ve sosyolojimizin) klasiklerindendir; Batılılaşma tarihimizin en anlamlı ama en hazin göstergelerinden birisidir.

MÜSLÜMAN SAATI

İstanbul'u yenileştiren ve yerlisini şaşırtan istilâların en gizlisi ve en tesirlisi yabancı saatlerin hayatımıza girişi oldu. "Saat"ten kastımız, zamanı ölçen âlet değil, fakat bizzat zamandır.

Eskiden kendimize göre yaşıyışımız, düşünüşümüz, giyinişimiz ve kendimize göre, dinden, ırktan ve an'aneden (gelenekten) hayat alan bir zevkimiz olduğu gibi, bu üslub-ı hayata göre de "saat"lerimiz ve "gün"lerimiz vardı. Müslüman gününün başlangıcını şafağın parıltıları ve nihayetini akşamın ziyaları (ışıkları) tayin eder. Madenden sağlam kapaklar altında mahfuz (saklı) tutulan eski masum saatlerin yelkovanları, yorgun böcek ayakları tarzında, güneşin sema üzerindeki seyriyle az çok münasebetdar bir hesaba tebaan (uyarak), minenin rakamları üzerinde yürürler ve sahiplerini, zamandan takribî (doğruya yakın) bir sıhhatle, haberdar ederlerdi. Zaman namütenahi (sonsuz) bahçe ve saatler orada açar, gâh sağa gâh sola mail, güneşten rengârenk çiçeklerdi.

Ecnebi saati iptilasından (düşkünlüğünden) evvel bu iklimde, iki ucu gecelerin karanlığıyla simsiyah olan ve sırtı, muhtelif evkatın (vakitlerin) kırmızı, sarı ve lâcivert ateşleriyle yol yol boyalı, azîm (büyük) bir canavar halinde, bir gece yarısından diğer bir gece yarısına kadar uzanan yirmi dört saatlik "gün" tanınmazdı. Ziyada (ışıkla) başlayıp ziyada (ışıkla) biten, on iki saatlik, kısa, hafif, yaşanması kolay bir günümüz vardı. Müslümanın mesut olduğu günler, işte bu günlerdi; şerefli günlerin vakayini (olaylarını) bu saatlerle ölçtüler.

Gerçi, felekî (astronomik) hesabâta (hesaplara) göre bu "saat" iptidaî (ilkel) ve hatalı bir saatti, fakat bu saat hatıratın kutsi saatiydi. Zevali saatin (öğle vaktini esas alan alafranga saatin) adat ve muamelâtımızda (adet ve uygulamalarımızda) kabulü ve ezanî saatin (güneşin battığı zamanı 12 olarak kabul eden saatin) geri safa düşüp camilere, türbelere ve muvakkithanelere (vakit hesaplanan yerlere) bırakılmış metruk bir "eski saat" haline gelişi, hayatı tarz-ı rüyetimizin (bakış tarzımızın) üzerinde vahim (korkunç) bir tesiri haiz (sahip) olmamış değildir.

Giden saatler babalarımızın öldüğü, annelerimizin evlendiği, bizim doğduğumuz, kervanların hareket ettiği ve orduların düşman şehirlerine girdiği saatlerdi. Bunlar, hayatı etrafımızda serbest bırakan geniş lâkayt dostlardı. Gelen yabancılar ise hayatımızı onu meçhul bir düstura göre yeniden tanzim ettiler ve ruhlarımız için onu tanımlamaz bir hale getirdiler. Yeni "ölçü" bir zelzele gibi, zaman manzaralarını etrafımızda zir ü zeber (alt üst) ederek, eski "gün"ün bütün sedlerini (engellerini) harap etti ve geceyi gündüze katarak saadeti az, meşakkati çok, uzun, bulanık renkte bir yeni "gün" vücuda getirdi. Bu Müslümanın eski mesut günü değil, bedmestleri (kötü sarhoşları), evsizleri, hırsızları ve katilleri çok ve yeraltında mümkün olduğu kadar fazla çalıştırılacak köleleri sayısız olan büyük medeniyetlerin acı ve nihayetsiz günüdür.

Unutulan eski saatler içinde eksikliği en ziyade hasretle tahattur edilen (hatırlanan) saat akşamın on ikisidir. Artık "on iki" solgun yeşil sema altında, ilk yıldız karşı müezzinin Müslümanlara hitap ettiği, sokakların lâcivert bir sisle kaplandığı, ışıkların yandığı, sinilerin kurulduğu ve yarasaların mahzenlerden çıkıp uçuştığı o müessir ve titrek saat değildir. Akşam telâkkisinden koparak, gâh öğlenin hararetinde ve gâh gece yarılarının karanlığında mevhum (mevcut olmayan) bir zamanı bildiren bu saat, şimdi hayatımızda renksiz ve şaşkın bir noktadır. Yeni saat, Müslüman akşamının mahzun ve muşa'şa (şaşaalı) dakikasını dağıttığı gibi, yirmi dört saatlik yabancı "gün"ün getirdiği

maîşet şekli de bizi fecr âleminden mehcûr (uzak) bıraktı. Başka memleketlerde fecri yalnız kırdan şehre sebze ve meyve getirenlerin ahmak gözleriyle muztariplerin şişkin kapaklar içinden bakan kırmızı ve perişan gözleri tanır. Bu zavallılar için fecrin parıltıları, yeniden boyuna geçirilecek olan hayat ipinin kanlı ilmeğini aydınlatan bir ziyadır.

Hâlbuki fecir saati, Müslüman için rüyasız bir uykunun nihayeti ve yıkanma, ibadet, neşe ve ümidin başlangıcıdır. Müslüman yüzü, kuş sesleri ve çiçek kokuları gibi fecrin en güzel tecellilerindendir. Kubbe ve minareleri o alaca saatte görmemiş olan gözler, taş a en ilâhî manayı veren o muhayyirü'l-ukul (akılları durduran) mimârîyi anlamış değillerdir. Esmer camiler, fecrden itibaren semavî bir altın ve semavî bir çini ile kaplanır ve İslâm ustalarının natamam eserleri o saatte tamamlanır. Bütün mabetler içinde güneşten ilk ziya alan camidir. Bakır oklu minareler, güneşi en evvel görmek için havalarda yükselir.

Şimdi heyhat, eski "saat"le beraber akşam da, fecir de bitti. Birçoklarımız için fecir, artık gecedir ve birçoklarımızı güneş, yeni ve acayip bir uykunun ateşlerinden, eller kilitli, ağız çarpılmış, bacaklar bozuk çarşafllara dolanmış, kıvranırken buluyor. Artık geç uyanıyoruz. Çünkü hayatımıza sokulan yeni ve fena günün eşğinde çömelmiş, kin, arzu, hırs ve haset sürülerinin bizi ateş saçan gözlerle beklediğini biliyoruz. Artık fecri yalnız kümeslerimizdeki dargın ve mağrur horozlara bıraktık. Şimdi Müslüman evindeki saat, başka bir âlemin vakitlerini gösterir gibi, bizim için gece olan saatleri gündüz ve gündüz olan saatleri gece renginde gösteriyor.

Çölde yolunu şaşırانlar gibi biz şimdi zaman içinde kaybolmuş kimseleriz.

*AHMET HAŞİM'in bu muhteşem yazısı; Dergâh Dergisi'nde (16 Mayıs 1337/1921, c.I, nr.3) yayınlanmış ve yazarın 1928'de yayınlanan Gurebâhâne-i Laklakân kitabına alınmıştır.

*Bu yazı, edebiyatımızın (ve sosyolojimizin) klasiklerindendir. (Bazı kelimelerin karşılıkları parantez içinde verilmiş, paragraflar tarafımızdan oluşturulmuş ve bazı cümleler siyah ile dizilmiştir.)

Ahmed Haşim, sembolizme yaklaşan şiirleriyle Türkçenin en temiz ve en asil örneklerini vermiş büyük bir şairimizdir. Toplum sorunlarına ilgi duymamakla suçlanan şairimizin bu yazısında bu yargının ne kadar haksız çıktığını da görüyoruz.

Müslüman Saati, Batılılaşma ya da yozlaşma tarihimizin en anlamlı ama en hazin göstergelerinden birisidir. Evet, hayatımızdan büyük bir şey koparılmıştır, o da İslam'dır. Bu rahatsızlığı iki yüzyılı aşan bir zamanda, büyük küçük herkes duymakta; herkes kendi zaviyesinden ifade etmektedir. Melankolik bir "akşam" şairi diye nitelenen Ahmed Haşim de şairliğinin o muhteşem ruh keskinliğiyle konuyu en güzel ve ince bir şekilde ifade etmiştir. Anlatış tarzından onun hangi tarafta olduğunu anlamak zor değildir.

Çölde yolumuzu şaşırmak istemiyorsak İslam zamanını yeniden kurmak mecburiyetindeyiz; birey ve toplum hayatımızda İslam'ı yeniden zamanlaştırmak zorundayız. Batılı ve batıl zamana esir olmamak için kendi vaktimizi bulmak, kurmak ve yaşamak durumundayız.

BENİ TERK ETME NAMAZIM

Ben unutkanım, cahilim, yanılanım.....

Ne olur sen bırakma beni, terk etme, İbrahim a.s, Musa a.s' ı terk etmediğin gibi...

Nefsim ve şeytan uzaklaştırmaya çalıştıkça seni benden, sen daha da çok yaklaş bana, izin verme seni bırakmama...

Arkadaşım ol, canım ol, dostum ol...

Eyy dosta ulaştıran,

Sevgiliye götüren aracısız, araçsız Yaradan'a götüren...

Sessiz feryatlarımın içinde boğulmama izin verme, ben acizim unutuyorum, sen hatırlat bana Yaratıcının varlığını, sıkılmışlığımın, horlanmışlığımın, çaresizliğimin, bataklığa düşüşümün tam ortasında yakala kollarımdan izin verme düşmeme...

Ne olur terk etme beni...

Mahcupluğum, günahkar oluşumdan faydalanıp iş başında olan şeytana, esir olmama izin verme...Senden başkasına Yârim dedirtme...

Mahrum bırakma, beni senden, ben gidecekken sen tut beni...

Gözümün nuru, gönlümün ışığı, sevdalım, beş vakitte Cebrail a.s, Peygamberim ve Rabbimin konuşmasını hatırlatanım.

örtüme bürünüp uyumama izin verme gündüze en yakın olan o anda... Beş dakika daha uyumama izin verme, gecenin en bereketli o anında şeytana yoldaş olmama izin verme, çünkü ben bir daha hiç o günde olmayacağım, gitmiş olacak giden...

Zayıfım, acizim, unutkanım, yanılırım, biçareyim, NE OLUR TERK ETME BENİ!!!

Gözyaşları mı barındır sularında, vuslatım ol her seferinde...Sular gibi çağlasın yüreceğim beni her çağırışında...Alemlerin Rabbine kavuşturacağın her anda, koşar adımlarla geleyim sana...

Elimin tersiyle itekleyeyim tüm dünya telaşını, arkamda bırakayım... 'ALLAHU EKBER' derken... Rabbim, 'bu bel bir tek senin huzurunda bükülür' diyeyim seninle birlikte, bu alnım bir tek Sen'in huzurunda yere değer diyeyim...

Sen çağırdın... Ben geldim.... Huzura diyeyim. "Seninle birlikte gözümün nuru"

Arkadaş sohbetleri için seni kaçırmama izin verme...Alışveriş telaşı yüzünden senden uzaklaşmama izin verme...

Dünya'nın en tatlı geldiği anlarda, UNUTTURMA BANA KENDİNİ... Peygamberim ve dostları dizleri şişene kadar kıldı Seni... Bizler seni dizi keyfi için unutuyoruz... Eriniyoruz....

Eyy hayasızlıktan ve kötülükten alıkoyan, unutmaya ve gaflete düşmeye müsait bir yaratığım ben...Hayatımın gerçek amacını unutturma bana... Rabbimle aramdaki o güçlü maneviyatın köprüsü, nefsim uyuğum anlarda, seni unutup dünyanın zindan olmasına izin verme...

Koylarına her gelişimde Rabbimin heybetini, azametini hissettir bana... Hani Hz. İsa diyor ya! :

"şüphesiz ben Allah'ın kuluyum. Bana Kitabı verdi ve beni peygamber kıldı." Nerede olursam olayım, beni kutlu kıldı ve hayat sürdüğüm müddetçe, bana namazı ve zekatı emretti' (Meryem Suresi, 30-31)

Ve İbrahim a.s: "Rabbim, beni namazımda sürekli kıl" (İbrahim Suresi, 40)

(Rabbim bizi de sende sürekli kılsın inşallah...AMİN)

Ben çabuk bıkarım, ağır gelebilirsin bazen bana... İstemesem de seni, sen iste beni, arkamı dönüp gitme sakın... Sıkıya gelemem bilirsin... Uykumun en tatlı anında, işte o anlarda yaaa kazaya bırakırsın ne olacak diyen şeytana inat...

Tut ve salla beni...

Ne olur bırakma lanetlenmiş olana

Al ve götür beni yaratana bazen aşk ile bazen erinerek, bazen sürükleyerek,

---

bazen koşarak,
ama götür nasıl olursa olsun götür beni,
beni bırakma, ne olur terketme beni...

'Ey iman edenler! Sabır ve namaz ile Allah'tan yardım isteyin.       ALLAH muhakkak sabredenlerle beraberdir.' (Bakara-153)

Rabbim hepimizi bir seccade boyu namazlardan korusun inşallah. Dosdoğru namazını kılanlardan olmak duası ile... Tahsin YAZICI

SENİ İÇERİ BIRAKMAYAN

Efendim, cami kapısından geçerken ezanın okunduğunu duyan şoför, geriye dönüp patronundan izin ister:

- Beyefendi izin verseniz de ezan okunmuşken şuracıkta namazımı kıliversem de devam etsek? der.

Patron, pek de memnun olmazsa da izin verir. Şoför camiye girer, patron da arabanın içinde bekler. Ancak cemaat namazını kılıp çıktığı halde şoför çıkmayınca canı sıkılan patron, arabadan inip caminin avlusuna dalar, pencere camına abanarak ta içeriye bakar ki, şoför ellerini açmış duâya devam ediyor. Cami tıklatarak seslenir:

- Herkes çıktı ne duruyorsun, sen de çıksana!

Cevap ibretli:

- Bırakmıyor!

- Kim bırakmıyor?

- Seni içeriye bırakmayan!..

Bir düşüncedir alır patronu.

- Seni içeriye bırakmayan!..

Hemen orada abdestini alır camiye girer ve yanına vardığı şoföre seslenir:

- İşte, der beni de bıraktı içeriye!

Yaşlı gözlerle bakan şoför söylenir:

- Elbette bırakır, der. Deminden beri boşuna mı gözyaşlarıyla dua ediyorum sanıyorsun. Senin dışarıda kalmana gönlüm bir türlü razı olmadı, ellerimi açıp içeriye alınman için duâ ettim. Şükürler olsun ki, Rabbim kabul etti duâmı da içeriye aldı, dışarıda bırakmadı.

İşte burada birazcık duruyor ve diyoruz ki:

- Şükürler olsun Rabbimize ki, bizleri de dışarıda bırakmamış içeriye kabul edilmişiz. Bunun farkına varmalı, bu nimetin şükrü edâ edilmeli, himmet ve hizmette asla ihmal ve gerileme olmamalıdır. Yoksa nimet şükür görmezse gider. Bu defa da şükredenler alınır içeriye, etmeyenler kalır dışarıda!..

Alıntı

EY NEFSİM

Ey nefsim, kendi gerçeğinle yüzleşmeye hazır mısın? Hesaptan önce hesap vermeye ne dersin? Halkın sevgisini ararken, Allah'ın nefretinden emin misin?

Kendine karşı sadakatini kaybetme...

Elest bezmindeki ahd-ü misakını unutma...

Ey kendi başına buyruk nefsim!

Sevdaların, korkuların, kaygıların? Evet biraz açar mısın? Kalp ritmini zorlayan heyecanlarından bahsetsene! Hangi limana demir attın?

Göze gireyim derken, gözden düştüğünün farkında değilsin... Övünmek ve saygınlık kazanmak için bu ne hırs? Kendini beğenen nefsim şöyle demen gerekmiyor mu?

"RABBİM BENİ BANA BEĞENDİRME."

Bilmediklerine "ben bilirim" demekten vazgeçmeyecek misin? Hala "bilmiyorum" demeyi bir nakısa olarak mı göreceksin?

NEFSİM! Kitap'a karşı neden soğuksun? Namaza neden ağırsın? Kardeşlerine niçin mesafelisin? Aktüaliteye meraklı, Ahirete duyarsızsın... Hangi kulvarda geziniyorsun? Başını almış nereye gidiyorsun?

Ne zaman samimi olacaksın... Riya ile kendine zulmetme... Toplum içinde kıldığın namaz ile yalnız iken kıldığın namaz arasındaki farkı nasıl izah edeceksin?

Nefsim! Rabb'im'in "Feveylun" dediğini duymuş olman lazım... Namazında kendine yazık etme... riya bulaşan namaz başına bela olmasın...

Okuduğun Kur-an sana zulmetmesin... Nice Kur-an okuyanlar var ki, Kur-an onlara lanet eder. Bunu biliyorsun.

Ey kendine zulmeden nefsim!

Günah işlemekte ne kadar cesursun... Ateşe dayanma gücünü nerden alıyorsun?

Nefsim ebedi ve ezeli düşmanına, şeytana açık veriyorsun... Düşmanını küçümsüyorsun...

Nefsim!

Niçin susuyorsun? Çünkü suçlusun... Haydi itiraf et... Dönsene... Gel tövbeye...

Ey nefsim hala kendini temize çıkarmaya devam edecek misin? Oysa Hz. Yusuf Nebi şöyle diyordu:

"Ben nefsimi temize çıkarmıyorum."

Yusuf'un yapmadığı tezkiyeyi yapıyorsun.

Bak dinle Kur-an ne diyor:

"Nefislerinize tezkiye etmeyiniz." (Necm- 32)

Ey nefsim!

Kendini güvende mi hissediyorsun? Oysa Hz. Muhammed (s.a.v), kızı Fatıma'ya güvence vermemişti...

"Kızım Fatıma nefsinin ateşten koru, kıyamet günü senin için elimden bir şey gelmez."

Yoksa kimsenin bilmediği güvencelerin mi var?

Hız. Muhammed'in kızına vermediği garantiyi sana veren mi var? Nefsim topraktan geldiğini unutmuş gibisin... Azrail ile randevunu erteledin mi yoksa?
Ey yaşam hırsı ile sersem hırsım!
Hız. Muhammed'den geriye kalan neydi?

Nefsim!

Mutmain misin? Samimi misin?

Haydi rabbine dön! Sen dönmek istemesen de dönüş O'nadır... Sen Rabb'inden? Rabb'in de senden razı mı?

Uyarıya muhtaç nefsim, kendini müstağni görme... Yoksa samimiyetsizliğini gizlemek için mi samimiyet edebiyatı yapıyorsun.? Alıntı

NEYİ BEKLİYORSUN NEYİ?

“Fakir mi fakir, hiçbir parası olmayan ve köyden gelmiş bir adam, yaz günü şehirde pazara inmiş ve buz toptancısından, sattıktan sonra parasını vermek üzere bir miktar buz almış. Ama ikinci vakti geçmek üzere olduğu halde bile bir şey satamamış. Bunun üzerine ben ne yaparım, nasıl öderim diye telaşa kapılıp, bağırmaya başlamış: "Ben dışarıdan gelmiş bir misafirim... Hiçbir param yok... Borçla aldığım buzlarım da eriyip gidiyor. Ne olur, bunları alın da benim derdime bir çare bulun!.." O böyle feryat ederken, İbrahim Ethem Hazretleri de oradan geçiyormuş... Zavallı adamın sözlerini duyunca bayılıp yere düşmüş... Çevresindeki insanlar, bağlı bulundukları bu büyük zâtın bayılmasına şâhit olunca hemen buzcunun bütün buzlarını satın alıp İbrahim Ethem Hazretleri'nin vücuduna sürmüşler ve ayılmasına vesile olmuşlar... Kendine gelen mürşitlerinden, birdenbire başına gelen bu hâlin sebep ve hikmetini sormuşlar. O da "Uzun zamandır nefsimle uğraşıyordum... Çözemediğim, nefsimin zorlandığı bir mevzu vardı... İşte bu adam hem gurbette olduğunu söylüyor, hem hiçbir şeyi olmayan bir müflis olduğunu ilan ediyor, hem de borçlanıp aldığı sermayesinin göz göre göre hiç satamadan, boşu boşuna elinde eriyip gittiğini feryat ve figanla anlatmaya çalışıyordu. Birden onun bu sözleri beni kendime getirdi... Ben ondan daha kötü durumdaydım. Bu fâni dünyada bana verilen ömür sermayesini kaybedince, başıma gelecek ebedî hüsrânı bütün dehşetiyle gördüm ve nefsimde de gösterdim. Bu müthiş bir şeydi dayanamayıp bayıldım!.." demiş. İbrahim Ethem Hazretleri bunları söyledikten sonra yine tekrar kendinden geçip bayılmış.”.

NEYİ BEKLİYORSUN NEYİ!

Bu kıssadan nefse düşen çok hisse var. Evet ömür sermayesi pek az, muzır manileri çok fazla.

Karlı bir ticaret için eline verilmişken nerelere ve nelere savurdun ömrünü? Heyhat gidiyor işte ve eriyor sermayen.

Nasıl geçti günler, ne zaman bu yaşa geldin? Bak Sermayen eriyor, ne duruyorsun?

Belki de çoğu eridi, kalanları kurtar bari. Neyi bekliyorsun, ne diye duruyorsun? Sermayen eriyor.

Kaç ağaç diktin ömründe? Kaç kuş, kuzu börtü böcek yedi meyve yaprak ondan? Kaç kez toprağa çekirdek attın? Kaç kez çapaladın büyüsün diye fidanları? Bildiğini bil ki sermayen eriyor.

Kaç gece uyanık kaldın yıllardır uyumayanlara rahmet için. Bir avuç harç olabildin mi dünyayı manen imar edenlere. Peki harç değilse tuğla olabildin mi? Ya da kaç tuğla koydun bu bina için. Hey gidi günler hey işte eriyor sermayen.

Sen ise neyi bekliyorsun? Ahde vefayı bilmez misin? Kalu belayı ne çabuk unuttun. Unutma ki sermayen eriyor ve sen unutulmadın.

Kâinata ibret nazarıyla kaç defa baktın? Bakıyorsun ha! Gözler yoksa başka maksatlar için mi eline verildi. Bakışların da matlaşıyor farkında mısın? Eriyor işte eriyor sermayen.

Beden tuğlaların birer birer eskiyor dökölüyor, saniyeler elli milyon hücrenin gidişine tanıklık ediyor ve sen bakıyorsun, bak! İyi bak! Sermayen ne halde nasıl da eriyor.

Hadi artık dön sırtını cam parçacıklarına, yüzünü de elmasın hakikat penceresinde parlayan yaldızlı lemaatına. Gafletsiz gayret et ki erimesin sermayen sen de ebedileş, sermayen de... Levent Şümür

ASKIDA EKMEK BULUNUR

Bugün sabahleyin taze ekmek yeme ve hafif sabah yürüyüşü bahanesi ile yakınımızda bulunan fırına kadar gitmiştim. Ekmekleri aldıktan sonra para üzeri beklerken duvardaki yazı dikkatimi çekti. ASKIDA EKMEK BULUNUR. Aslında ne amaçla yazıldığını tahmin etmiştim, ama fırıncıdan duymak maksadı ile bunun ne manaya geldiğini sordum. Parası olmayanlar, fakirler ücretsiz olarak ekmek alabiliyorlar. Bu bir yardımlaşma sandığıdır. Bizden ekmek alanlar gönüllerinden ne koparsa 1-2 ekmek parası bırakırlar biz de onun karşılığında ekmek ayırıp ihtiyacı olanlara ücretsiz veririz dedi. Bu usul Osmanlıda yaygındı. Sonrada ekledi. Bunu Avrupa'da uyguluyorlar.

Birinci örnek Avrupa. Osmanlı bunu uyguluyordu dedim, fırıncı güldü, evet uygulanıyordu dedi. Neden kendimizde olanı örnek veremiyoruz da illa önce Avrupa diyoruz. Neden kendimize ve kültürümüze bu kadar soğuk bakıyoruz. Üzerimizdeki bu yok sayma psikolojisi nereden geliyor. Bu hale nasıl geldik. Tamam Avrupa'yı bilim ve teknolojiye marka haline getirdik veya kabullendik te kendimizde olanı neden saklama gereği duyuyoruz. Biz bu kurumda aslında vardık diyemiyoruz. Üzerimizdeki bu baskının manası nedendir.

Osmanlı bu hususlarda vakıflar kurmuştu. Bu hususa kısaca bir göz atmakta fayda var.

Osmanlı'da devlet, vatandaşın canını, malını korumak, asayişini sağlamak, sınırları muhafaza etmek, devlet düzenini ne bahasına olursa olsun her şeyden üstün tutmak, bu düzeni ilgilendiren her türlü yüksek menfaati sağlamakla mükelleftir.

Bayındırlık eseri yaptırmakla, vatandaşın okutmakla, onun ibadetine yarayan yapılar inşa etmekle ve bu gibi şeylerle mükellef değildi. Yalnız askerin üzerinden geçtiği yollar, köprüler, barındığı kaleler ve kışlalar, silahlandığı fabrikalar ve emsali şeyler vardı.

Peki, bu kadar cami, mektep, çeşme, imaret, hastane ve benzerlerini kim yaptırdı? Hemen hiç birini devlet değil! Şahıslar yaptırdı. Asırlarca ayakta durmalarını kim sağladı ve bugün ayakta durmalarını kim sağlıyor? Gene şahıslar!

Ya şahıslar yaptırmazsa? Böyle bir şey olmamıştır ve şahsın yaptırdığı cami, okul ve benzerleri, klasik Osmanlı düzeninde kâfi gelmiştir.

Yaptıranların başında padişahların gelmesinden tabî bir şey yoktur ve bu husus hiç yadırganmaz. Zira devletin en zengin adamı daima padişaktır. (Son iki padişah, V. ve VI Mehmed hâriç)

Vakıf bir cami, mescid, medrese yaptırmak, kuru bina ortaya koyup, buyurun ibadet edin, okuyun demek değildi. Muazzam bir işti. Yapılan binanın asırlarca yaşaması için tedbir almak demektir. Büyük camilerde ve medreselerde, imaret ve hastanelerde, yüzlerce görevli ve muhtacı asırlar boyu durumlarına uygun şekilde beslemek demektir. Bunun için, gelir getirici, bol gelir getirici mallar vakfedilir: Çiftlikler, hanlar, hamamlar, evler ve akla gelen her şey.

Akıl Almaz Vakıflar

II. Bayezid devri (1481-1512) müelliflerinden Cantacasin, klasik eserlerinde o devir için şöyle der (s. 207-8) : "Küçüğü ve büyüğü ile Türk ileri gelenleri (seigneurs Turcaz), cami ve hastane yaptırmaktan başka bir şey düşünmezler. Onları zengin vakıflarla techiz ederler. Yolcuların konaklaması için kervansaraylar inşa ettirirler. Yollar, köprüler, imaretler yaptırırlar. Türk büyükleri, bizim senyörlerimizden çok daha hayır sahibidirler, son derece misafir severler. Türk, hristiyan ve yahudileri memnuniyetle misafir ederler. Onlara yiyecek, içecek ve et verirler. Bir Türk, karşısında yemek yemeyen bir adamla Hristiyan ve Yahudi bile olsa yemeğini paylaşmamayı çok ayıp sayar.

D'Ohsson'a göre bu derece hayırseverliğin menşei İslâm dînidir. Şöyle der (VI, 302) : "Kur'ân, Türkleri, dünyanın bütün milletlerinin en hayır ve en insan severi haline getirmiştir."

Vakıf Çeşitleri

Hayır sahipleri neler yaptırmışlardır? Akla gelen her şey: Cami, mescid, külliye, medrese, mektep, çeşme, sebil, selsebil, şadırvan, yalak, fıskiye, havuz, kuyu, kaplıca, hamam, çifte hamam, ılıca, hela, yol, köprü, kervansaray, imaret, hastane, kütüphane, namazgah, musallâ, gasilhane, tekke, ribat, zaviye, hücre, dergâh, türbe, künbed, çarşı, pazar, han, bahçe, tarh, lağım, kışla, kale, hisar-beçe, palanka, burç, hendek, tabya, kaldırım, sokak, park, bulvar, miskinane, kalenderhane, darülkura, darülhuffâz, dârülhadis, muvakkıthane, liman, fener, deniz feneri, yunak (çamaşırhane), yağhane, mumhane, şekerhane, demirhane, dökümhane, fırın, tezgâh, mezbaha, tophane, güllehane, şışhane, ahır, hara, dersane, tımarhane, dârüşşifâ, nişangâh, fetvâhane, menzilhane, nişantaşı, sâye-bân, kameriyye, çardak, su yolu, sarnıç, tâbhane (prevantoryum), müftihane, mahkeme, sığınak, kabristan, köşk, konak, saray, sâhilsaray, yalı, ev, meşrûtahane, liman, iskele, kahvehane, bozahane, sırahane, kıraathane, eczahane, mahzen, cedvel (kanal) ve daha pek çok şey...

Bunların bir kısmı hayır eseri, bir kısmı da hayır eserlerine gelir sağlayan vakıf mülk olarak yaptırılıyordu. Her birinin çeşitleri de vardı.

Hastaneler

Hastaneler yalnız, yatan hastalara mahsus değildi. Ayakta tedavi de yapılırdı. Her gelen hastanın tedavisi yapılır ve fakir olduğunu beyan edenlere (başkaca bir vesika falan istenmezdi) bedava ilaç verilirdi. İstanbul, Edirne gibi büyük şehir hastaneleri aynı zamanda hekimlerin ihtisas yeri idi. Hekimler burada, her dalda ihtisas yaparlardı. Umumî ve yalnız bir tip hastalığa mahsus olanları dünyaca ünlüdür. 1451'de kurulan Edirne ve 1514'te kurulan Karacaahmed (İstanbul) cüzzam hastaneleri de tıp literatüründe ünlüdür. Zira XIX. asırdan önce cüzzamlılar, Avrupa'da hastaneye alınmıyor, ıssız yerlere sürülüp kaderlerine terk ediliyorlardı. Dışarıdan ayak üstü tedavi ve ilaç almak için gelenler, sabahdan öğleye kadar kabul ediliyorlardı. Öğleden sonra, yalnız yatan hastalarla uğraşılıyordu.

hastaneler bir iki istisna ile yalnız müslümanlar için değildi, "Allah'ın kulları olan bütün beşeriyete" açıktı. Batı'daki hastaneler ise yalnız ülkenin mezhebindeki mezhepten hasta kabul ederdi.

150 ilâ 300 hasta tedavi edebilen hastaneler vardır. Bir kaçı, hem müslüman, hem hristiyan hastayı, ayırmaksızın kabul eder. Kadınlara mahsus hastaneler de vardır. Bazı hastanelerde de kadınlara mahsus kısımlar bulunur ve bunlar, mutlak şekilde erkek hastalara ait kısımdan ayrılmıştır. Kadın hastalar, mutlaka kadın hastabakıcılar tarafından bakılır. Hekim olmayan hastane mensubu, kadın hastanın yanına bile yaklaşamaz.

Daha 1396'da Schiltberger, Bursa'da her dînden hasta kabul eden 8 hastane bulunduğunu yazmaktadır. Bundan tam bir asır sonra da Cantacasin (s.204), Sultanmehmed (Fatih) hastanesi'ni anlatırken, Müslüman, Hristiyan ve Yahudi hasta kabul eden, hastalarına çok büyük ihtimamla bakan, fevkalâde büyük geliri olan bir müessese olduğunu söyler.

İmâretler

Çok büyük bir sosyal yardım müessesesi imâretti. İçlerinde hayret uyandıracak derecede muazzam olanları varı. Nisbeten küçük bir müessese olan I. Sultan Murad'ın İznik'teki imârethanesi bile, günde 2000 muhtaca yemek dağıtıyordu.

İstanbul'da II. Bayezid İmâreti, günde 1000 muhtaca iki öğün yemek dağıtıyordu (Sarrâf Hovennesyan, v 72; İnciciyan tercümesi, 135, not 2). Kânûni'nin yaptırdığı Süleymâniye İmâreti'nde ise, medresenin 600 softası ve hastalar dışında sayısız muhtaca yemek veriliyordu (Hovennesyan, v. 68; İnciciyan, 135, n.3). Bu imâret, bir büyük mutfakla üç yemek salonundan ibaretti. Arka tarafta, yolcuların hayvanları için bir ahır vardı ve burada da yolcuların hayvanları bedava yiyip tımar ediliyordu. Fakat bir yolcu, bu şekilde ancak üç gün ve tabiatıyla tamamen bedava misafir ediliyordu. Misafir yolcuların beş kişisi bir sofraya alınıyor ve her öğünde böyle 40 sofraya kuruluyordu. Demek ki yalnız yolcu sıfatıyla günde 200 kişi yemek yiyordu. Her yolcuya günde 50 dirhem bal, misafirin hayvanına günde bir şinik arpa veriliyordu.

Padişahın vakıf şartı böyleydi.

Vakıflar ve Sosyal Yardım

D'Ohsson (II,460-1) şöyle diyor: "İmâretlerde fakirlere her öğün bir ekmek, bir tabak dolusu koyun eti ve bir tabak dolusu sebze verilmektedir. Fakir olarak tanınmış ailelere ayrıca günde 3 ilâ 6 akça nakdî yardım yapılıyordu."

Fatih imâret ve kervansarayında her şeyin mükemmel ve bedava olduğunu, orada yalnız fakirlere değil, kibar yolcuları da gözleriyle gördüğünü nakleder.

II.Murat'ın 1436'da yaptırdığı Edirne'deki Muradiye İmâreti için 436718 akça gelir getiren vakıflar temin etmişti.

1611 yılı haziranında Polonyalı Simeon, Edirne'ye gelmiştir. "İstanbul-Edirne yolunun iki tarafı kâmilten kaldırım döşelidir". Her konakta hanlar, hastaneler, kervansaraylar, hamamlar vardır. Her menzildeki imâretlerde yolculara günde iki öğün bedava pilav, yahni (et), zerde ve iki fodla(ekmek) verilmektedir. Hayvanlar aynı şekilde bedava bırakılmaktadır. Kervan, bin kişilik olsa gene aynı ihtimam gösterilmektedir.

XV. asrın ilk yıllarında Bursa'da 7 imâret vardı. Alman gezgini Schiltberger'e göre bu imârette "Hristiyan, Mûsevî veya putperest olmasına bakılmaksızın, her yoksul, yiyip içebiliyordu." (Telfer nş., s. 404). Bu yazar, Bursa'nın 1400 yıllarında, Yıldırım Bayezid devrinde, Osmanlı taht şehri Edirne'ye nakledilmeden hemen önceki yıllarda, Bursa nüfusunu 200000 olarak vermektedir.

Kervansaraylar

Çok büyük hayır müessesesi olduğu kadar, ticareti ayakta ve yolları canlı tutan bir kuruluş, kervansaraylardır.

Kervansarayların daha mütevazı olanlarına "han" denilmektedir. (Vakıf olmayan yolcu hanları yani bugünkü oteller ve şehirlerdeki ticaret hanları ile karıştırılmamalıdır.) Han ve kervansarayların ekserisinin vakıfnâmesinde, yolcuların, hayvanları ile beraber, üç gün misafir edileceği, yedirilip içirileceği şartı vardır.

Bunlar, mimari bakımından da çok büyük sanat eseri olan muhteşem yapılardır. Sir Paul Ricaut (II,495): "Türkler'in bu binaları, son derece muhteşem yapılardır ve Türk eyaletlerinde pek çoktur." der. Havza gibi mütevazı bir kasabada (Doğu Trakya) böyle iki vakıf hanı vardı, yolcular bedava ağırlanırlardı. Çok büyük gelirli vakıflar tahsis edilmişti. Gelirleri ekseriya artardı. Meselâ Çatalburgaz'da İstanbul-Edirne yolu üzerinde Mustafa Paşa Kervansarayı'nın yıllık gelir fazlası ile haftada bir gün, civar köylere bedava yemek dağıtılıyordu.

"Anadolu'ya yollar üzerinde her fersahta kervansaray vardır. Bunlar, başka ülkelerde hiç görülmeyen hayır müesseselerdir." Daha XIII. asırda birinci imparatorluk Türkiye'sinde, üç saatlik mesafeye bir kervansaray kondurulmuştu ve bu Selçukoğulları'nın eseri idi, başka ülkelerde yoktu.

Türbeler

Türbelerin bakımı için de vakıflar yapılmış olması tabiidir. Bunların en muazzamı Eyüp Türbesi idi. 10 türbedar, 72 hafız olmak üzere türbenin hizmetinde 117 kişi bulunuyordu. (T. Öz, İstanbul camileri, I, 55). Zira dünya müslümanlarının büyük ziyaret yerlerinden biriydi ve her gün binlerce ziyaretçisi bitip tükenmek bilmezdi. Avlusundaki binlerce leylek ve güvercinin beslenmesi için de tertibat alınmıştı. (Şimdi leylek çok azalmıştır.)

Çok ziyaret edilen ikinci türbe, Fatih Türbesi idi. Dindarâne bir titizlikle bakılırdı. 12 daimî hizmetkârı vardı. Ayrıca 90 kadar hafız, her biri günde 16 dakika Kur'ân okumak üzere her gün münâvebe ile türbeye gelirdi. Bu suretle 1481'den 1924'e kadar 443 yıl boyunca, Fatih'in başucunda, bir dakika olsun Allah kelamı eksik olmamıştır.

Su Vakıfları

Son derece sevap sayılan vakıflardan biri, su vakıfları idi. Her taraftan su akardı. Bazı camilerde -abdest almak için- yaz kış sıcak su akması, o caminin vakıfnâmesi icabı idi.

Su vakıflarının en büyük masraflıları şüphesiz suyolları ve barajlardır. Su bulunan bir yerden, nüfusu

---

kalabalık bir iskân mahalline su vermektir. Meselâ Kânûnî, Mekke'ye bol su getirtmiş ve Harem-i Şerif'i 360 kubbe ile örttürmüştü.

Kendi benliğimize dönüp gerekenlerin yapılma zamanı geldi, insanlarımız kendi çabaları ile bir şeyler yapmaya çalışıyor ama bu yeterli değil. Devletin b u yapıyı kurumsal hale getirmesi gerekir. Siyasi çıkarlar uğruna çıkartılan Vakıflar kanunu yapılmak istenen hizmetlerin önünde bir engeldir. Son dönemde düzeltilmeye çalışıldı ise de siyasi baskılar yüzünden istenilen amaçlara maalesef ulaşamamaktadır. İktidarın yapmaya çalıştığı her düzenlemenin arkasında siyasi rant arayan kısır muhalefet döngüsü maalesef ülkemizin önünü tıkamaktadır.

Ahmet TÜRKAN

HAYATA BİRAZ ARA

Azıcık mola verelim.

"Mola" diyorum evet

Azıcık durun ve sakinleşin hadi..

Tüm geçici gündemleri, koşturmaları bırakın!

Azıcık nefeslenin ve kalıcı gündeme odaklanın;

Nice zamandır ihmal ettiğiniz kendinize, sevdiklerinize dönün..

Ve ara verip hayata, hayat bulun.

Bugün hayatın içinden, en gerçeğinden çocuklarlayız buyrun;)

Çocuklaşan büyüklere bayılıyorum ben.

Çocuklarıyla oynayan anne-babalara..

Çocuklarla oynayan büyüklere..

Çocuklara değer verip, onlarla "büyüklermişçesine" konuşanlara..

Çocuklaşanlara.

Bayılıyorum. İyi ki varlar onlar...

Çünkü mâlûm çocuklaşmadan, çocuk yüreklerine ulaşamaz insan..

Ve zamanımızda maalesef, çocuklaşan anne-babalar ve dahi büyükler çok azaldı. :(

Duygu zenginliğinden geçiyor elbet çocuklaşmak.

Ama şimdi toplumda tek değer hükmü olan para ve paraya ulaşma yolları, siyaset, tv vs. vs. çeker oldu büyükleri.

Eskitmeyin yüreklerinizi ey büyükler! Çocuklaşın

Çünkü çocuklar hep saf...Hep temiz, Hep umutlu..

Hep güler yüzlü... Hep yalansız dolansız..

Hep hilesiz... Hep...Hep...

...

Büyüklerse tam tersi.

Hiç büyümeyelim hiç eskitmeyelim yüreklerimizi...

Ee, sizler de oynuyor musunuz çocuklarla?

Çocuklaşan, daha doğrusu içindeki çocuğu öldürmeyen büyüklere selâm olsun

Seni bizim eve götürsem gelir misin?

Sosis yapsam yer misin?

Ayy ayy! Ne tatlı şeysin öyle! Yerim seni yerim

*Böyle bir reklam vardı eskiden televizyonlarda, beğeniyle izlediğim
Var mı şimdi de, bilmiyorum... Çok hoştu*

Tam yakalamışlar vurucu noktayı...

Hani bizde, hep büyükler, bir çocuk gördükleri zaman;

-Benim oğlum-kızım olur musun?

-Seni bize götüreyim

-Anneni mi yoksa babanı mı daha çok seviyorsun?

-Yerim seni çok tatlısın vb. gibi garip garip sorular sorarlar hep

Nedense

Yahu çocuk niye gelsin sizin eve?

Neden senin çocuğun olsun?

Neden "anneyi mi, babayı mı?" şeklinde bu zor tercihe takılsın kafası?

Bazı siyasetçi çocuklar da yok değil ha Böyle sorunca;

-Seni diyorlar... Artık o an üstte-başta ne varsa topluyorlar tabii

---

Çocuklar küçük yaşlarda somut-soyut ayıramadıkları için, her soruyu gerçek sanıyor, korku ve endişeyle, biraz da şüpheyile bakıyorlar sorana...

Eve ilk gelenlere, yabancılara yaklaşılamamaları, ısınamamaları belki de bu yüzden

Sahiden onların çocuğu olacağını, onu yiyeceklerini vb. zannediyor belki garibim

Neden böyle yapıyor, can sıkıyor bu büyükler peki?

Belki de çocuğun seviyesine inemeyecek kadar, içlerindeki çocuğu öldürmüş büyükler bunlar kimbilir...

İşte reklamda, ustaca buna göndermeler yapılıyor anlayana

Hoş

Çocuklarımızın şu sıkıcı büyüklerin "garip" sorularından kurtulmaları dileğiyle

Herkes Okusun

Bugün ne yapın biliyor musunuz?..

Gece çocuğunuz -çocuklarınız uyuduğunda, yavaaşça girin odalarına...

Elinize yumuşak uçlu-mürekkepli bir de kalem alın...

Ve.. Eline "seni seviyorum" " yazın...

Gül kokulu öpücüklerle çıkın odadan...

Bırakın gün boyu taşıyın, sizi ve yüreğinizi...

Demeyin, "başka yolu yok mu sevgiyi göstermenin?" Olmaz mı? Çok...

Bu onlardan sadece biri, en basiti belki de...

Onlar anlar merak etmeyin...

Çocuklar sürprizlere bayılırlar, her çocukça yürek gibi...

Yeter ki sevginizi göstermeyi bilin...

Saklamayın yüreğinizi, öpücüklerinizi, gülüşlerinizi, sözlerinizi...

Sakınmayın sevginizi...

Hadi bugün uygulayın

Hem biliyor musunuz, cennette bir köşk varmış, oraya sadece çocukları sevindirenler girecekmiş...

Ve; Her çocuğunu öpüşünde anne-baba, 10 sevab yazılırmış...

Ve; Sevenin sevdiğini bildirmesinde ecir varmış...

Bunlar, hadis mealleri ve bu işin ötelere dökümü

Çünkü malum insanoğlu bir gariptir,

Ne yaparsa illa neticesini görmek-bilmek ister...

Hep cennet hesaplarındadır, ibadetlerinde bile mesela...

Halbuki bilse:

O'na hesapsız varsa,

O'nu razı etse, zaten cennetler onundur.

"Bana seni gerek seni..." söylemiyle yola çıkmalı insan..

Beşeri sevgilerde de durum aynı...

İnsan beklentisiz sevmeli.

Beklentiler, boğar-tutsak eder insanı, mutsuz kılar...

Tıpkı bir annenin çocuğunu sevdiği gibi sevmeli insan.

Anne beklentisiz sever. Hep verir, almayı hiç düşünmeden...

Çünkü ona yansıyan Vedud'tur O'ndan...

Beklentisiz sevmek özgür kılar insanı, ötelere taşır. Ufuklar açar...

İşte onun için annenin hakkı 3 tür babaya karşı

Neyse.. Sözü fazla uzatmadan, hadi deneyin bakalım bugün:

Çocuğunuzun koluna "seni seviyorum" yazın...

Beklentisiz sevin...

Cennet planları yapmadan,

Sadece O dedi diye, O'nu razı etmek için ibadet edin...

Yani:

Özgür kılın kendinizi, ötelere uzanın.

Muhabbetle efendim... Ayşe Reşad

ÖLEN HAYVAN İMİŞ, AŞIKLAR ÖLMEZ

Mesnevî’de şöyle bir hikâye anlatılır: Bir gün bir âşık sevgilisinin kapısına gidip kapıyı çalınca, sevgilisi içerden seslendi: “Kapıyı kim çalıyor? Kim o?” Âşık cevap verdi: “Ey yüce sevgili! Kapına gelen benim, ben zavallı kölen.” Sevgili öfkeyle bağırdı: “Çekil git kapımdan. Sen daha olgunlaşmamışsın. Bu sofrada hamlara yer yok. Bu ev küçük, iki kişi sığmaz.”

Zavallı adam çaresiz ayrıldı. Tam bir yıl o sevgilinin ayrılığına dayanıp dolaştı durdu, kavrulup pişti. Bir sene sonra sevgilisinin kapısına geldi. Heyecanla kapıyı çaldı. Sevgili içerden seslendi: “Kimdir o? Kim çalıyor kapımı?”

Çaresiz âşık perîşan bir halde cevap verdi: “Ey cana can katan sevgili! Ey bir bakışıyla binlerce âşığı perişan eden gönül avcısı! Kapını çalan “SENSİN! SEN!” Sevgili gönül okşayan bir sesle, “Mademki Sen bensin. Ey Ben! Gel içeriye, gönül evi burasıdır. Oraya iki kişi sığmaz!” dedi.

Âşık maşukunun kulu, kölesidir. Âşık’ın sahip olduğu her şey sevgilisine aittir. Gerçek âşık Mevla’sı karşısında hiçbir şeye malik olmadığını idrak edendir. Kul kendi varlığının gerçek sahibinin de Mevla’sı olduğu şuuruna varınca yokluk mertebesine ulaşır. Yokluğa eriştiğinde ise geriye sadece Mevlâsı kalmıştır. Böyle bir yokluğun fânisi Ahmedî, cümle varını dosta veren yoksullardandır:

Vârımı ol dosta verdim hânumânım kalmadı

Cümlesinden el yudum pes dü cihânım kalmadı

Yani sahip olduğum her ne var ise o dosta, sevgiliye verdim. Evim, barkım kalmadı. Tamamından elimi eteğimi çektim. Sonra öyle bir hale geldim ki; her iki âlemden de (dünya ve ahiret) uzağım artık.

Bu dünya pazarında sermaye altın, gümüş ve paradır. Bir kimsenin bunlar olmadan bir şey almaya gücü yetmez. Hakikat pazarında ise sermaye aşk, muhabbet ve bunun neticesinde elde edilen yokluktur. Bunlar olmaksızın da hakikat pazarından bir meta almak mümkün değildir. Bu meydanda altın, gümüş ve ipek elbiselere kul olanların, hakikat pazarında yeri yoktur.

Çünkü aşıklık menziline varlık, yolculuğa en büyük engeldir. “Bütün alem bu sebepten yolu şaşırı.” buyuruyor Hz. Mevlana ve devam ediyor. “Çünkü yok olmaktan, varlıklarını yok etmekten korktular. Halbuki o yokluk onlara felâh getirdi. Saadette dirilmek isteyen kimseye iradesiyle ölmek lazım geldi.”

Mustafa Sâfî Hz.leri “Sen çık aradan, Kalsın seni Yaradan” diye terennüm ederek mahv-u perişan olmaya mahkum bulunan bu suret aleminde ölmeden evvel öl, yani bütün

beşeri hallerinden ve emellerinden soyun “yaradan kalsın” demek istiyordu. Nitekim **“Ete kemiğe büründüm, Yunus oldum göründüm”** diyen zat-ı şerif de koca kitapların özünü iki cümlede tamamlamıştı.

Gönüllerde aşk dalgalanmalı kabarmalı. Varlık şehirleri yıkılıp yağmalanmalı. Yokluktan aşkla yola çıkan yolcunun gecesini her vakit vuslat lambasıyla aydınlanır. Ahmed Gazâli, şu sözlerle hakikat yolcusuna yol gösteriyor: “Bizim binitimiz yokluktan aşkla yürüdü. Gecemiz her zaman vuslat lambasıyla aydınlıktır.”

Gecesini vuslat lambasıyla aydınlatanların kalbi, o parlayan sonsuz ışık karşısında tıpkı altının civada erimesi gibi erimiş, benliğini yok etmiştir. **“Yoldaki engel sensin Hafız, kalk ortadan!”** diyen şair Hafız da içindeki varlık duygusunu kovmak ve yoluna devam edebilmek için kendine seslenmektedir.

Hakikat yolcuları kendileri ile uğraşmaktan ve iç alemlerine yönelmekten dolayı etraflarında olup bitenlerden dahi habersizdirler. Maşuktan başkasıyla ilgilenmekten haya ederler. Yâre giden yolda yolculuğu aksatacak, vuslatı geciktirecek her ne var ise ondan uzak durmaya çalışırlar.

O kimseler, Allah’ın bütün hareket ve davranışlarını izlediğini bildikleri için Allah’tan utanır, tevazu ile boyun eğler. Allah’tan utandıkları için bir kez olsun başlarını gökyüzüne doğru kaldırıp bakamazlar.

İmam-ı Hasan bir meclis kurmuş. Bir mesele üzerinde Hz. Ali’nin haklı hareketini haksız bulanlara karşı müdafaaya geçmiş. Nihayet karar verilmiş “En bîtaraf hakem dağlarda gezen Mecnun’dur. Çağırıp onun hakemliğine müracaat edelim” demişler. Çağırılmışlar, derinden derine meseleyi ona açmışlar. Anlatmışlar karar bekliyorlar. Mecnun etrafına bakınmış. “Vallahi demiş bu meselede Leylâ haklıdır.” Neden böyle söylemiş Mecnun çünkü o hep Leyla’sı ile meşgulmüş de ondan. Hep alışverişi Leyla’sı ile. Aşıklar böyledir işte..

Bir meclise bir zatı davet etmişler, bakmışlar ki gömleği kirli. Birisi demiş ki “yahu şu gömleğini bir yıkasana.” Cevap vermiş “yıkıyorum yine kirleniyor.” Öteki “yine yıka” demiş. O zat da “yine kirlenecek” demiş. Öteki “yine yıka” deyince, “e birader biz bu âleme boyuna gömlek yıkamaya gelmedik ya yapacak başka işlerimiz de var” demiş.

Hakikaten bu âleme boyuna gezmeye gelmedik, yiyip içmeye, yatıp kalkmaya gelmedik. Bu âlem de bir de huzur ve aşk neşesi var onu tatmadıktan, ona devam edip sevmeyi, sevmeyi öğrenmedikten sonra dünyanın ne kıymeti var değil mi?

Hız. Mevlana'ya bir talebesi "aşk nedir?" diye soruyor. O da ayağa kalkıyor., sağ avucunu semaya sol avucunu yere baktıracak şekilde uzatıyor, boynunu sola büküp sağa bakıyor ve dönmeye başlıyor. Kendisi mihverde dönerken talebeleri de hem kendi etraflarında, hem de Hız. Mevlana'nın etrafında dönüyorlar. Güneş manzumesini tanzir ediyorlar. Ve o kişiye cevâben aşkın tarifinde **"Ben ol da gör"** buyuruyor. Yani aşk, ancak yaşanılarak anlaşılabilen bir mefhum. Aşk öyle ağır, öyle ağır kurşundan bir yüktür ki, dağlara yüklesen dağlar kaldıramaz.

Aşk tarif edilmez. Ancak âşık olmakla onun hakikati anlaşılır. Harfler ve kelimeler onu tarifte acizdir. Malum ya sözleri tanzim eden akıldır. O aciz kalınca sözün zuhuruna meydan kalır mı? Yine Mevlana aşk aleminde "Akl-ı maaş yani yemek içmek gibi maddi şeyleri düşünen akıl, çamura batmış eşeğe benzer" diyorlar. Diğer taraftan Fahr-i âlem Efendimiz: **"Akıl, ubudiyyeti eda içindir. Rububiyyeti idrâk edemez."** buyuruyor.

Osman Kemâlî Efendi aşk hakkında neler söylüyor:

Aşksız âlemde âdem olmanın imkânı yok
Dert devâdır âşıkâ bîdertlerin dermânı yok
Aşktır her müşkülün miftâhı, fethi fâtihî
Aşk sergerdânının bil müşkülü, âsânı yok
Nârı unsur nûr-ı aşk ile olur gülzar-ı tâm
Server-i hûbân-ı aşkın nûru var nirânı yok
Sen seni bilmek dilerse aşka terk et sen seni
Anda mahvol kim Kemâlî şanü âdî, sâni yok.

Zorlu bir maceradır; sarp kayalar, derin uçurumlar, acı, gözyaşı demektir bir bakıma. Çünkü âşıklar, ateşe koşan pervanelerdir. Çünkü, âşıkların ülkesi çöllerdir. Çünkü, ikiye bir kılar aşk.

Ne güzel! Derin bir "âh" ile yâd etmek seni

Yine, "Biz aşkın çocuğuyuz, aşk bizim annemizdir" diyen Mevlana, bakın aşk acısı hakkında neler söylüyor: "Allah'ın aşkı beni acılarla viran etmiş, yakmış yıkmış ne çıkar, nice sultan sarayı harabeleri altında, padişah hazineleri gömülü değil midir?" Aşk acısı öyle ki, insanı olgunlaştırıyor, sabır gücünü arttırıyor, şükretmeyi ve tamah etmeyi sağlıyor. En önemlisi de gönlü genişletiyor. Öyle genişliyor ki gönül, aşkın gücü acıyı yeniyor.

Bu mevzuda temsili bir hikaye anlatılır; "Akıl" adlı ihtiyar, "Fikir" adlı çocuğunu, "Aşk" denilen bir mektebe yazdırır. Çocuk orada bir harf bile öğrenemez. Fakat bu mektebe bir gün fikir olarak değil, gönül olarak gitme lüzumunu hissedince, kitap çantasını elinden atar. Artık aşkın yolunu bulmuştur. "Akıl ve zeka taslamak İblis'ten, aşk ise Adem'den" der Mevlana. Yanlış anlamayın, akıl bir kenara itilmiş veya önemini yitirmiş değil burada.

Anlatılmak istenen; din için akıl ne denli önemliyse, aşkın da en az onun kadar, hatta ondan daha fazla önemli olması.

Nasıl mı? Çünkü aşk imana, ibadete tat verendir. Akıl, kapının eşiğine kadar getirir, ama içeri koymaz. Eşikten içeriye aşkla girilir der sufiler; aşk potasında erimeyen, nefisten gelen iyiliğin iyilik, ibadetin ibadet, imanın iman olmadığını, hatta aklın bile akıl olmadığını anlatırlar. Dahası aşkın, bir üst akıl, merkezi kalp olan bir akıl olduğuna inanırlar.

Fahr-i âlem Efendimiz bir çok ibâdetlerden sonra kendi akıllarıyla arkadaş olarak, yani mücadeleye son vererek gönül huzurunu elde ettikten sonra hakikat alemine miraç etmişler, kul olarak Rabbin huzuruna gitmişler. Fakat akıl, her şeyi görmek isteyen akıl, madde aleminden başka bir şey bilmeyen akıl, aczini itiraf edince halkımızın da refref diye tanıdıkları aşk kızağına binmişler ve sonsuz bir aleme seyrana çıkmışlardır. Dönüşte Kur'ân-ı Kerîm dediğimiz Hakk'ın kelâmını bizlere hediye olarak getirmiştir.

İçinde Cenâb-ı Hakk'ın azametini gösteren ayetler, bizim iyiliğimiz için yapılmaması lazım gelen işler, doğru yola gidenlere vaad olunan mükafatlar, kabahat yapanlara cezalar, ibretli kıssalar yazılıdır. Kur'ân-ı Kerîm bir bakımdan aşıkların mâşûku olan Hz. Allah'tan kullara gönderilmiştir. Yani maşuktan âşığa emir ve nasihatlerle oludur.

Bir başka açıdan baktığımızda Kur'ân-ı Kerîm âşıktan mâşuka gönderilmiştir. Çünkü ana bana çocuklarının üzerine titrerler ve iyi olmasını isterler. Ressam, heykeltıraş, mimar gibi herhangi bir sanatkar, eserinin hatasız olmasını ister. Cenâb-ı Allah da sevdiği, övdüğü, âşık olduğu insanların gayet tabîi ki çok çok iyi olmalarını ister. "Kişi sevdiğinin üzerine pervâne gerek" derler. İşte sevgili dostlar, biz mâşuk idik, sevgi ve muhabbet dolu olarak yaratıldık. Allah ile kul arasında pek kuvvetli bağlar vardır. Hepsi aşkla düğümlenir.

Aşıklık, maşukun yaralı halidir. İhtiyakın tahammül edilmez olduğu bir zamanda gurbetin ve hasretin son demleridir. İnsan da kendini yaratana, kendini ve alemleri yaratan ve bir nizam tahtında cereyan eden bu kainat manzumesin bir tek sahibine aşık olmalıdır. Vefakarlık, sadakat ve olgunluk nişanesidir. Aşık olmayanlar, olamayanlar tam devrini yapamayan varlıklardır.

Aşık olanın da başkalarına aşk aşılamları gayet normaldir. Ve kutsî bir arzudur bu. Aşk bütün vücudu istila ederse Allah'ın ve Peygamberinin rengine boyanmış olur. O vücudun uzuvlarından işleyen Cenab-ı Hak'tır. O vücut sahibine konuşan Kur'an derler. Çünkü sözü Kur'an'dan hariç değildir.

Söylenebilecek en güzel şeyleri yine de aşıklar söylüyor. Mesela Yunus Emre. "Ölen hayvan imiş, aşıklar ölmez" diyerek, aşkın insanı nasıl diri tuttuğunu, aşka sarılan ruhun nasıl ölümsüz olduğunu anlatıyor. İsterseniz tekrar Mevlana'ya kulak verelim ve aşkın

---

gücünü anlayalım, "Aşk, denizi bir çömlek gibi kaynatır; aşk, dağı kum gibi ezer, dağıtır; gökyüzünü çatlatır, yüzlerce yarık açar; aşk sebepsiz yere yeryüzünü bitirir."

Aşıklar kendilerinden geçerek maşukta fani oldukları için onlar Hak'tan başka varlık bilmezler. Yüzünü gözünü maşuktan ayırmayanlar başkasını görmezler ki; suretin güzelliğini, çirkinliğini, ayıbını, kusurunu görsünler.

*İlahi aşk kelimelerle, cümlelerle anlatılmaz ve anlaşılmaz. Bu keyfiyet mektep ve medreselerdeki akıl yolu ile tahsil ile elde edilmez. Yolunda bulunmak lazımdır. Hem de uzun yıllar gayret göstermeli ki aşk sultanı sizde de tecelli etsin. **Bahaeddin Karakoç'tan** bir şiirle bitiriyoruz.*

*Andolsun bütün örtülere, andolsun bütün örtünenlere ki,
Kar altında terleyerek uyanmaktır aşk.
Yanmış iki cesedin kına gibi külleri arasından
Fışkın sürerce dirilip yeniden yanmaktır aşk.
Cümle ağaç kapıları, cümle demir kapıları aşıp,
Bir gönül kapısına dayanmaktır aşk.
Sevgilinin otağını gökkuşağına boyayıp gece-gündüz,
Hüznün safran sarısıyla boyanmaktır aşk.
Yaratmaktır ya da sevgilinin toprağından yaratılmak,
Her nefes alıp verişte yanmaktır aşk.
İsmaili bir gönülle teslim olmaktır bıçağa,
Birini kandırmak değil, bilerek kanmaktır aşk.
Diline arılar konar, koynunda karıncalar gezer,
Sevgilinin ölçeğiyle her zaman sınanmaktır aşk.*

MESNEVİ'DEN

Adamın biri, büyük bir şehre gelmişti.
Çarşığı gezerken güzel kokular satan attarların sokağına saptı. Dükkanlardan
gül, menekşe, kokuları dalga dalga sokağa dökülüyordu.
Adam birkaç adım attı. Güzel kokular başını döndürmüştü.
Fazla dayanamadı, düşüp bayıldı.

Halk, bayılan adamın başına üşüşmüştü.
Kimi kalbini yokluyor, bileklerini ovuyor, kimisi de gül suyu ile yüzünü
yıkıyordu.
Ne yaptılarsa adamı ayıltamamışlardı.
Ferahlatıcı kokular, gülsuları boşuna harcanmış, adam bir türlü kendine
gelememişti. Ve baygınlığı daha çok artmıştı.
Çaresiz kaldılar. Etrafa haber salarak akrabalarını arattılar.
Hiç kimse adama sahip çıkmıyor, saatler geçtiği halde adam da bir türlü
kendine gelemiyordu.
Akşama doğru oradan geçen bir debbağ (derileri terbiye eden) adamı
tanıdı. Kalabalığa seslendi:

- Sakın ona gülsuyu serpmeyin!
Ben onun hastalığının ne olduğunu biliyorum.
Siz ona hiç dokunmayın, ben biraz sonra geleceğim, diyerek uzaklaştı.
Bir viraneye girdi. Avucuna bir parça gübre aldı.
Attarlar sokağına gelerek, gizlice, gübreyi bayılan adamın burnuna tuttu.
Hayret!.. Adam kendine gelmeye başladı.
Biraz sonra da ayağa kalktı. Debbağla birlikte yürüyerek gitti.

Bayılan adam da bir debbağdı.
Yıllarca kokmuş deriler arasında pis kokulara alışmış, attarlar sokağında
güzel kokulara dayanamayarak düşüp bayılmıştı.

MESNEVİ:

- Mayıs böceği daima pislik taşır durur.
Bu yüzden de gül suyundan bayılır.
Onun ilacı yine pis kokulu şeylerdir.

Çünkü ona alışmıştır, onunla hall ü hamur olmuştur.

Nasîhatçiler de, kasvetli kişiyi, kendisine bir kapı açılması, iyileşmesi ve şifa bulması için hikmetli güzel sözlerle, amberle, gülsuyu ile tedavî etmek isterler.

Kime öğüdün güzel kokusu fayda vermezse, muhakkak o, kötü kokulara alışmıştır.

Sen de..
nurdan, öğütten, iyilik ve güzellikten nasibini al!..
Burnunu pisliğe sokma da, mayıs böceği olma!
İNSAN OL, İNSAN!..."

(Beyit: 278-281)

Senden bunca haset, bunca kötü düşünce, bunca dedikodu.

O'ndan ise bunca ihsan, bunca lütuf, bunca iyilikler.

Yaptığın kötülüklerden, işlediğin günahlardan pişman olup da,

candan 'Allah' dediğin zaman, seni belalardan kurtarmak için senin imdadına yetişen,

sana o duyguyu veren, kendini hissettiren O'dur.

İşlediğin günah yüzünden korkuyorsun,

kurtulmaya çareler arıyorsun.

Bir daha işlememeye karar veriyorsun,

işte o anda bu duygularla için karıştığı,

Kendinden utandığın, kendini ayıpladığın, vicdanın sızladığı zaman düşünmüyor musun?

Bu duyguları sana veren,

Bu pişmanlığa seni düşüren, senin içindedir.

Sana çok yakındır.

O'nu sen ne diye kendinde, kendi içinde göremiyor, Hissedemiyorsun.

O, seni bazen yaratılışına, kötü tabiatına bırakır,

Seni gümüş, altın, kadın sevdasına düşürür.

Bazen de canına Hz. Mustafa'yı(SAV) hayal etmenin nurunu verir de içini aydınlatır..

Seni bazen bu tarafa çeker, iyi adamlara katar, bazen de o tarafa çeker, seni kötülere ulaştırır.

Kurtuluş gemisini korkunç dalgalarla hırpalar, onu kırar, parçalar.

Ey zavallı insan!

Bu düşüşlerden, bu hallerden sakın ye'se kapılma;

Gizli gizli o kadar çok dua et,

Geceleri, o kadar çok ağla, inle ki;

Sonunda yedi kat gökten kulağına kurtuluş sesleri gelsin...

Mevlâna Divan-ı Kebir Cilt I /3

Şöyle bir hikâye anlatırlar:

"Bir kimse mescidin çevresinde geziyordu.

Onu bir irfan sahibi gördü:

- Ne arıyorsun? diye sordu.

O da:

-
- Tenha bir yer arıyorum; namaz kılacağım, deyince:
  - Kalbinde, Allahu Teala'nın zatından başka ne varsa at ...
ve istediğin yerde namazını kıl , dedi

Rüfai , Hakikati Maallah , s: 280

EY NEFİS

Her şey bitmiş gibi nazlanıyorsun ey nefis! Sanki cennetten müjde geldi. Cehennemden halas oldun, bu ne hal? Hiç şey bitmiş değil. Ölüm vakti gelinceye kadar ibadet ve taat gerek insana. Hiçbir şey bitmiş değil ey nefis! Kum saati, son tanesini bırakmadı diğer kütba. Bomboş kalmadı daha gözlerin. Çukuruna kaçmış gözlerin bir noktaya dikilmiş halde fersiz kalmadı. Belki daha vakit var.

Hiçbir şey bitmiş değil!

Ne günahların için af fermanı yazıldı, ne cennetten bir muştı üveyik kondu pencereye, ne de gaybten bir ses duydun "Kurtuldun!" diye. Duysan bile nereden biliyorsun bunların şeytanin hileleri olmadığını.

Öyleyse ne diye kibir dağlarında dolaşırsın? Niçin inmiyorsun kulluk düzlüğüne, kalp diyarına. Başını niçin secdeye koyup inlemezsin, "Ya Rabbi günahlarımı affet!" diye.

Hiçbir şey bitmiş değil!

Çilen tamamlanmadı. Sıkıntıların son bulmadı. Gevşeme...

Metafizik gerilimini sağlam tut ve onu daima muhafaza et.

Ama senin bundan nasibin pek azdır. Zira sen haddi aşmayı, ihlas ve samimiyetle ibadete tercih edersin. Ve başını alıp nice yad ellere gidersin. Bunun için bromür boyu kayıptasın, hedersin ve baştan aşağı kedersin...

Hiçbir şey bitmiş değil!

Bitti zannediyorsan, sen bittin. Gözyaşların bitti. İniltin tükendi. Gafletin hüşyar gözlerini yendi. Kapandı basiretin. Gülerken suretin, kömürleşti siretin...

Hiçbir şey bitmiş değil!

Daha çok inilti ve efganın var önünde. Hem nice inilti örgülü, dokulu mahzenlerin. Ve o dehlizler içinde akan nice kırıntı ve gözyaşı sellerin...

Düşme!

Sürçme!

Diğkhat et!

Ve her şey bitti deme!

Sakın ipi göğüslediğini söyleme. O bir vehim. Kopan parçaları lehim bile etmedin. Bunlar basit lehim işi değil. Kaynak işi. Hem de sağlam bir kaynak...

Sen kaynağı unuttun. Yanlış yolu tuttun, bir yudum suya hasretken. Dudakların manadan kupkuru. Daha da kuruması için şehveti seçtin, malî, menalî, şöiret-i kazibeyi seçtin. Ve serap dolu şişeleri veya seraptan şişeleri ağzına diktin ve solduran kolları, ateşleri, alevleri içtin...

Halbuki yolunda nice engeller var daha. Ama bir tek vaha yok,

Araman gerekirken o vahayı; sen bitmeyi seçtin. Ve baş aşağı gittin bir ömür boyu.

Aşk kanatlarını çıkardın veya yoldun iki omuz başlarından... bir Tuba ağacını kökler gibi cennet bayırlarından. Sonra onu bir kenara attın.

Sonra yeis kanatlarını, kın ve öfke şahbollarını taktın. Yani kendini şeytana sattın. Ardından kendini yedin bitirdin. İçindeki bütün iyilik ve güzellik duygularını ısırdın, kopardın, çiğnedin ve benliğinden yaban otları gibi dışarı attın. Sonra tükürdün birde...

Halbuki ümidin Bir'de, TEK'te, Yar'da, Dost ve Enis'teydi.

Lakin özün, kalbin; sisteydi, pustaydı, kaostaydı o an...

Sen ışığı bırakıp karanlığı seçtin böylece. Karanlık ve zifir içtin... Yani heva ve heves ektiler öz tarlana. Evvelki halince yakın toplaman gerekirken yakdın kendini, kın biçtin, öfke biçtin.

Hiçbir şey bitmiş değil ey nefis!

Sana ulaşsın bu sesim, kıstık nefesim.

Sakin aldanma!

Başını secdeden kaldırma. İnle bir ömür boyu. Korkoyu semavi bir renk, Hak'ın boyasıyla boyan. Seni solduramasın ne vehim, ne şüphe, ne zaman, ne mekân...

Ezanla uyan mahşer günü!

Sana rehberlik etsin Hz. Muhammed Mustafa (sas). Seni alsın, tutsun elinden, geçirsin haşır, mahşer ve mizan ilinden. Cennetü'l-Firdevs'e erdiresin. Orada ab-i hayat, kevser içiresin, mest ü hayran kendinden geçiresin.

Böylece dünya sancısı, ardından kabir, haşır, mahşer, sırat sancısı, korkusu dinsin.

O zaman belki bir parça 'oh' diyebilirsin. Her acı bitti, her elem yok oldu, ızdırablar son buldu, diyebilirsin.

*Ama şimdi,
Hiçbir şey bitmiş değil!*

Bunu bil!

Selam ve dua ile...

HZ. MUSA VE ÇOBANIN DUASI

Hazreti Musa, bir gün bir başına dağları dolanırken, uzaktan yoksul ve yalnız bir çoban gördü. Çoban dizüstü çökmüş, ellerini semaya açıp dua etmekteydi. Bu durum Hz. Musa'nın çok hoşuna gitti, ama yaklaşıp ta çobanın duasını duyunca şaşırdı.

Çoban Rabb'ine şöyle yalvarıyordu:

Kurban olduğum Allah 'ım.

Seni ne kadar severim, bir bilsen.

Ne istersen yaparım, yeter ki Sen iste. Sürüdeki en yağlı koyunu kes desen, gözümü kırpmadan keserim Sen'in için. Koyun kavurması güzeldir.

Allah 'ım, kuyruk yağını da alır pilavına katarsın, tadına yenmez olur.

Hiz. Musa duaya kulak kabartarak çobana yaklaştı.

Çoban Duasına devam ediyordu:

Yeter ki Sen dile, ayaklarını yıkarım. Kulaklarını temizler, bitlerini ayıklarım.

Ne kadar çok severim ben Sen'i.

Sana çok hayranım.

Duydukları karşısında Hz. Musa öfkeden küplere bindi, bağıra çağıra kesti çobanın duasını:

Hz. Musa:

Sus, seni cahil adam! Ne yaptığını sanırsın? Allah pilav yer mi? Allah'ın ayakları mı var yıkayasın? Böyle dua olur mu? Külliye günaha giriyorsun. Derhal tövbe et!

Çoban, Hz. Musa'dan azarı işitince kulaklarına kadar kızardı, utancından yerin dibine girdi. Bir daha böyle kendi kafasına göre dua etmeyeceğine gözyaşları içinde yeminler etti. o gün akşama kadar Hz. Musa çobanın yanında durup ona temel duaları ezberletti. Sonra "Allah benden razı olur, iyi iş yaptım" diye düşünerek yoluna devam etti.

Hz. Musa o gece bir ses işitti, seslenen Rab idi:

Ey Musa! sen bugün ne yaptın? sen ayırmaya mı geldin buluşturmaya mı? Şu garip çobanı azarladın. Onun bana ne kadar yakın olduğunu anlayamadın. Ağzından çıkan lafı bilmese de, O çoban inancında samimi idi. kalbi temiz, niyeti halisti.

Biz kelimelere bakmayız, Niyete bakarız! kelemlere bakacak olsak yeryüzünde insan kalmazdı!

Biz çobandan razıydık. Başkasına medih olan söz sana zemdir. Ona bal olan sana zehirdir. Sen işittiklerini inkâr ve küfür saydın ama bilsen ki bir kabahati varsa bile, ne tatlı kabahattır onun ki"

Musa hatasını anlatı ertesi gün çobanın yanına gitti çoban duaya durmuştu yine, ama dünkü heyecanından, samimiyetinden eser yoktu. Öğretildiği gibi yakarmaya gayret gösterdiğinden, aman bir yanlış laf etmiyeyim diye takılıyor, kekeliyor, terliyordu.

Hz. Musa, çobana ettiğinden pişman olup sırtını okşadı ve dedi ki:

Ey dost, ben hatalıyım, ne olur affet.

Bildiğin gibi dua et.

Allah nazarında böylesi daha kıymetlidir.

Mesnevi'den alıntıdır

PADİŞAHIN KIZINA AŞIK ÇOBAN

Âşıktı delikanlı. Sevgilisinin isminden başka bir şey bilmediğinden mi, konuşmaya mecali olmadığından mı bilinmez, arkadaşları anlatıyordu onun halini:

"Gözleri günlerdir uyku görmedi efendim" diyordu, "yemiyor-içmiyor, işi-gücü, gecesi-gündüzü havası-suyu o kız oldu sanki. Ne desem kâr etmiyor, son bir çare diye geldik size. Halbuki 'sen bir garip çobansın, o ise padişahın kızı, davul bile dengi dengine' dedim ya, dinlemiyor efendim, ama herhalde aşkın gözü kördür diye de buna diyorlar, değil mi efendim."

O anlatırken ihtiyar, iskeletinin üstüne deriden bir zırh giydirilmişçesine zayıf, çelimsiz, saç sakalına karışmış, uzaklara dalıp dalıp giden, gözlerinde aşktan gayrısı kalmayan diğer çobanı süzüyordu. Sonra iç geçirdi, yüzünü nefes almadan konuşmasını sürdüren delikanlıya çevirip tebessüm etti.

"Kolay evlat kolay" dedi, "çaresizseniz çare sizsiniz."

Ve tane tane anlatmaya başladı:

İki genç çobanın, çökmek üzere olan bu dağ kulübesinde dertlerine derman aradıkları ihtiyar adam, aslında padişahın bütün dertlerini paylaştığı, her meselesini danıştığı bir bilge idi. Yıllar önce padişah kendisini tanıyıp sevdiğinde bir tek şey istemişti ondan; burada yaşamaya devam edecekti ve kimsecikler bilmeyecekti kim olduğunu. O günden beri de bu kulübede yaşıyor, gelen geçene ikram edip, gül alıp gül satıyordu. Padişahın kızının aşkıyla eriyip muma dönen genç çoban ve yanındaki kadim dostu nereden bilsindi bu garip ihtiyarın padişahın gönlüne sultan olduğunu.

Âşık genç, ihtiyar adamın anlattıklarını dinledikten sonra, her şeyin bittiği anda başlayan son ümide sımsıkı sarılanların o saf ve tertemiz teslimiyetiyle:

"Sahiden bu kadar kolay mı efendim" dedi, "yani o mağarada elimde tesbih , kırk gün Allah dersem sevdiğime kavuşabilir miyim, onunla evlenebilir miyim?"

"Evet" dedi bilge, "kırk gün o mağarada gece gündüz Allah diyeceksin, kırk gün sonra padişahın kızı senindir."

İki dost hemen yola çıktılar, âşık çobanın yüzüne kan, dizlerine derman, yüreğine yeniden can gelmişti. Arkadaşına sarılıp, elinde tespih, gönlünde aşk, yüzünde ümit çiçeklerinden örülme bir tebessüm, mağaranın yolunu tuttu. Gelir gelmez hiç vakit kaybetmeden diz çöktü, dualar etti, gözlerini kapattı, kalbini padişahın kızına bağladı, eline tesbihini aldı ve dudakları kıpırdamaya başladı: Allah, Allah, Allah.

***

Günler günleri padişahın kızının hayaliyle tespih taneleri gibi kovalayadursun, mağaranın yakınındaki köyleri bir söylenti çoktan sarmıştı. Herkes birbirine karşı dağdaki mağarada gece gündüz Allah diyen gençten bahsediyordu. Câmî çıkışında ihtiyarlar, çeşme başında kadınlar, tarlada işçiler, top oynarken çocuklar, herkes onu konuşuyordu:

"Şu karşı mağarada bir genç varmış, kendini Allah'a adanmış, gece gündüz durmadan Allah diyormuş, Allah Allah..."

Âşık dostunun ne halde olduğunu merak eden genç çoban, mağaraya geldiğinde üç hafta geride kalmıştı bile. Bizimkinin gözleri kapalıydı, dudaklarının da kıpırdamadığını görünce, uyuyakaldı herhalde diye düşündü. Tespih tanelerinin parmaklarının arasında dolaşmaya devam ettiğini görünce de, bu nasıl uyku diye sordu kendine. Bu sırada gözlerini açan genç adam , karşısında arkadaşını görünce, günlerdir yalnızlığıyla paylaştıklarını birbiri ardınca anlatmaya başladı:

Kırk günün yarıdan fazlası geçmişti, o durmadan Allah diyordu, ama ne padişahın kızı vardı, ne bir haber, ne bir ümit kırıntısı. Acaba, diyecek oluyor, yutkunuyor, hayır diyor, tespihine bakıyor, bir kâlp gibi atan sağ el işaret parmağını sabitlemeye çalışıyor, avuçlarını sıkıyor, gözleri doluyordu. Vedalaştılar. Ay ışığında dostunun gözlerine yayılan başkalık dikkatini çekmişti genç çobanın.

Âşık çoban yeniden eline tesbihini aldı, gözlerini kapattı, boynunu neye bağlayacağını bilemediği kalbine doğru bükü, dudakları kıpırdamıyordu artık, sustu gece, mağaranın duvarları sustu, tükendi her şey, hiç tükendi, an bitti, sadece bir söz kaldı: Allah.

***

Kırk günün dolmasına üç-beş gün kala, mağaradaki dervişin nâmı bütün ülkeyi sarmış, nihayet sarayın koridorlarında konuşulur olmuştu. Meselenin aslını merak eden padişaha, bu insanların bir yerde sürekli kalmadıklarından, bulundukları mekâna bereket getirdiklerinden, ne yapıp-edip bu dervişi ülkelerinde yaşamaya ikna etmeleri gerektiğinden uzun uzun bahsetti hocası. Ne yapması gerektiğini artık bilen padişah, nasıl yapması gerektiğini bilemediği bütün zamanlarda yaptığı gibi, dağ kulübesinin yolunu tuttu. Hürmetle diz çöktü bilge ihtiyarın önünde. Derdini anlattı, derman diledi. Sarayının yanına bir saray yaptırmaktan, o dervişi şeyhülislam yapmaya, sancak-tuğ vermeye kadar saydığı her şey, bilgenin "Hünkârım, gönül erleri mala-mülke, makama-mansıba itibar etmezler" demesiyle son buldu.

Kaderdi bu, padişahla tebayı aynı eteğin önünde diz çöktürür, birinin derdini diğerine derman eyler, ikisini de aynı tebessümle bahtiyar ederdi. Güldü ihtiyar:
"Neden kerimenizin nikâhını teklif etmiyorsunuz sultanım" dedi. Şaşıрма sırası padişaha gelmişti.
"Nasıl yani" diyebildi, "bu şerefi bize lütfederler mi, kabul ederler mi?"

***

Kırkıncı günün güneşi batmak üzereydi genç aşığın mağarasının üstünden. Padişah ve ihtiyar bilge en önde, arkalarında vezirler, kumandanlar, askerler, onların arkasında halktan meraklı bir kalabalık ve en arkada da olup bitenlere bir mânâ vermeye çalışan âşık çobanın arkadaşı, mağaraya doğru yürümeye başladılar. Bu arada bizim âşık kendinden öylesine geçmiş, tespahiyle öylesine bir olmuştu ki, gelenler içeri girseler ve bir tesbihten başka bir şey bulamasalar şaşırmazlardı.

Padişah edepte kusur etmemeye çalışarak içeri girdi, ellerini birbirine bağladı, duyulması güç bir sesle;
- Efendim, dedi, sizi ziyarete geldik.
Yavaşça başını çevirdi âşık, sonra bütün vücuduyla döndü. Gözlerinde en ufak bir şaşkınlık emaresi yoktu, sapsarı bir heykel gibiydi.

Herkes heyecan içinde. Vezirler, halk, genç çoban, mağara, tespah, sessizlik, duvar. Hatta güneş bile batmaktan vazgeçmiş, kafasını mağaranın içine doğru uzatarak olan biteni görme telaşındaydı.

Padişah merâmını anlattı, türlü tekliflerde bulundu. Ne saray, ne vezirlik, ne tuğ, ne de sancak, hiç birinde gözü yoktu dervişin.

"Efendim" diyebildi en son, sessizce, "benim bir kızım var efendim, zat-ı âlinize layık değil belki, ama lütfeder nikâhınıza alırsanız bizi bahtiyar edersiniz."

Kırk günlük çile nihayet bitmiş, olmaz denilen olmuştu. İşte âşık mâşukuna kavuşacak, murad hasıl olacaktı. Bizimkinin arkadaşı sevinçten ağlıyordu. Soru ve cevap sanki bu soru sorulsun, cevabı verilsin diye yaratılmıştı. Sessizlik ilk defa bağırarak, haykırmak istiyordu ve bütün gözler genç adamdaydı.

Usluca doğruldu oturduğu yerden, etrafını şöyle bir süzdükten sonra, gözlerini padişahın gözlerine dikti, sarhoş gibiydi. Kendinden emin bir ifadeyle:

"Estağfirullah" dedi, "kızınızı istemiyorum."

Birden ortalığı bir sessizlik kaplayıverdi. Padişah mahzundu, halk hayret içindeydi, vezirler şaşkınlıkla birbirine bakıyor, bilge tebessüm ediyordu. Âşık çobanın genç arkadaşı yaşlı gözlerini silip, birden ileri atılarak dostunun yanına geldi, kulağına eğilip: "Sen ne yapıyorsun" dedi, "kırk gündür bu çileyi ne diye çektin sen, neyi reddettiğinin farkında mısın?" Gülümsedi âşık çoban. Sonra ihtiyar bilgenin yanına vardı, onun

---

gölümseyen gözlerine baktı:

"Hay dostum" dedi, "ben kırk gün padişahın kızı için Allah dedim, O padişahla vezirlerini ayağıma getirdi. Ya bir de O'nun için Allah deseydim? Şimdi ne kadar hicap duyuyorum bilmeniz..."

YAŞLANINCA PİŞMAN OLUNACAK 10 ŞEY

Bir gün 'keşke' demeden önce yapılması gerekenler listesi aşağıda...

Çünkü ihtiyarlayınca çok geç olabilir.

- 1) Sevmediğiniz işi yapmak zorunda kalmak
- 2) Hakkınızı savunmamış olmak
- 3) Yeterince risk almamış olduğunun farkına varmak
- 4) Yeterince 'Seni seviyorum' dememek
- 5) Çok fazla endişelenmek
- 6) İsteddiğiniz bir şeyi yapmaktan korkmak
- 7) Çocuklarınızla veya ailenizdeki küçüklerle zaman geçirmemek
- 8) Mutsuz olduğunuz ilişkileri ısrarla devam ettirmek
- 9) Çok fazla çalışmak
- 10) Her günün bir hediye olduğunu fark etmemek

LA TAHZEN ...ÜZÜLME

Lâ tahzen / Üzülme...

Çünkü hüzün, düşmanı sevindirir, dostunu üzer, haset edenin diline düşürür.

Lâ tahzen / Üzülme...

Çünkü hüzün, kaybolanı geri getirmez, öleni diriltmez, kaderi değiştirmez, hiçbir fayda getirmez.

Lâ tahzen / Üzülme...

Çünkü hüzün sınırları yıpratır, kalbini yorar, gecelerini mahveder.

Lâ tahzen / Üzülme...

Eğer günah işlediysen tövbe et, istiğfarda bulun, yanlış yaptıysan düzelt, O'nun rahmeti sonsuz, kapısı hep açıktır.

Lâ tahzen / Üzülme...

Kaybettiğin şey için üzülme çünkü daha pek çok nimetlere sahipsin. Allah'ın sana bahsettiği diğer nimetleri düşün ve şükret. Allah Teala, "Allah'ın nimetlerini saymaya kalksanız buna güç yetiremezsiniz" buyurmuyor mu?

Lâ tahzen / Üzülme...

Ehli batılın sözlerinden dolayı üzülme, onların tenkitlerine sabrettiğin sürece mükafatlandırılacağını unutma.

Lâ tahzen / Üzülme...

İnsanlara ihsanda bulunduğun sürece üzülme. Çünkü mutluluğun yolu insanlara ihsanda bulunmaktan geçer.

Lâ tahzen / Üzülme...

Çünkü iyiliğin mükafatı on mislinden yedi yüz misline, kötülüğün karşılığı ise sadece misline

Lâ tahzen / Üzülme...

Dünya, ne seçim, ne geçim dünyasıdır; dünya, bugün var yarın yok, imtihan dünyasıdır.

Lâ tahzen / Üzülme...

Hakk'ın rızâsına uygun düşen belâ, kulun sevgisini artırır.

Lâ tahzen / Üzülme...

Altın, ateş ile; iyi kul da belâ ve musibet ile tecrübe edilir. (Hz. Ali r.a.)

Lâ tahzen / Üzölme...

İnsanlar, başlarına gelen belâ ve musibetleri ondan daha büyükleriyle kıyas etselerdi, şüphesiz belâların bazısını âfiyet kabul ederlerdi.

Lâ tahzen / Üzölme...

Karşı karşıya kalabileceğin muhtemel bir musibet için en kötü ihtimal ne olabilir sorusunu kendine sor. Sonra bu muhtemel sonuca kendini alıştı, ona tahammül etme konusunda kendine telkinde bulun. "Allah bize yeter, O ne güzel vekildir" ayetini tedebbür ederek bu hali sakın bir şekilde iyimser bir tabloya dönüştürmeye bak.

Lâ tahzen / Üzölme...

- Şunu unutma yaşadığın günün sınırları içinde yaşamazsan sıkıntı ve kaygıların artacak demektir. Biraz daha açarsak; Sabaha çıktıktan sonra artık akşamı bekleme, akşama kavuşunca da sabahı bekleme. Ne maziye takıl kal ne de gelecek kaygısı içinde ol. Yani ânı yaşa.

Lâ tahzen / Üzölme...

- "İnne maal usri yüsran / Her zorlukla birlikte kolaylık vardır." Yani kolaylık zorluğun içinde saklıdır!.. Bir başka ifade ile; kolaylık, zorluk zannettiğimiz şeyin taa kendisidir!..

Lâ tahzen / Üzölme...

BİR DELİNİN DİLEKÇESİ

1965 yılında vefat eden bir “deli”nin son dilekçesidir:

(Bir takım temennilerini ve ruh halini içeren kayıtlardır.)

“Ben dünya Kürresi, Türkiye karyesi ve Urfa Köyünden, El-Aziz Tımarhanesi (Akıl ve Ruh Sağlığı Hastanesi) sakinlerinden; İsmi önemsiz, cismi değersiz, çaresiz ve kimsesiz bir abdi acizin, ahir deminde misafiri Azrail’i beklerken, Başhekimlik üzerinden Hâkimler Hakiminin dergahı Uluhiyetine son arzuhalimdir:

Ben ğam (dertlilik) deryasında, fakirlik vatanında, horluk ve rezillik kaftanında PADİŞAH yapılmışım

... Meyvalardan dağdağana, çalgılardan ney-kemana kapılmışım... Benim yatağım akasya dikeninden, yorganım kirpi derisinden farksızdır. Kalbim Ayizman’ın (Hitlerin işkenceci Nazi Komutanı) fırını, ve sahranın çöl fırtınasıdır.

Ruhum aşık-ı Hüda Mahbub peresttir, lakin aklım kaderin cilvesi ve talihin sillesiyle gurestir (gelgittir) Bana gelen derdü gamın kilosunu beleştir. Nerde bir güzel varsa bana karşı keleştir (yüz vermez, cesaretlidir), bütün yiğitlerde bana hep ters ve terestir. Aylar geçti, tek temizliğim, gözyaşıyla ve kara toprakla aldığım teyemmüm abdesttir. Yani, içtiğimiz kezzap suyu, mezemiz ise ateştir.

Ol Resuli zişan ve Sultani dücihan: “Cenabı Allah’ın insanları dünya, dünyayı ise insanlar için yarattığını; Ruhları vücut için, vücutları ise ruhlar için yarattığını; Erkekleri kadınlar; kadınları erkekler için yarattığını; Cenneti mü’min kullar, mü’min kulları da cennet için yarattığını; cehennemî inkârcılar ve münafıklar, inkârcıları ve münafıkları da cehennem için yarattığını” hadisleriyle haber vermiştir. Peki acaba benim gibi meczup divaneleri ne maksatla halk etmiştir? Bilen babayiğit, meydana çıkıp söylesin... Allah sana iman verdi sen tuğyan edersin; O in’am etti sen küfran (nankörlük) edersin; O ikram etti sen inkar edersin; O ihsan etti sen isyan edersin; bir de kalkıp bana deli divane diye bühtan edersin!..

Bu söylediklerimin hepsi ruhumun içinde cenk etmektedir. Eğer dilekçemin cevabı gelirse bu manevralar sona erecektir. Şimdi adresimi arz ediyorum: Kur’an’ı geldiği yere, yine Kur’an’ı getiren geri taşınsın. Madem ki ahkamı ve ahlakı kalmadı, Kur’an’ın kağıdı ve yazısı neye yarasın?! Taki Hz. Muhammed Mehdi (A.S) gelince yeniden okunup yaşansın.!

Ey zerrelere kürrelere, yerlerden göklere bütün alemlerin Rabbi!.. Ey cemadi, nebati, hayvani, insani, ruhani ve nurani her şeyin ve herkesin yegane sahibi!... Ey iman ve şuur ehli kalplerin en yüce habibi!.. Ey dertli bedenlerin kederli gönüllerin, ve yaralı yüreklerin tabibi!. Ben biçare kulun ki; garipler garibi, hüznünlerin esiri, zulümlerin muzdaribi, öksüz, yetim ve sahipsiz bir tımarhane delisi... Ama kutsi muhabbet ve hasretinin divanesi!... Herkesi ve her şeyimi elimden aldın, ama sana sığındım, aşkına sarıldım, yegane Sen kaldın!. Yurdumdan yuvamdan, evimden barkımdan ayırdın, gurbete ve hasrete saldın, ama onları ararken Sana ulaştım, sevdana daldım! Böylece

fani ve hayali görüntülerden kurtarıp hakiki tecelline mazhar kıldın.
Yüceler yücesi Rabbim, Efendim!

Haktan saporak ve haddimi aşarak, haşa senden, Burak bineği, Cebrail seyisi, Sidretül Müntheha menzili, cümle mahlûkâtın en şereflişi, Rahmanın en mükemmel tecelli ve temsilcisi... Kainatın fahri ebedisi, Ahir zaman Nebisi ve Mehdisi, Levhi Mahfuzun (Kader projesinin) tercümanı ve tebliğcisi, Efendiler efendisi Hz. Muhammed sallallahu aleyhi vesellem'in Mahbubiyetini mi istedim?.. Hanif Dinin üstadı ve nice Nebilerin atası Hz. İbrahim'in haliliyetini, Hz. Süleyman'ın saltanat ve servetini Hz. Musa'nın Celadet ve cesaretini, Hz. İsa'nın ruhaniyetinimi istedim?.. Hz. Ebu Bekir Sıddık'ın yüksek fazilet ve kurbiyyetini, Hz. Ömerül Faruk'un dirayet ve teslimiyetini, Hz. Osman'ı zinnureynin asalet ve sehavetini, Hz. Aliyyül Murtaza'nın ilim ve velayetini mi istedim? Senden mülkü hâkimiyet, şanü şöhrat, malü servet mi talep ettim? Senden vücüduma sıhhat ve afiyet, aklıma ziya ve selamet, hayatıma huzur ve istikamet dilendimse, bunlar için de bin kere tevbe ettim! Çünkü Şeriatın iptal, tarikatın ihmal, hakikatın ihlal ve mü'minlerin iğfal edildiği bir zillet ve rezalet döneminde, bana akıl ve mükellefiyet verseydin, bu sadece benim mesuliyet ve mahzuniyetimi ziyadeleştirecekti!

Sultanım Efendim:

Ben Senden sadece seni istedim; pahası elbet böyle yüksektir ve tüm sevdiklerimi ve sahiplendiklerimi uğruna feda etmektir. Rabbim, elbet vardır hikmeti ki, bu kuluna böyle zillet ve zahmet çektirirsin. Ben haşa itiraz değil, naz ederim ama, umarım Sen niyaz kabul edersin. Aile efradımı, akli izanımı alıp beni hicrana saldın. Ama yine de şükür; ya akıllı kalıp ama hain ve hilekâr olaydım... Ya varlıklı kalıp ama zalim ve sahtekâr olaydım... Ya âlim ve saygın kalıp ama gafil ve riyakâr olaydım... Ya arkalı etraflı kalıp

---

ama azgın ve zulümkar olaydım... Ya sağlıklı sefalı kalıp ama, sapıtmış, ahlaksız ve vicdansız olaydım!..

Derdü bela ki, sabredenlerin vesile-i miracıdır. Müminler kalbimin tacı, mücrimler rahmetin muhtacı, münkirler hikmetin icabı, Sadık ve aşık ehli cehd adaletin ilacıdır. Velakin bu münafık hain ve zalimler ise çıban başıdır, akrep gibi sancıdır; şerefli insana, helali dışında bütün kadınlar kızlar ana-bacıdır.

Ey Rabbim, Efendim!

Malum-u aliniz ve zaten yüce takdirinizdir ki; ne özenli-bezekli elbiselerle gezdiğim bayramlarım oldu... Ne onurlu ve huzurlu seyahatlerim ve seyrânlarım oldu... Ne etrafımda hizmet ve rağbet gösteren dostlarım ve hayranlarım oldu!.. Lezzet ne imiş, izzet ne imiş ve fazilet ne imiş tatmadım; ama şikâyet şekavettir; bütün bu fani ve fena nimetlerin asıl sahibi olan Padişahlar Padişahını buldum... Beni yoktan var ettin, iman ve hidayet buyurup varlığından haberdar ettin, ama aklımı alıp kulunu bi-karar ettin, sana sonsuz şükürler olsun!.. Şimdi son dileğim beni yanına al ve bir daha huzurundan ve sonsuz nurundan ayırma, ne olursun! Umarım bu dilekçeyi yazdım diye bana darılmazsın; çünkü zaten Zatından gayrıya yalvarıp yakarmanın ŞİRK olduğunu buyurdun!”

KONUŞMANIN YEDİ ADABI

Allah'ın insanlara verdiği birçok nimet vardır. Konuşma nimeti ise insanı diğer canlılardan ayıran vasıfların başında gelir. İnsanın vasf-ı mümeyyizi olan konuşma nimeti, diğer nimetlerde de olduğu gibi, rast gele kullanılmamalı, belirli kıstaslar içerisinde konuşma adabına riayet edilmelidir. Konuşma adabını “Ne söylediğine ve hangi zamanda söylediğine dikkat et.” diye en sade şekilde özetleyen Hazreti Ebu Bekir Efendimiz'in bu sözü bizim için mihenk taşıdır. Nerde konuşmak ne zaman susmak ne söylemek, neyi söylememek ve bunları yapabilmenin pratik usullerini sizin için yedi maddede topladık.

1. Susmasını bilmek

Öncelikle konuşmanın zıddı olan susmak, en güzel huylardandır. Âfiyet ve selâmetin onda dokuzu susmaktır. Çünkü insanın başına gelen belâlar çok konuşması sebebiyledir. Süleyman aleyhisselam “Eğer konuşmak gümüş ise susmak altındır.” buyurmuştur. Peygamber Efendimiz (s.a.v.)de “Çok konuşanın hatası çok olur, hatası çok olanın günâhı da çok olur, günâhı çok olan kimseye de ateş daha lââyık olur.” buyurmuşlardır.

2. Faydasız sözleri terk etmek

Fazla konuşmak, tekrarında fayda olmayan şeyleri tekrar etmek ve lüzumundan fazla konuşmaktır. Faydası olmayan şeyleri konuşarak vakit zayi edilmemelidir. İnsan ömründen hesaba çekilecektir. Resûlullâh (s.a.v.); “Kişinin faydasız şeyleri terk etmesi, onun Müslümanlığının güzelliğindendir.” yine başka bir hadisinde “Dilini fazla konuşmaktan tutan ve malının fazlasını infâk eden kimseye müjdeler olsun.” buyurdular.

Konuşmanın ortası; az sözle maksudını gizlemeyen, çok sözle muhâtabını usandırmayıdır. Hızır (a.s.), Mûsâ (a.s.)'a bu hususta: “Ey Mûsâ, dinleyen söyleyenden daima fazla usanır ve yorulur. Konuştuğunda muhâtabına bıkkınlık verecek kadar sözü uzatma. Hem şurasını da iyi bil ki; kalbin bir kap gibidir. Onun içine koyacağın şeyleri düşün de koy.” der.

3. Yalana yaklaşmamak

Kişi, doğru veya yanlış her duyduğu şeyi söylememelidir. Müslüman, tehlike görse bile doğruyu söyler, yalan konuşmaz. Çünkü doğru söylemekte tehlikelerden kurtuluş vardır. Kurtuluş doğrulukta, helâk olmak ise yalandadır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) “Duyduğu her şeyi söylemesi, kişiye günah olarak yeter.” ve “Kim ki, yalan söylemeyi ve yalanla amel etmeyi bırakmazsa, Allâhü Teâlâ o kimsenin yemeyi, içmeyi bırakmasına, orucuna bir kıymet vermez.” buyurmuştur.

4. Bilmiyorum deme erdemine sahip olmak

Bir insan için bütün ilimleri bilmek imkânsızdır. İş böyle olunca bazı şeyleri bilmemek bir eksiklik değildir. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bir hadîs-i şerîflerinde “Kendine bir meseleden sorulup da bilmediği hâlde fetvâ veren kimse hem sapık hem de saptırandır.” buyurmuşlardır. Hz. Ali (k.v.): “Size bir şey sorulup da bilemediğiniz zaman ‘Bilmiyorum, Allah bilir.’ cevabını vermeniz kalb ve vicdâna ne kadar hoş gelir. Zâten âlim; bilmediklerinin bildiklerinden çok olduğunu bilendir, İbn-i Abbas radiyaallahumâ, “Bilmiyorum demeyi terk eden âlim, belâsını bulmuş demektir.” der. Bazı âlimler ise “Bilmiyorum diyen, noksanını bilip çalışa çalışa âlim olur, fakat bilmediği halde biliyorum dâvâsında bulunan, felâket çukuruna düşer.” demişlerdir.

5. Münakaşayı terk

Münâkaşa ve mücâdeleden uzak durmalıdır. Çünkü bunlar düşmanlığın anahtarıdır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) “Kim haklı olduğu hâlde münâkaşayı terk ederse cennetin en üst derecesinde onun için bir köşk yapılır. Kim de haksız olduğu hâlde münâkaşayı terk ederse onun için cennetin kenarında bir köşk yapılır.” buyurmuştur.

6. Gıybetten sakınmak

Konuşma adabına riayet eden kişi gıybet etmez. Gıybet, kişinin başka birisi hakkında, duyduğunda hoşlanmayacağı şeyleri o kişi yanında yok iken açıkça, kinâye yoluyla veya işâretle söylemesidir. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) buyurmuştur ki: “Bilir misiniz, gıybet nedir?” Allah ve resûlü daha iyi bilir, dediklerinde “Kardeşini, hoşlanmayacağı bir şey ile anmandır.” buyurdu. “Ya söylediğim kardeşimde varsa?...” denildiğinde ise “Eğer söylediğin onda varsa gıybet etmiş olursun ve eğer söylediğin onda yoksa o vakit ona iftirâ etmiş olursun.” buyurdu.

7. Çirkin sözden sakınmak

Sövmek ve çirkin söz söylemek de adaba riayet eden kişinin huyu değildir. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) “Kötü ve çirkin söz cefâdır, cefâ ise cehennemdedir.” “Muhakkak Allah çirkin ve kötü söze buğzeder.” buyurdular. Allâh’ın yarattıklarından -canlı, cansız- hiçbir şeye lânet etmez, lânet etmeyi alışkanlık hâline getirmez. Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz şöyle buyurdular:

“Kul bir şeye lanet ettiği vakit, bu lanet göğe yükselir, yükselince de göğün kapıları kendisine kapanır. Sonra bu lanet yeryüzüne iner. Yeryüzünün de bütün kapıları kendisine kapanır. Bundan sonra sağa döner, sola döner, çıkar yol bulamayınca, (sonunda) lanet edilmiş olan kimseye döner. Bu kimse buna lâayık ise, iş tamamdır; değilse, lanet edenin kendisine döner.” buyurmuşlardır. Fatih Çelebi-2012

İLİM GENÇ İŞKEN ÖĞRENİLMELİ

Peygamber Efendimiz (a.s.m.) "Gençliğinde ilim öğrenen taştaki damga gibi, yaşlılığında öğrenen ise, su üzerine yazı yazan gibidir" (Keşfü-l Hafâ, 2: 66) buyurarak, gençlikte öğrenilen ilmin daha kalıcı olduğunu belirtmiştir.

Gençlikte öğrenilen ilmin kalıcı olmasını sağlayan birkaç nokta vardır.

Bunlardan birincisi, gençlik yıllarında beynin ezberleme kabiliyetinin daha güçlü olmasıdır. Bunun için ilim öğrenmek çocukluk yaşlarından itibaren başlamaktadır.

Kur'an ezberleme faaliyetine de çocuk yaşlarda başlanır. Süfyan bin Uyeyne (r.a.) dört yaşında iken Kur'an'ın tamamını ezberlemiştir. Bugün de 8-9 yaşında olup hafızlığını tamamlayan çocuklar vardır.

Gençlikteki ilmi kalıcı kılan diğer bir sebep, bu dönemin zaman bakımından elverişli olmasıdır. İlim öğrenmek, dikkat, tekrar ve üzerinde yoğunlaşmayı gerektirir. Kişinin zaman bakımından en rahat olduğu dönem ise, gençlik çağıdır. Yıllar ilerledikçe iş-güç, çocuk-çoluk sahibi olunmakta, ilme ayrılan zaman azalmakta, hattâ hiçe inmektedir. Bir başka sebep, yıllar geçtikçe beynin ilgi ve dikkat alanlarının dağılmasıdır. Gençlikte ise, ilgi alanları daha azdır. Bunun için genç ilim üzerine yoğunlaşabilir. Yaşlılıkta ise aynı yoğunluk sağlanamaz.

Belki gençler karşılaştıkları birçok problemi sıralayıp, ilim öğrenmenin önündeki engelleri mazeret olarak gösterebilirler. Ancak gençlik devresi ne kadar sıkıntılı ve problemlidir de olsa, ilim öğrenmek için en elverişli yıllardır.

Bununla birlikte, Peygamberimizin bize tavsiyesi, "Beşikten mezara kadar ilim öğrenmek"tir. Çünkü yine onun buyurduğu gibi, "İlim öğrenmek kadın erkek bütün Müslümanlara farzdır."

Gençlerimizi ilim öğrenmeye teşvik eden bir başka hadis de şudur:

"Bir genç ilim ve ibâdet içinde yetişir, olgunlaşırsa, Allah Kıyâmet Günü ona yetmiş iki siddîkîn sevabı kadar sevap verir." (Taberânî'nin Kebir'inden)

Gençlere çok büyük bir müjde verilen bu hadiste, ilimle ibâdet birlikte zikredilmektedir. Buradan ilim öğrenmenin tek başına yeterli olmadığını, onun tatbik edilmesi gerektiğini anlıyoruz.

Nitekim Peygamberimiz (a.s.m.), "İnsanlar helâk oldu, âlimler müstesnâ. Âlimler de helâk oldu, ilmini uygulayanlar müstesnâ. Onlar da helâk oldu, ihlâslı olanlar müstesnâ. İhlâslılar da büyük bir tehlikenin üzerindedirler" buyurmuştur.

Demek ki tek başına ilim öğrenmek yetmemekte, bu ilmi ihlâsla tatbik etmek gerekmektedir.

Peygamberimiz (a.s.m.) bir başka hadislerinde, "Âlim ve ilim Cennettir. Âlim ilmiyle amel etmeyince ilim ve amel Cennette olur; âlim ise Cehenneme gider" buyurarak, konuya dikkat çekmiştir.

Şu hadisten de, "ilmiyle amel eden kimseye Allah'ın bilmediğini de öğreteceğini" anlıyoruz:

"İlim İslâmın hayatıdır, îmanın direğidir. Bir ilmi öğrenene Allah, eksiksiz mükâfat verir. İlimi öğrenip de onunla amel eden kimseye Allah bilmediğini de öğretir."

Demek ki, öğrendiği ilmi ihlâsla tatbik eden, aynı zamanda yeni bilgileri daha kolay öğrenmiş olur.

Şüphesiz ki, "ilim öğrenme" faaliyeti, okullardaki eğitimden ibâret değildir. Okullardaki eğitim, dinî ağırlıklı olsa bile yetersizdir.

"İlim öğrenmek" ve sonuçta "âlim olmak" çok mühim ve çok zordur. Nitekim şu hadisler, "âlim" olmanın ne büyük bir makam olduğunu gösteriyor:

"Âlimler yeryüzünün kandilleri, peygamberlerin halifeleri, benim ve diğer peygamberlerin vârisleridir."

"Âlimler önderdirler. Takvâ sahipleri efendi ve reistirler. Bunlarla oturup kalkmak hayır ve iyiliği arttırmak demektir."

"Âlimler peygamberlerin vârisleridir. Göktekiler onları sever. Öldüklerinde tâ Kıyâmete kadar denizdeki balıklar kendilerine Allah'tan mağfiret dilerler." (Câmiüssağîr: 5703-5704 ve 5705)

Bunlara, "Âlimin yüzüne bakmak ibâdettir" ve "Âlimin uykusu da ibâdettir" gibi hadisleri de eklediğimizde, "âlim" olmanın çok büyük bir makam olduğu anlaşılıyor. Nitekim Yüce Peygamberimiz (a.s.m.), "Ümmetimin âlimleri İsrailoğullarının peygamberleri gibidirler" diyerek bu yüksek rütbeye ulaşmanın pek kolay olmadığını gösteriyor.

Tabîî ki bizim hedefimiz, gücümüzün ve kabiliyetlerimizin elverdiği ölçüde çalışmak, ilmimizi arttırmak ve onunla amel etmek olmalıdır.

Hangi çağda olursa olsun, eğitim kurumları sadece ilim öğrenmenin yolunu gösterir, rehberlik eder. Yoksa bazı okullardan diploma almak ilmi hakkıyla öğrenmek değildir. Aslanan kişinin kendi gayretini de devreye sokmasıdır. Böyle bir kişi, sürekli öğrenme isteğiyle dolup taşar.

Burada önemli bir problem de hangi ilmin öğrenileceği hususudur.

Mü'minlerin öğrenebileceği ilim ikiye ayrılır. Birisi zarurî ve vazgeçilmez olan, diğeri zarurî olmayandır.

Zarurî ilim, dinin temel konularıdır. İnanç esaslarını, ibâdetlerin nasıl yapılacağını öğrenmek bunlardandır.

Diğer kısmı ise, nâfile olandır.

İlki, dini ilimleri özet olarak bilmekse, ikincisi teferruatlıca öğrenmektir.

Bir mü'min, bilhassa îmanla ilgili bilgileri çok iyi ve derinlemesine öğrenmelidir. Neye, niçin inandığını etrafıca kavramalıdır. Çünkü ilimlerin şâhı ve padişahı îman ilmidir.

Başta namaz olmak üzere ibâdetle ilgili konuları öğrenmek, nelerin helâl nelerin haram olduğunu bilmek şarttır.

Neyin sevap neyin günah olduğunu bilmeyen kişi, Allah'ın rızâsını nasıl kazanacaktır?

Kur'an okumasını öğrenmek ve belirli yerlerini ezberlemek, ilmihal bilgisi edinmek, hadis okumak ilim öğrenmenin besmelesidir. Bunların ileri kademesi ise, başta îman ilmi olmak üzere her bir dalda derinleşmektir.

İlimle amel arasındaki ilişkiyi anlayabilmek için şu hadisi de aktaralım:

"Amellerin hangisi daha üstündür?" diye sorulan bir suale, Peygamberimiz (a.s.m.), şu cevabı vermiştir:

"Allah'ın isim ve sıfatlarını bildiren ilim her şeyden üstündür."

Suali soran sahabe, "Ya Resûlâllah, biz ilmin faziletini sormadık, amellerin en üstününü sorduk. Siz ise ilim diye cevap verdiniz, Peygamberimiz şöyle devam etti:

"Allah'ı bildiren ilimle birlikte olan amel, ne kadar az olursa olsun, insana fayda verir.

Allah'ı tanımadan işlenmiş ameller ise insana fayda sağlamaz."

"Allah'tan faydalı ilim isteyiniz. Faydasız ilimden de Allah'a sığınınız." (Câmiüssağîr:4702)

İLİM HAKKINDA HADİSLER

4073 - Tirmizi'nin bir rivayetinde şöyle gelmiştir: "...Aleyhissalatu vesselam sor buyurdular ki: "Allah Teâla Hazretleri, melekleri, semâvat ehli, deliğindeki karınca, denizindeki balıklara varıncaya kadar arz ehli, halka hayrı öğretene mağfiret duasını bulundur."

Hadis Tirmizi'nin aynı babındadır.

4076 - Hz. Ali radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular "Dinde fakih (bilgili) olan kimse ne iyi kimsedir! Kendisine muhtaç olununca faydalı olur Kendisine ihtiyaç olmayınca ilmini artırır."

Rezin tahrir etmiştir.

4077 - Yine Hz. Ali radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdu ki: "Kim, benden sonra öldürölmüş olan bir sünnetimi ihya ederse beni seviyor demektir Beni seven de benimle beraberdir."

Rezin tahrir etmiştir.

4078 - Ebu'd-Derda radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'ın şöyle dediğini işittim: "Kim bir ilim öğrenmek için bir yola sülûk ederse Allah onu cennete gid yollardan birine dahil etmiş demektir. Melekler, ilim talibinden memnun olarak kanatlar (üzerlerine) koyarlar. Semavat ve yerde olanlar ve hatta denizdeki balıklar âlim için istiğfar ederler. Âlimin âbid üzerindeki üstünlüğü dolunaylı gecede kamerin diğer yıldızlara üstünlüğü gibidir. Âlimler peygamberlerin vârisleridir. Peygamberler, ne dinar ne dirhem miras bırakırlar, ama ilim miras bırakırlar. Kim de ilim elde ederse, bol bir nasib el etmiştir."

Ebu Davud, İlm 1, (3641); Tirmizi, İlm 19, (2683); İbnu Mace, Mukaddime 17, (223).

İLME TEŞVİK

4079 - Humeyd İbnu Abdurrahman anlatıyor: "Hz. Muaviye radiyallahu anh'ı işittim, demi ki: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'ın şöyle söylediğini işittim: "Allah kimin için hâzır murad ederse onu dinde fakih kılar."

Buhari, Farzu'l-Humus 7, İlm 13, İ'tisam 10; Müslim, İmaret 98, (1038), Zekat 98, 100, (1038); Tirmizi, İlm 1, (2647).

4080 - Hz. Enes radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular "İlim talebi için yola çıkan kimse dönünceye kadar Allah yolundadır."

Tirmizi, İlim 2, (2649); İbnu Mace, Mukaddime 17, (227).

4081 - Yine Tirmizi'nin Sahbere radiyallahu anh'tan kaydına göre, Aleyhissalatu vesselâ "Kim ilim taleb ederse, bu işi, geçmişteki günahlarına kefarete olur" buyurmuştur."

Tirmizi, İlim 2, (2650).

4089 - Sehl İbnu sa'd radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâ buyurdular ki: "Vallahi, senin hidayetle bir tek kişiye hidayet verilmesi, senin için kıymet devalerden müteşekkil sürülerden daha hayırlıdır."

Ebu Davud, İlm 10, (3661); Buhari, Ashabu'n-Nebi 9; Müslim, Fedailu'l-Ashab 34, (2046).

4091 - Yezid İbnu Seleme el-Cûfi radiyallahu anh anlatıyor: "Ey Allah'ın Resulü! dedim, b senden pek çok hadis işittim. Ancak bunlardan, sonradan işittiklerimin, önceden işittikleri unutturacağından korkuyorum. Bana (hepsinin yerini tutacak) câmi bir kelime söyle!"

"Bildiklerinde Allah'a karşı müttaki ol (bu sana yeter)!" buyurdular."

Tirmizi, İlim 19, (2684).

Rezin şu ziyadeyi yaptı: "...ve onunla amel et!"

4092 - Rebi'a İbnu Ebi Abdurrahman der ki: "Yanında bir miktar ilim olan kimseye, nefis zayı etmesi münasib düşmez."

Buhari bab başlığında kaydetmiştir. (İlim 21.)

İLMİN KALDIRILMASI

4108 - İbnu Amr İbni'l-As radiyallahu anhüma anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâ buyurdular ki: "Allah ilmi (verdikten sonra), insanların (kalbinden) zorla söküp almaz. Fak ilmi, ülemayı kabzetmek suretiyle alır. Ülema kabzedilir, öyle ki, tek bir alim kalmaz. Halk cahilleri kendine reis yapar. Bunlara meseleler sorulur, onlar da ilme dayanmaksızın (ker reyleriyle) fetva verirler, böylece hem kendilerini hem de başkalarını dalâlete atarlar."

Buhari, İlim 34, İ'tisam 7; Müslim, ilm 13, (2573); Tirmizi, ilm 5, (2654).

4109 - Ebu'd-Derda radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm beraberdik. Gözünü semaya dikti. Sonra: "Şu anlar, ilmin insanlardan kapıp kaçırıld anlardır. Öyle ki, bu hususta insanlar hiçbir şeye muktedir olamazlar!" buyurdular.

Ziyad İbnu Lebid el-Ensari araya girip: "Bizler Kur'an'ı okuyup dururken ilim bizlerden na kapıp kaçırılır? Vallahi biz onu hem okuyacağız, hem de çocuklarımıza, kadınlarımızı okutacağız!" dedi. Resulullah da: "Anasız kalasın, ey Ziyad, ben seni Medine fakihlerind sayıyordum. (Bak) işte Tevrat ve İncil, yahudilerin ve nasranilerin elinde, onların ne işi yarıyor (sanki onunla amel mi ediyorlar)?" buyurdu. Cübeyr der ki: "Ubade İbnu's-Sar radiyallahu anh'a rastladım. Kardeşin Ebu'd-Derda ne söyledi, işittin mi? dedim. Ve o Ebu'd-Derda'nın söylediğini haber verdim. bana: "Ebu'd-Derda doğru söylemiş, dilers kaldırılacak olan ilk ilmin ne olduğunu sana haber vereyim: İnsanlardan kaldırılacak olan ilim huşu'dur. Büyük bir câmiye girip huşu üzere olan tek şahsı göremiyeceğin va yakındır!" dedi."

Tirmizi, İlm 5, (2655).

4110 - Ömer İbnu Abdilaziz rahimehullah'dan nakledildiğine göre, (Medine valisi) Ebu Be İbnu Hazm'a şöyle yazmıştır: "Bak, Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'ın hadisinden ne var yaz. Zira ben, ilmin kaybolmasından ve ülemanın gitmesinden korkuyorum. Resûlull aleyhissalâtu vesselâm'ın hadisinden başka bir şey kabul etme. Alimler ilmi yaysınlar, il için (herkese açık yerlerde) halkalar teşkil etsinler, ta ki bilmeyenler de böylece öğrens Zira ilim, gizli kalmazsa helak olmaz."

Buhari, İlm 34.

6016 - Ebu Ümâme radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdu ki: "Yok edilmezden önce şu (dini) ilmi öğrenmeniz gerekir. Onun yok edilmesi kaldırılmasıdır."

Aleyhissalatu vesselâm, sonra orta parmağı ile şehadet parmağını şöyle birleştirerek: "Al ve talebe sevapta ortaklırlar, diğer insanlarda (öğretici ve öğrenici olmayanlarda) ha yoktur!" buyurdular.

İLMİ TEBLİĞ

6018 - Hz. Enes radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular

"Allah benim sözümü işitip belleyen, sonra da onu benden (başkasına) ulaştıran kimser yüzünü Kıyamet günü ağartsın. Zira nice ilim taşıyıcılar vardır ki, alim değildir. Nice il taşıyıcıları ilmi, kendinden daha alim olana taşırlar."

6023 - Hz. Ebu Hureyre radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâ buyurdular ki: "Mü'min kişiye, hayatta iken yaptığı amel ve iyiliklerden, öldükten sor ulaşanlar, öğretip neşrettiği bir ilim, geride bıraktığı salih bir evlad, miras bıraktığı bir must (kitap), inşa ettiği bir mescid, yolcular için yaptırdığı bir bina, akıttığı bir su, hayatta ve sağlıklı iken verdiği bir sadakadır. Ölümünden sonra kişiye işte bunlar ulaşır."

6024 - Hz. Ebu Hureyre radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâ buyurdular ki: "Sadakanın en üstünü, kişinin bir ilim öğrenip sonra da onu müslüm kardeşine öğretmesidir."

KÜTÜB-İ SİTTE HADİSLERİNDEN ALINMIŞTIR...

İSLAM'I TEBLİĞDE KADIN

Kadın sahâbîler, Rasûlullâh (s.a.v.) Efendimiz'in İslâm dâvetinde, üzerlerine düşen vazîfelerini en iyi bir şekilde yaparak İslâmî harekette ve tebliğde önemli bir yer işgâl etmişler ve geleceğin müslüman hanımlarına güzel örnek olmuşlardır.

Rasûlullâh (s.a.v.) Efendimiz'in zamanındaki ilk İslâm cemâatinin dörtte birini kadınlar oluşturmaktaydı. İslâm'a giren erkeklerin çoğunun, hanımları da onlarla birlikte İslâm'ı kabul etmişler, bu örnek tavırlarıyla kocalarına dâimâ yardımcı ve destek olmuşlardır.

İslâm'ın bu yüce mücâhideleri Allâh ve Rasûlü'nden gelen her emir ve yasağı âdetâ kanlarına işlercesine bu konuda eşsiz bir tablo sergilemişlerdir.

İlk İslâm'a giren kişi, bir kadın olan Hz. Hatîce (r.anhâ) idi. Ve ilk şehîd edilen de Hz. Sümeyye (r.anhâ) adında bir mücâhide idi. Ve daha niceleri!..

Onlar, Allâh ve Rasûlü'nün kendilerinden ne istediğinin şuûrundaydılar. İslâm'ın yücelmesi için gereken her şeyi yapmaktan çekinmediler. Onlar, bu dâvâ için neler yapmamışlardı ki!.

İslâmiyyet'in başlangıcında İslâm'a koşup müslüman olan ilk kadın sahâbîlerden olmak şerefini kazanan Hz. Zinnîre (r.anhâ), inancından dolayı kendisine yapılan işkencelerin neticesinde gözlerini fedâ etmemiş miydi?!

Hattâb'ın kızı Fâtımâ (r.anhâ), kanlar içinde yere serilme pahâsına da olsa, henüz müslüman olmayan ağabeyi Ömer'e karşı İslâm'ı haykırmamış mıydı?!

Uhud harbinde Nesîbe Hatun (r.anhâ), Rasûlullâh (s.a.v.)'i cânı pahâsına korumamış mıydı?!

Hiz. Hatice (r.anhâ) Vâlidemiz, bütün malını Allâh için verirken; Hz. Sümeyye (r.anhâ), en kıymetli varlığı olan cânını, kocasını ve çocuğunu İslâm için fedâ ederken; diğer sahâbî hanımlarının da, kimileri kocasını, kimileri de çocuklarını Allâh yolunda kaybederlerken; bugünün müslüman hanımları, acabâ İslâm yolunda Allâh ve Rasûlü için nelerini verebiliyorlar?!. Canlarından, evlâdlarından ve mallarından yana ne gibi fedâkârlıkta bulunabiliyorlar?!

Artık müslüman hanımı, uyanmalı ve kendi öz benliğine dönmeli. İslamı; ilmi, irfanı, güzel ahlâkı ve örtüsü ile, hâli ve kâli ile, kalbi ve kalıbı ile en güzel bir şekilde yaşamalı ve örnek bir hanımefendi olmalı...

İşte, müslüman kadınının gerçek tebliği budur.

KADININ TAHSİL HAKKI

İslâm Dîni, ilme büyük önem verir. Nitekim onun ilk emri; "oku!.." şeklindedir. Kur'ân-ı Kerîm'de:

"Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?.." (91) buyrulur.

Peygamber (s.a.v.) Efendimiz de:

"Beşikten mezara kadar ilim öğreniniz!"

"İlim Çin'de de olsa arayınız!"

"İlim öğrenmek, kadın ve erkek her müslümana farzdır." (92) buyurmuşlardır. Kadın da erkek gibi, Allâh'ın emirlerini öğrenip yapmak, yasaklarını da belleyip kaçınmakla mükelleftir.

Kur'ân-ı Kerîm'de:

"Ey îmân edenler, kendinizi ve âilenizi cehennem ateşinden koruyunuz." (93) buyrulur.

Bu âyet-i kerîmeyi Hz. Ali (r.a.):

"Çocuklarınızı terbiye edin, onlara ilim öğretin.." tarzında tefsir etmiştir. (94)

Kadının âile ocağındaki en başta gelen vazifesi, çocuklarını yetiştirip güzel terbiye etmesidir. Ayrıca, zaman, mekân ve imkân yönünden de buna müsâid olmasıyla kadın, en mükemmel bir terbiyecidir. Bu itibarla kadınlarımızın, ilim, ahlâk ve irfân sahibi olmaları şarttır. Çocuğa küçük yaşta iken kazandırılan güzel alışkanlıkların önemi, herkesçe mâlumdur. Atalarımız bu gerçeği sözü ile dile getirmişlerdir. İlim, ahlâk ve fazilet sahibi kadınlar, kocaları tarafından daha da çok sevilirler. Ve hüsn-i kabul görürler.

Ancak, kadınlarımıza bu üstün faziletleri kazandıracak müesseselerin, İslâm'dan hiç taviz vermeden; doğuştan Allâh tarafından kızlarımıza bahşedilmiş şefkat, hayâ ve iffet ... gibi üstün hasletleri muhâfaza etmesi ve daha yüksek bir seviyede geliştirmesi gerekmektedir. Zîrâ ahlâk, hayâ ve iffet, kadına kadın olma özelliğini kazandıran yüce

---

meziyetlerdir.

Bu meziyetlerin yanısıra onlara, ev muhtevâsına uygun bilgi ve kâbiliyetleri kazandırmak zarûrîdir. Bu husûsda onları yaradılış istikâmetine yönlendirecek şu nasîhat ne kadar mânâlıdır:

Nitekim Asr-ı Seâdet'te de Rasûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz, kadınların okuma-yazma ve âile hizmetlerine dâir bilgileri öğrenmelerini daima teşvik ve emr ederlerdi. Hz. Ömer (r.a.)'ın yakın akrabasından olan ve Peygamber (s.a.v.) Efendimiz'in dünyâya teşriflerinde Hz. Âmine vâlidemize ebelik yapan Şifâ Hatun, çok iyi okuma ve yazma bilirlerdi. Daha sonra sahâbiye olma şerefine nâil olan Şifâ Hatun, Hz. Ömer (r.a.)'ın kızı ve Hz Peygamber (s.a.v.)'in zevce-i muhteremesi Hz. Hafsa (r. anha)'ya okuma-yazma öğretmiştir. (96)

Medîne-i Münevvere'de kadınlar toplanıp Rasûlullâh (s.a.v.) Efendimiz'e gelmişler ve:

"Erkekler her zaman yanınıza gelip sizden ilim öğrenirler, bilmediklerine vâkıf olurlar. Biz ise, onlardan fırsat bulup yanınıza gelemiyoruz. Bize kendiliğinizden müstakil bir gün tahsis edin, gelip sizi dinleyelim ve bilmediklerimizi öğrenelim.."

demişler, Rasûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz de, onlara bu istekleri üzerine bir gün tahsis etmişti. O gün kadınlara va'z eder, emirler verirdi. (97)

Medîneli müslüman hanımlar, bütün müşküllerini Hz. Peygamber (s.a.v.) Efendimiz'den sorup öğrenirlerdi. Bu sebeple Hz. Âişe (r.anha) şöyle demiştir:

"Ensar kadınları, ne iyi kadınlardır, sıkılganlıkları dînlerini öğrenmelerine mânî olmamıştır." (98)

Hız. Peygamber (s.a.v.) Efendimiz devrinde ilme ehemmiyet veren kadınlardan biri de, Hız. Âişe (r. anha) vâlidemizdi. Hız. Âişe (r. anha) vâlidemiz, devamlı ilimle meşgul olur, bilmediğı bir şey duyduğı zaman, onu iyice belleyinceye kadar, tekrar tekrar sorar ve iyice anlamaya çalışırdı. (99)

Hız. Âişe vâlidemiz, bilhassa fıkıh ilminde ihtisas kesbetmiş ve daha sonraları en âlim kimseler tarafından bile, kendisine bir hukukçu olarak, kanâatini almak üzere mürâcaat

---

olunmuştur.

Ashâb-ı kirâmdan Ebû Mûsâ (r.a.) der ki:

"Rasûlullâh (s.a.v.)'in ashâbı olan bizlere müşkil gelen hiçbir mesele yoktur ki, Hz. Âişe (r. anha)'nın nezdinde ona dâir bir ilim bulunmasın!.." (100)

Hiz. Âişe (r. anha)'nın Hiz. Peygamber (s.a.v.)'den 2210 hadîs-i şerîf rivâyet etmiş olması da, O'nun ilimdeki kudretini göstermektedir.

Ayrıca Hiz. Fâtımâ (r. anha) vâlidemiz, Hiz. Ebûbekir (r. a.)'ın kızı Hiz. Esmâ (r. anhâ) ve Ümmi'd-Derdâ (r. anha), fetvâ vermekle şöhret bulmuşlardı. (101)

Kur'ân-ı Kerîm'de:

"Ey îmân edenler, Allâh'dan korkun ve sâdıklarla berâber olun!.." (102)
buyurulmaktadır.

Muhakkak ki insanların, salâh bulmaları ve kurtuluşa ermeleri için sâlih kimselerle berâber olmaları ve onların sohbetlerinden istifâde etmeleri lâzımdır. Hanımların da, sâliha hanımların meclislerinde ve sohbetlerinde bulunmaları gerekir. Yoksa kadın, erkeklere karışıp sokak hayâtına girdiği zaman kadınlık duygularını ve özelliklerini yitirmekten kendini kurtaramaz. Çünkü insan, kiminle oturup kalkarsa, onun hâliyle hâllenir. Bu bir psikoloji kânûnudur. (103)

Bu sebepten genç kızlarımızın mânevî yönden eğitilmelerine daha fazla önem verilmeli, öncelikle rûhî zenginliklerle bezenerek şekilde yetiştirilmeli ve kalb âlemleri zenginleştirilmelidir. Böylece Hiz. Hatice (r.anhâ) ve Hiz. Âişe (r.anhâ) vâlidelerimizin gönül ikliminden hisse almış kızlarımız yetişecek ve kalbî hayatlarıyla topluma yön vereceklerdir.

BURNUNDAN KIL ALDIRMAYAN OSMAN EFENDİ

Osman Efendi bir sabah müthiş bir baş ağrısıyla uyanır. İlaç alır, geçmez. Bir iki gün bekler, ağrı devam eder. Doktor çağrılır. Doktor muayene eder, ağrı kesiciler verir, gider. Lakin Osman Efendi'nin baş ağrısı artarak sürer. Üstüne üstlük baş ağrısı yanı sıra gözleri de yaşarmaya baslar. Başka doktorlar çağrılır... Osman Efendi Uşak'ın ileri gelenlerindendir, ağrıyı kesene servet vaat eder.

Doktorların hiçbiri ağrıyı durduramadığı gibi sebebini de bulamaz. Ev halkı birbirine karışır, baş ağrısından geceleri uyuyamayan Osman Efendi'yi İstanbul'a götürmeye karar verirler.

İstanbul'da en iyi doktorlar seferber olur. Röntgenler, beyin tomografileri çekilir, testler yapılır... Görünüşe bakılırsa Osman Efendi turp gibidir. Oysa dayanması gittikçe zorlaşan baş ağrısı ve gözyaşları hayatı çekilmez hale getirmiştir.

Ağrı kesici iğnelerle zor ayakta duran Osman Efendi bu defa da apar topar yurtdışına götürülür. O devirde Amerika değil İsviçre moda, Zürih'e gidilir. Haftalarca hastanede kalınır, onlarca profesör konsültasyon yapar, testler tekrarlanır.

Sonuç:

Osman Efendi'ye teşhis konulamaz. Artık yerinden kalkamayan Osman Efendi'ye ağrı kesici iğneler verilir, ülkesine dönüp "dinlenmesi", daha doğrusu son günlerini -evinde-geçirmesi tavsiye edilir. Osman Efendi bitkin, aile perişan. "Kader" denilir, Uşak'a dönülür. Osman Efendi yayla evinde bir odaya yatırılır ve ağrı kesici iğnelerle ölümü beklemeye başlar.

Bir gün, hastanın keyfi gelsin diye, Osman Efendi'nin eski berberi Berber Mehmet çağrılır. Berber yataktan kalkamayan Osman Efendi'yi tıraş ederken, adamcağız derdini anlatır ve ölümü beklediğini söyler.

Berber Mehmet bir an düşünür. "Beyim?" der, "Sakın sizin burnunuzda kıl dönmüş olmasın" Bir bakar, "Hah işte der. "Kıl dönmüş." Osman Efendi'nin şaşkın bakışlarına aldırmaksızın çantasından cımbızı kaptığı gibi kılı çeker. Ev halkı Osman Efendi'nin köyü ayağa kaldıran çılgınlığıyla odaya koşar. Berber Mehmet, Osman Efendi'nin elinden zor alınır ve cımbızın ucunda tuttuğu yirmi santimlik kılla kapı dışarı edilir.

Osman Efendi'nin kanayan burnuna pansumanlar yapılır, kolonyalar koklatılır ve yaşlı adam tekrar yatağına yatırılır. Ertesi sabah Osman Efendi aylardır ilk defa rahat bir uykudan uyanır. Gözlerinin yaşarması geçmiştir. Baş ağrısından ise eser kalmamıştır. Dönen kılın sinire yürüyüp gittikçe uzayarak dayanılmaz ıstıraplara yol açtığını doktorlar ancak o zaman keşfeder. Çözümün bu kadar basit olabileceği kimsenin aklına

---

gelmemiştir. Sapasağlam ayağa kalkan Osman Efendi, Berber Mehmet'i çağırır ve ona bir servet bağışlar.

BU YAZIDAN ÇIKARTILACAK SONUÇLAR :

- 1. Vergiden turizme, sosyal güvenlikten adalet reformuna kadar Berber Mehmet efendilerin fikirleri var, dinlemek gerek.**
- 2. Bazen büyük sorunların çok basit çözümleri olur.**
- 3. Burnundan kıl aldırtnmayanların başı çok ağrıyabilir.¹**

---

¹ <https://www.biyomed.com/makaleler/genel/burnundan-kil-aldirmayan-osman-efendi.html>

HAMALIN İBRET LİK HİKAYESİ

Eski zamanlardı. Yolların olmadığı zamanlar...Demek ki fakirdi bizim gibi çoğunluk, bu nedenle taşınacak yüklere talip olacak hamallar bulmak zor olmuyordu...Yanımdaki hamalla yola çıktık. İhtiyardı. Kendinden büyük bir yük almıştı. Benim sırtımda ise birkaç bavul vardı sadece, onunkinin çeyreği...Diyordum ki içimden “Çok gitmeden kıvrılırsa titreyen bacakları, yüklenirim yükün yarısını!.. Nitekim çok geçmeden dedi ki: –Mola vakti. Gel biraz dinlenelim!..

–Ne molası, **dedim ona hayretle**. Ben daha terlemedim!..

Sözüme aldırmadı. Durdu. Çöktü. Salarken yükünün ipini.

–Sen de dinlen hadi **dedi**.

Benim canım sıkılmıştı bu işe. Genç olduğumu, ondan kuvvetli olduğumu, bunun gibi bir bunakla yola çıkmanın ne büyük hata olduğunu düşünüyordum. O ihtiyar, bir bacağı azıcık uzatmış halde sessizce dinleniyorken, ben huzursuz bir şekilde ayakta dolanıyordum.

Bir saat kadar sonra yine durdu, dinlendi. Ben kızgınlıkla dolandım etrafında...

“Yükünü indirip sen de dinlen”, demesine aldırmadım, ona daha çok kızdım...Sonra yine durdu. Bana da dinlenmemi söyledi yine ama dinlenmedim. Yarım saat sonra “dinlenelim mi” diye sordu, aksi aksi başımı salladım...Kaçınıcı molasıydı

hatırlamıyorum, birdenbire dizlerimin bağı çözüldü. Kafamın içinde uçuşan kara kara sinekler sustu, çöküp kaldım. Kayış kolumdan çıktı, sırtımdaki bavullar kaydı. Ne kadar zaman geçtiğini fark etmedim. Uyumuştum da uyandım mı, bayılmışım da ayıldım mı anlamadım...Baktım kendi kocaman yükünün üzerine benim bavullarımı da bağlamıştı. Küçük tasına birazcık su koyup dudağıma dayadı, içtim. Sonra koluma girerek;

–Hadi kalk, **dedi**. Bana yaslan. Ağır ağır gider ve bir süre sonra gene dinleniriz. **Dediğini yaptım. Omuzundan güç aldım ama asıl anlattıkları iyi geldi bana.**

–Ben yılların hamalıyım, **dedi**. Nice pehlivan yapılı adamlar gördüm. Çoğu dinlenmek istemediklerinden yükleriyle birlikte kendilerini de toprağa serdi sonunda.... Halbuki bir yükü “taşımak bizim işimiz, altında ezilmek” değil! ... Unutma ki bir yük, taşıdıkça ağırlaşır. Dinlenerek sen yükünü hafifletiyorsun!

Belki günün birinde hamallığın şekli değişir. Belki o günleri ben göremem. Ama sen kavuşursan o zamanlara, aman ha, kafanın içinde de sakın yük taşıma...Akşamları bırak ve hafifle...Sabah dinlenmiş olarak yeniden tekrar taşırsın yükünü. Bizim işimiz, bugünü yarına taşımak, bugünün altında yok olmak değil.

ÇÜNKÜ YARINLARDA BİZİ BEKLEYENLER VAR, TAŞIDIKLARIMIZI BEKLEYENLER...

EŞEKLİ KÜTÜPHANECİ-MUSTAFA AMCA

Ürgüp'te bir eşek heykeli olduğunu biliyor muydunuz? Eşegin heykeli mi olurmuş dediğinizi duyuyorum. Eğer o eşek yıllarca köylere kitap taşımışsa neden olmasın? Tabi ki asıl konu kütüphaneci Mustafa Güzelgöz'ün hikayesidir.

Yıl 1943. Genç Mustafa'nın tayini kütüphaneci olarak **Ürgüp Tahsin Ağa Kütüphanesi'**ne çıkar.

Devlet memurluğu o dönemde süper bir şey, çünkü özel sektör yok. Bizimki kütüphanede heyecanla okurları bekler; bir gün olur, beş gün olur, gelen giden yok. Etraftakilerle konuşur, herkese anlatır: "Bakın kütüphane bomboş duruyor, gelin kitap okuyun." Gelen giden olmaz. Amirlerine durumu bildirir.

– Kardeşim otur oturduğun yerde, maaşını düzenli alıyon mu, almıyon mu?

– Alıyorum.

– Eee, o zaman ne karıştırıyon ortalığı, gelen giden olsa maaşın mı artacak? Başına daha fazla bela alacan, o kütüphaneye yıllardır kimse gelmez zaten.

23 yaşındaki genç memur "Ne yapayım, ne yapayım?" diye düşünür durur. Sonunda aklına bir fikir gelir, eşine söyler. Eşi önce "Deli misin bey?" der, ama kocasının bir şeyler üretme, işe yarama çabasını yakından görünce fikri kabullenir.

O dönem devletteki amirlerinin çıkardığı tüm engellerin tek tek, binbir güçlkle üstesinden gelir. Çünkü o zaman da şimdiki gibi, "Aman bir şey yapmayalım da başımıza bir iş gelmesin, çalışsan da aynı maaş, çalışmasan da" zihniyeti aynen vardır.

O bıyıklı, kravatlı, asık yüzlü, sigara kokan, arkalarındaki Atatürk resminden utanmayan, ama ülkesine gram faydası olmayan bürokratları zorlukla ikna eder ve bir eşek alır. İki tane de sandık yaptırır. İki sandığa, kalınlığına göre 180-200 kitap sığar. Sandıkların üstüne "**Kitap İade Sandığı**" yazar.

Kitapları eşeğe yükler ve köy köy gezmeye başlar.

Kütüphaneye de bir yazı asar: "Sadece Pazartesi ve Cuma günleri açıyoruz." Köydeki çocuklar şaşırır. Eşeğe bir sürü kitap yüklemiş bir amca, o gariban çocukların küçücük ellerine kitapları verir. Düşünün, Noel Baba gibi. **Noel Baba yalan, Mustafa Amca ise gerçek. Geyikler yerine eşeği var. Eşek de daha gerçek, Mustafa Amca da.**

"Çocuklar bunları okuyun, aranızda da değişsin. On beş gün sonra aynı gün gelip alacağım. Aman yıpratmayın, diğer köylerdeki arkadaşlarınız da okuyacak" der. Mustafa artık Ürgüp'teki kütüphanede bir iki gün durmakta, diğer günler eşeği Yüksel'le köy köy gezmektedir. Köylerdeki çocuklar Eşekli Kütüphaneciyi her seferinde alkışlarla

---

karşılarlar. Kalpleri küt küt atar heyecandan, sevinç içinde yeni kitapları beklerler. Mustafa Amca'nın ünü etrafa yayılır. Diğer devlet memurları makam odalarında sıcak sıcak oturup iş yapmazken, Mustafa'nın eşiği Yüksel yediği otu hepsinden fazla hak etmektedir. Kitaplar daha sonra 5 eşek ve 2 katırla taşınmaya başlamıştır.

Zamanla insanlar kütüphaneye de gelmeye başlar. Mustafa bakar ki kütüphaneye kadınlar hiç gelmiyor. **Zenith ve Singer'e** mektup yazar: "Bana dikiş makinesi yollayın, firmanızın adını kütüphanenin girişine kocaman yazayım" der. Zenith dokuz tane, Singer bir tane dikiş makinesi yollar (ilk sponsorluk faaliyeti). Salı günlerini kadınlar günü yapar. Kumaşı alan kadın kütüphaneye koşar. On makine yetmediği için sıra oluşur. Sırada bekleyen kadınların eline birer kitap verir, beklerken okusunlar diye. Okuma-yazma oranının düşüklüğünü görünce halkevlerine **okuma yazma kursları** vermeye gider. **Halıcılık kursları** başlatır, bölgede halıcılığı canlandırır.

Mustafa Güzelgöz köylüler arasında efsane olur, yıllar geçtikçe köylerdeki çocuklarda okuma aşkı yerleşir. Güzelgöz, köylere kitap taşımak kadar yöresinde başka girişimlere de öncülük etmiştir. Yaptığı bu çalışmalarla, yöredeki sosyal ve kültürel hayatı zenginleştirmiştir.

Güzelgöz, kütüphaneleri tam anlamıyla bir eğitim merkezi haline dönüştürmek için bunların yanına bir de spor teşkilatı kurmuştur. Bir çok kütüphanenin yanda voleybol sahaları kurulmuş gençlerin futbola olduğu kadar diğer spor etkinliklerine de dikkatleri çekilmeye çalışılarak bedensel olarak güçlenmeleri amaçlanmıştır.

Karain, Mustafapaşa ve Çökek köylerinde, köy duvar gazetesi için panolar konmuştur. Bu panolara köyle ilgili haberler yazılmakta, Türk büyüklerinin resimleri asılmaktadır. Özellikle bu resimleri gören köylüler altındaki yazıları da merak ederek okumaktadır. Güzelgöz, Ürgüp ilçesinde **ilk folklor** oyunlarını başlatır. **İlk bando** çalışmalarını hayata geçirir.

Modern iletişim araçları ile Ürgüp halkını tanıştırmak amacıyla köy köy gezerek 16 mm'lik sinema makinesiyle gösterimler yapar. Konusu, **kültür-sanat, tarım, hayvancılık** ve gündelik yaşamı kolaylaştırıcı bilgileri içeren belgesel filmleri köylerin uygun alanlarında göstererek köylüyü bilgilendirmeye çalışır.

Ayrıca fotoğraf makineleri ve baskıda kullanılan sarf malzemelerini sağlar. Saydam gösterimi için bir makine bir de **jeneratör** edinir. Böylece elektrik imkânı olmayan köylere bu hizmeti götürme imkânını da sağlamış olur.

Güzelgöz, sosyal ve kültürel etkinliklere öncülük etmenin yansıra yörenin ekonomik olarak kalkınması için de çalışmalarda bulunur. Çökek köylüsünün ürettiği üzümü yok pahasına satmaktadır. Güzelgöz köylünün elindeki ürünü değerlendirebilmesi için köylüyü **kooperatifçilik** çalışmalarına yöneltir.

Bu arada valilik Mustafa Güzelgöz hakkında dava açar, “kendi görev tanımını dışında davranıyor” diye. 50 yaşına gelen Mustafa Amca baskıyla emekli edilir. 2005 yılında Mustafa Amca vefat eder. Tüm Kapadokya çok üzülür, aralarında toplanırlar. Ürgüp’e Eşekli Kütüphaneci Mustafa Güzelgöz ve eşeğinin heykelini dikerler

Girişimcilik ne biliyor musun?

Bulunduğun yere yenilik katmalısın.

Mutlaka adım atmalısın. Bu sadece evinin önünü temizlemek demek değildir.

Yaptığın iş olduğu yerde sayıyorsa, sende bir eksiklik vardır arkadaş.

İnsan var, dokunduğu yere değer katar; insan var, dokunduğu yere değer kaybettirir.

Bakın Nevşehir’den ve bu ülkeden nice müdür, amir, vali, bürokrat, milletvekili, politikacı geçti; binlercesinin adını kimse hatırlamaz ama **Mustafa Güzelgöz** ve eşeğinin heykeli var...

1963 yılında ise ABD Barış Gönüllülerince ödüle layık görülür. Kütüphaneye de 1960 model bir jeep hediye edilir.

Hakkında Fakir Baykurt ve Tayfun Talipoğlu’nun kitap yazdığı Mustafa Amca’nın tüm gençlere tanıtılması dileğimle... ?

SULTAN ALPASLAN'IN 10 LİDERLİK SIRRI

1-Önce heybetinle fethet, sonra bileğinle

Selçuklu kaynaklarında Sultan Alparslan'ın fiziksel özelliklerine dair çok detaylı bilgiler olmamakla birlikte, en azından kendisiyle ilgili belirli bir fikre ulaşmamızı sağlayacak kayıtlar mevcuttur. Buna göre insafli bir zat olan Sultan Alparslan, iyi ahlaklı ve “sevimli yaratılışlı”ydı. Yakışıklıydı. Son derece heybetli olup “zor ve korkulu zamanlarda bile” heybetini muhafaza ederdi. “Eşsiz bir cihangir”di. İri yarıydı ve kaynaklara bakılırsa haddinden fazla uzun boyluydu.Ebu Şucâ” (yiğitliğin babası) ve Adûdüddeve (devletin pazusu, koruyucusu) gibi künye ve lakaplarında görülen ibareler, kuşkusuz Sultanın fiziksel özellikleriyle de ilgiliydi. Kendisine bağlı hükümetler ya da diğer devlet hükümdarları tarafından Sultan’a gönderilen elçiler onun heybeti karşısında korkuya kapılırlardı. Sakalları o kadar uzundu ki, hiçbir zaman hedefinden şaşmamasıyla bilinen okunu atarken kendisine mani olmaması için onları düğümlemek zorunda kalırdı. Her zaman başına taktığı uzun külahın ucu ile sakallarının ucu arasındaki mesafe iki gez (ortalama bir metre) uzunluğundaydı.

2- Sözüne sadık ol ki halkın da sana sadık olsun

Meclislerinde özellikle tarih ve dinî ilimlere ait eserlerin yanı sıra ahlak ve iyi hal ile ilgili kitapların da okunduğuna dair bilgilere sahip olduğumuz Sultan Alparslan, ahlaki nitelikleriyle de öne çıkmış bir hükümdardı. Kaynakların müsterek kanaatine göre, birçok ülkenin hükümdarı Sultan'ın iyi ahlakı, verdiği sözleri tutma konusundaki hassasiyeti ve siyasî ilişkilerde yapılan anlaşmalara sadakati dolayısıyla kendisine tâbi olmuşlardı. Güvenilirliği ile meşhur olması, “Mâverâünnehir'in en uzak noktalarından Suriye'nin en uçtaki yerlerine kadar uzanan ülkelerdeki bütün hükümdarların” huzuruna gelip tabiiyet sunmalarının en önemli nedenlerindendi.

3- Zalim senden korksun, mazlum senden olsun

Sultan Alparslan, daha çocukluk dönemlerinden itibaren zulüm karşısındaki sert tutumu ile temayüz etmişti. Rivayetlere bakılırsa, henüz küçük bir çocuk iken askerlerden birinin zayıf ve mazlum bir şahsı dövüp eziyet ettiğini görünce dayanamamış, her zaman yanında taşıdığı ok ve yayını kullanarak o zalim adamı öldürmüştü. Zulüm karşısındaki bu sert tavrı, halk arasında kendisine büyük bir sempati gelişmesine vesile olmuş ve bu sayede tahta çıkarken hem ordudan, hem de halktan çok geniş bir kesimin desteğini alabilmişti. Kuşkusuz bir savaşlar ve fetihler çağının hükümdarı olan Sultan, özellikle askerlerin halkın malına el uzatmaması ve reayaya zulmedilmemesi hususunda oldukça hassas bir tutuma sahipti. Özel muhafız birliği içinde yer alan askerlerden birinin köylü bir kadından bir etek gasp ettiğini duyunca çok öfkelenmiş, gâsıp askerin derhal yakalanarak idam edilmesini emretmişti. Onun bu tavrı, hâkimiyeti döneminde Selçuklu coğrafyasında benzer hadiselerin yaşanmamasında son derece etkili olmuştu.

4- Bedenin göçer,adaletin kalır

Alparlan'ın sultanlık yılları, İslam coğrafyasında güvenlik ve refahın en üst düzeyde yaşandığı dönemlerden biriydi. Kaynaklara bakılırsa, onun çok huzurlu ve sakin geçen hükümdarlık döneminde herhangi bir siyasî cinayet ya da müsadere hadisesi

yaşanmamıştı. Sultan kendisinden önce konulan örfî vergilerin hepsini kaldırmış, yalnızca şer'î vergileri bırakmış ve bunların da iki taksit halinde tahsiline izin vermişti. Sultan Alparslan'ın vefatından sonra Bağdat'ta Abbasi Halifesi tarafından tertip edilen taziye merasimi esnasında onun Müslümanları idare etme konusundaki hassasiyetine, cihad anlayışına ve zulüm karşısındaki tavizsiz tutumuna özellikle vurgu yapılması, merhum Sultan'ın adalet vasfının aynı zamanda herkesçe malum bir özelliği olduğunu gösterir. Nitekim en meşhur lakaplarından birinin "Sultânu'l-Âdil" (Adil Sultan) olması da bunu gösterir.

5-Hissiyatını kendine, liyakati devlete sakla

Devlet idaresinde, kuşkusuz kendi kudretinin bilincinde olması dolayısıyla oldukça şeffaf bir tavrı olan Sultan Alparslan, güçlü bir yönetim perspektifine sahipti. Devlet işlerinde duygusal davranmaz, akıl çerçevesi dahilinde hareket ederdi. Rivayetlere bakılırsa, henüz saltanatının ilk dönemlerinde veziri Amîdülmülk Kündürî'yi, Harezmşah hükümdarının kızını kendisine nikâhlaması için görevlendirmişti. Ancak vezir kızı gördüğü zaman çok etkilenmiş, vazifesini unutup onu kendisine almıştı. Buna karşılık Sultan Alparslan'ın, cürmü ile otoritesini hiçe sayıp kendisine asi olan vezirine verdiği ceza onu hadım etmek olmuş, bununla birlikte vezirlik görevi kendisinden alınmamıştı. Bu hadiseden de anlaşılabilirliği gibi, Sultan Alparslan devlet işlerine duygularını karıştırmamaya özen gösterir, yönetimde liyakat prensibini ve devlet işlerine duygularını karıştırmamaya özen gösterir, yönetimde liyakat prensibini ve devlet çıkarlarını ön planda tutardı.

6- Özüne güven, jurnalciye değil

Sultan Alparslan'ın yönetim anlayışını ortaya koyan bir başka özelliği de siyasî dedikodulara kulak asmaması, jurnallere ve jurnalcilere itibar etmemesiydi. Zaman zaman bazı tarihçiler tarafından eleştiri konusu da edilen bu tutumu doğrultusunda bir tür istihbarat servisi olarak nitelendirilebilecek olan berîd teşkilatını belli açılardan işlevsizleştirmiş, "dostlar hakkında kötü, düşmanlar hakkında iyi" haberler getirebilecekleri gerekçesiyle teşkilatın faaliyetlerine kısıtlama getirmişti. Söz konusu kısıtlamanın modern diyebileceğimiz bir bakış açısıyla hatalı bir tutum olarak nitelendirilmesi mümkün olmakla birlikte, dönemin şartları açısından değerlendirildiğinde esasen Sultan'ın kendi idaresine güvenini yansıttığı açıktır. Nitekim Sultan Alparslan ile büyük vezir Nizâmülmülk arasında geçen bir hadise ile birlikte değerlendirildiğinde, Selçuklu hükümdarının tavrı daha anlaşılır hale gelmektedir. Buna göre, jurnalcilerden biri vezir Nizâmülmülk aleyhine birtakım ithamlar içeren bir pusulayı Sultan'ın namaz kıldığı yere bırakmıştı. Vezirin ne kadar mala sahip olduğu, toplamakta olduğu yasadışı vergiler ve halka dönük olumsuz tavırları ile ilgili bilgilerin yer aldığı bu pusulayı okuyan Sultan Alparslan, daha sonra pusulayı huzuruna çağırdığı vezirine vermiş ve ona şöyle demişti: "Burada yazılı olanlar doğruysa ahlakını düzelt ve yaptığın hatalardan dön, eğer yalan söylüyorlarsa da onları affedip hatalarını bağışla ve kendilerini önemli işlerle meşgul et ki kimseye böyle iftira atacak vakitleri olmasın". Meşhur İslam tarihçisi İbnü'l-Esîr'in, "bundan daha güzelinin daha önce hiçbir

hükümdardan rivayet edilmediği”ne işaret ettiği bu davranış, Sultan Alparslan’ın yönetim anlayışının yaslandığı iyi niyet ve ahlak temelini ortaya koyduğu kadar, onun her şeyden önce kendi hal ve kudretine güvendiğini de ispat ediyordu.

7- Hizmetin âleme şamil olsun

Selçuklu tarihinin önemli kaynaklarından olan Bundârî’nin kaydına bakılırsa, devletin güç ve zenginliğini yansıtmak maksadıyla kamu binalarının inşasında heybet ve gösteriş birinci planda tutan Sultan Alparslan’ın yönetim anlayışı, iç ve dış politikaya dönük kavrayışı, kendisine ait künye ve lakaplarda da belirgin bir biçimde görünür durumdaydı. Örneğin en önemli lakaplarından biri olan Ebu’l-Feth (Fetih babası), Abbasi Halifesi tarafından Doğu Anadolu’daki fetih hareketleri esnasında (meşhur Ani Kalesi’nin fethinden sonra) elde ettiği başarılarından dolayı kendisine verilmişti. Dış politikasının en önemli sacayakları cihad ve fetihtir. Ermeni kaynaklarında, özellikle Doğu Anadolu’ya yönelik askerî harekâtlarında, “Allah’ın gazabının timsali olan öfkesini Ermeniler üzerine yönelttiği” belirtilmiştir. Sultan Alparslan’ın en meşhur lakaplarından birinin “es-Sultânü’l-Âlem” (Dünya sultanı) olması ve kaynakların “bütün dünyanın kendisine itaat ettiğine göndermede bulunması” da yine onun hükümdarlığının algılanma biçimini yansıtır ve devrinin en kudretli sultanı olarak görüldüğünü gösterir.

8- İmanın zırhın,duan kalkanın olsun

Selçuklu kaynaklarında dindar bir kişilik olarak tavsif edilen Sultan Alparslan, dünyada İslamı hâkim kılma uğruna mücadele etme şeklinde özetlenebilecek olan cihad hususunda oldukça hassastır. Malazgirt Savaşı’nın başlamasından önce ordusuna yönelik olarak irad ettiği meşhur hutbesinde izlerini görebileceğimiz bir tevekkül ve dinî adanmışlık ruhu taşıyordu. Savaşın başlamasından önce, müneccimlerin savaşı ertelenmesi yönündeki telkinlerine “mayasında bulunan sağlam iman dolayısıyla” kulak asmamış, çok sevdiği ilim adamlarından biri olan Ebu Nasr Buhârî’nin, “bütün Müslümanların kendisi ve ordusu için dua ettiği” Cuma namazı vaktinde saldırıya geçilmesi düşüncesini benimsemişti. Yine namaz esnasında gözyaşları içinde dua etmesi ve “bu kefenim olsun” diyerek beyaz bir elbise giyip askerlerine şehitlik ve gaziliğin fazileti üzerine sözler söylemesi de onun manevî dünyasının ufuklarını yansıtıyordu. Sultan Alparslan din adamlarına ve âlimlere hürmetle muamele eder, her işinde Allah’ın rızasını elde etmek için gayret gösterirdi. Meclislerinde din adamları her zaman en itibarlı konumu teşkil eder, dinî sohbetler ve tartışmalar bu meclislerin en yaygın sohbet konularını meydana getirirdi.

9- Başın zirvede olsa da gözün olmasın

Mütevazı bir karakteri olduğu anlaşılan Sultan Alparslan, sahip olduğu kuvvet ve başarılarından dolayı büyüklenmezdi. Her halükârda kendisini fani bir kimse olarak görür, günlük hayatında bu durumu çevresinde bulunanlara hissettirmekten imtina etmezdi. Nitekim hayatını kaybettiği son sefer esnasında suikasta maruz kalıp da yaralı olarak ölümü beklerken yanında bulunanlara şu sözleri söyleyerek adeta kapıldığı büyüklenme duygusundan tövbe etmişti: “Herhangi bir yere yöneldiğimde ve bir düşmanın üzerine yürümek istediğimde, her zaman Allah’tan yardım isterdim. Fakat dün ordumu temaşa

---

etmek üzere bir tepeye çıktığımda, ordumun azametinden ve askerlerimin çokluğundan dolayı yeryüzünün altımda titrediğini hissettim ve kendi kendime, ‘ben bütün dünyaya hükmeden biriyim, bana kimsenin gücü yetmez’ dedim. Bundan dolayı da Allah Teâlâ beni yarattıklarının en zayıfı karşısında aciz bıraktı. Bu düşünceye kapıldığım için Allah’tan mağfiret diler, beni affetmesini niyaz ederim”.

10- Fakire ver ki zenginleşesin

Çağdaş kaynakların cömertliği konusunda ittifak halinde olduğu Sultan Alparslan, tabir yerindeyse fakir fukara babasıydı. Reayanın fakir olanlarına karşı ayrı bir şefkat ve merhamet besler, kendilerine karşı “çok ince kalpli olduğu” bu kimselere çokça yardımda bulunurdu. Divanında ülkenin dört bir yanında ikamet etmekte olan birçok fakirin isimlerinin kaydedilmiş olduğu defterler bulunur, bu kayıtlar doğrultusunda ihtiyacı olanlara düzenli olarak yardım yapılırdı.

Sultan kendisine gönderilen hediyelerin ve hazine gelirlerinin bir kısmını da bu kimselere tahsis etmişti. Maiyeti, devletin ileri gelen beyleri ve ordu mensuplarına çıkarılan yemeğin dışında, bizzat Sultan’ın emriyle her gün 50 koyun kesilir, bu koyunların etlerinden yemekler pişirilerek fakirlere dağıtıldı. “Allah’ın kendisine lütfettiği nimetlerin devamı için çokça dua eden” Sultan Alparslan, ayrıca çok sadaka verirdi. Ramazan aylarında 15 bin dinar sadaka dağıttığı kaynaklarda mukayyet olan Selçuklu Sultanı, bu sadakanın 10 bin dinarını başkentinde (payitaht) sarf edip bin dinarlık miktarını da çevresinde bulunan fakirlere verirken, Belh, Merv, Herat ve Nişabur gibi önemli Selçuklu şehirlerden de yine her Ramazan aynı tutarda sadaka dağıtırdı. İhtiyacı olan herkes rahatlıkla Sultan’ın huzuruna gelerek ondan talepte bulunabilir, onun huzurunda kimsenin talebi geri çevrilmezdi. Kaynak: Derin Tarih

ÖFKELENİNCE NEDEN BAĞIRIRIZ

Hintli bir ermiş öğrencileri ile gezinirken Ganj nehri kenarında birbirlerine öfke içinde bağırarak bir aile görmüş. Öğrencilerine dönüp “insanlar neden birbirlerine öfke ile bağırırlar?” diye sormuş.

Öğrencilerden biri “çünkü sükûnetimizi kaybederiz” deyince ermiş “ama öfkelendiğimiz insan yanı başımızdayken neden bağırırız? O kişiye söylemek istediklerimizi daha alçak bir ses tonu ile de aktarabilecekken niye bağırırız?” diye tekrar sormuş.

Öğrencilerden ses çıkmayınca anlatmaya başlamış: “İki insan birbirine öfkelendiği zaman, kalpleri birbirinden uzaklaşır. Bu uzak mesafeden birbirlerinin kalplerine seslerini duyurabilmek için bağırarak zorunda kalırlar. Ne kadar çok öfkelenirlerse, arada açılan mesafeyi kapatabilmek için o kadar çok bağırırları gerekir.”

“Peki, iki insan birbirini sevdiğinde ne olur? Birbirlerine bağırarak yerine sakince konuşurlar, çünkü kalpleri birbirine yakındır, arada mesafe ya yoktur ya da çok azdır.

Peki, iki insan birbirini daha da fazla severse ne olur?

Artık konuşmazlar, sadece fısıldaşırlar çünkü kalpleri birbirlerine daha da yakınlaşmıştır.

Artık bir süre sonra konuşmalarına bile gerek kalmaz, sadece birbirlerine bakmaları yeterli olur. İşte birbirini gerçek anlamda seven iki insanın yakınlığı böyle bir şeydir.”

Daha sonra ermiş öğrencilerine bakarak şöyle devam etmiş: “Bu nedenle tartıştığınız zaman kalplerinizin arasına mesafe girmesine izin vermeyin. Aranıza mesafe koyacak sözcüklerden uzak durun. Aksi takdirde mesafenin arttığı öyle bir gün gelir ki, geriye dönüp birbirinize yakınlaşacak yolu bulamayabilirsiniz.

“Zerzevatçı bağırır, sarraf bağırır,

Eskici bağırır , antikacı bağırır,

Söyleyecek sözü, fikri değerli olan bağırır,

Bağırarak düşünemez düşünmeyen kavga eder...”

Mevlâna

DENİZ YILDIZI

Bir adam okyanus sahilinde yürüyüş yaparken, denize telaşla bir şeyler atan birine rastlar. Biraz daha yaklaşınca bu kişinin, sahile vurmuş deniz yıldızlarını denize attığını fark eder ve;

"Niçin bu deniz yıldızlarını denize atıyorsun?" diye sorar. Topladıklarını hızla denize atmaya devam eden kişi;

"Yaşamaları için" yanıtını verince, adama şaşkınlıkla:

"İyi ama burada binlerce deniz yıldızı var. Hepsini atmanıza imkân yok. Sizin bunları denize atmanız neyi değiştirecek ki ?" der. Yerden bir deniz yıldızı daha alıp denize atan kişi,

"Bak onun için çok şey değişti," karşılığını verir.

SÜTÇÜ KIZ

Adaletiyle ün salmış olan ikinci halife Hz. Ömer, toplumsal ve siyasal hayatta adaletin sağlanması için birçok önlem almış, kararlar yayınlamıştı. Bu kararlarından biri de süt üreticileriyle ilgiliydi. Halife Ömer, süt üreticilerinin süte su katmasını yasaklamış ve bu emrini her tarafa duyurmuştu. Şehrin asayişini kontrol etmek için bir gece Medine'de dolaşırken yorulur ve biraz dinlenmek üzere bir evin duvarına yaslanır. İstemedi de olsa evin içinde anne ile kızı arasında geçen şu konuşmayı duyar: Anne: - Haydi kızım kalk da sütlere biraz su katıver.

Kız: - Halifenin sütlere su katılmasını yasakladığını bilmiyor musun anne?

Anne: - Evet, biliyorum...

Kız: - Öyleyse Halife'nin yasakladığı bir işi nasıl yapabilirim?

Anne: - Kalk da su koy şu sütlere... Gecenin bu vaktinde Ömer seni beni nereden görecektir?

Kız: - Ömer görmez ama Rabbim görür. Vallahi ben, O'nun göreceği yerde yapmadığım bir işi görmediği yerde de yapmam.

Halife Ömer, bu konuşmaları dinledikten sonra evine döner. İyi bir terbiye ve yüksek ahlâk sahibi bu fakir kızı oğlu Âsım'a ister ve onunla evlendirir. İşte Allah inancının ve bu inançtan kaynaklanan ahlâkın insanın davranışlarına olumlu tesiri...

İşin özü; 'Başkası görmüyorsa da Allah görüyor!' yaklaşımıdır. Rivayet edilir ki İslam tarihinin beşinci Raşit halifesi sayılan Ömer İbn Abdülaziz'in anne tarafı bu evliliğindir

HZ. SÜLEYMAN VE KANADI KIRIK KUŞ

Hız. Süleyman güçlü bir devlete ve orduya sahipti. Adaletle hükmeden bir peygamber ve devlet başkanıydı. Sadece insanlara değil hayvanlara da hükmederdi. Bir gün bir kuş, kanadını bir dervişin kırıldığından şikâyet ile Hız. Süleyman'a gelir. Şikâyetçi kuş, derdini anlatır ona. Hız. Süleyman da o kuşun şikâyetçi olduğu dervişini buldurur, huzuruna getirtip sorar:

- Bak, bu kuş senden şikâyetçi. Niye kıldın kuşcağızın kanadını? Derviş, kendini savunur:
- Sultanım, Allah bu mahlûkatı âdemoğlunun hizmetine vermiştir. Ben, bu kuşu avlamak istedim. Yine de ona kaçması için fırsat verdim, fakat o bekledi. Adeta; "Gel beni tut, ne istiyorsan yap" dedi. Ben de bana teslim olacağını düşünerek üzerine atladım. Tam yakalayacakken kaçmaya çalıştı. O esnada da kanadını incittim. Bunun üzerine Hız. Süleyman kuşa döner:

- Bak, bu adam da haklı... Sen niye kaçmadın? O sana sinsice yaklaşmamış. Neticede sen uçup kaçabilirdin. Şimdi kolum kanadım kırıldı diye şikâyet ediyorsun. Kuş itiraz eder:
- Efendim, bu kişi bir avcı olsaydı o zaman hemen kaçırdım. Ben onu derviş kıyafetinde gördüğüm için kaçmadım. Bundan bana zarar gelmez diye düşündüm. Derviş olanın ne işi olur böyle şeylerle...

Hız. Süleyman bu savunmayı beğenir ve kuşu haklı bulur. Kisasın yerine gelmesi için "dervişin kolunun kırılması gerekir" der. Kuş, dervişe acır:

- Efendim, öyle yapmayın!
- Ne yapayım?
- Efendim, bunun kolunu kırarsanız, kolu iyileştikten sonra aynı şeyi yine yapabilir.
- Peki, ne yapalım?
- Siz bunun üzerindeki derviş kıyafetini çıkarın, derviş libasından sıyrın! Sıyrın ki diğer kuşlar benim gibi aldanmasın!

ENDONEZYA HALKI İSLAM'A NASIL GİRDİ?

Gönlü İslâm'ın güzellikleriyle yoğrulmuş, kumaş ticareti ile uğraşan Müslüman bir tacir, günün birinde kumaşlarını bir gemiye yükleyerek Endonezya'ya gider ve oraya yerleşerek ticaretine devam eder. Onun dışında da bölgeye yerleşmiş bazı Müslüman tacirler vardı. Getirdiği kaliteli kumaşlar tam da halkın aradığı istediği özelliklere sahiptir. Kendisi ise kanaat sahibi bir mümin olduğundan; "Varsın kazancım az olsun, lâkin temiz ve helâl olsun" düşüncesindedir. Bu sebeple gabn-i fâhiş denilen, bir malı değerinin çok üstünde satmaya hiç meyletmez. Kısa zamanda zengin olma hayal ve hırsına kapılmaz. İşe geç geldiği bir gün, tezgâhtarın sattığı mallardan çok yüksek bir kâr elde ettiğini görür ve bunun üzerine tezgâhtar ile aralarında şöyle bir konuşma geçer:

– Hangi kumaştan sattın?

– Şu kumaştan efendim.

– Kaça sattın?

– On akçeye.

– Nasıl olur? Beş Akçelik kumaşı on akçeye nasıl satarsın? Adamcağızın bize hakkı geçmiş. Görsen tanır mısın onu?

– Evet, tanırım!

– O hâlde hemen git ve o müşteriye buraya getir. Onunla vakit kaybetmeden helâlleşmem lâzım. Tezgâhtar gider, müşteriye bulup getirir. Dükkân sahibi, müşteriye karşısında görür görmez, kendisinden helâllik ister ve tezgâhtar tarafından alınan fazla parayı da müşteriye uzatır. Müşteri ise daha evvel hiç karşılaşmadığı bu güzel muamele karşısında hayret içinde kalır.

Kendi kendine; "Hakkını helâl et" cümlesinin manasını kavramaya çalışır. Bu hâdise, kısa sürede dilden dile dolaşır. Çok geçmeden de kralın kulağına kadar ulaşır. Sonunda kral, kumaş tüccarını saraya çağırır ve:

– Sizin yaptığınız bu davranışı daha önce biz ne duyduk, ne de gördük! Sizin bu hâliniz, bize bir muamma oldu. Bunu izah eder misiniz? diye sorar. Tüccar ise kemâl-i edeple:

– Ben bir Müslüman'ım. İslâm'da mülk, Allah'ındır. Kul sadece bir emanetçidir. Ayrıca İslâm'da haksız kazanç, faiz, istismar, gabn-i fâhiş (kandırmak suretiyle değerinin çok üstünde satış yapmak) ve toplumun zararına olan bütün satışlar yasaktır. Bu alışverişte ise müşterinin bana hakkı geçmişti. Dolayısıyla kazancıma haram karışmıştı. Ben sadece bir yanlış düzelttim, diyerek cevap verir. Bunun üzerine kral:

– İslâm nedir, Müslüman olmak neyi gerektirir? gibi soruları peş peşe sıralamaya başlar. Tüccar da soruları birer birer, güzel bir üslûpla cevaplandırır. Böyle bir dinin varlığını bu vesileyle ilk defa duyan kral, fazla vakit geçirmeden İslâm ile şereflenir.

Daha sonra kısa bir müddet içinde halk da Müslüman olur. İşte dünya devletleri içinde - yaklaşık 250 milyonluk- en yoğun Müslüman nüfusuna sahip olan bugünkü Endonezya'nın İslâm'ı kabul etmesinde etkili olan faktör, belki de sadece bu beş akçelik kumaş ticaretinde sergilenen İslâm ahlâkıdır.

"Allah'ım! Yaratılışımı güzel yaptığın gibi ahlakımı da güzelleştir" (Hadis-i Şerif)

NETİCE-İ KELAM

Değerli Okuyucularım, Sizlere okuyunca okumanıza değecek hikayelerde bir demet sunmak istedim.

İsterdim ki Sadi gibi özgün hikayeler yazayım,
Mevlana gibi Mesnevi yazayım,
Gazali gibi İhya-i Ulumiddin yazayım,
Evliya Çelebi gibi dolaşayım dünyayı bilmediklerinizi yazayım,
İbn-i Arabi gibi sırlara kapı açayım,
Bediüzzaman gibi İman Hakikatlerini haykırayım,
Hoca Nasreddin gibi hazır cevap dersler vereyim,
Akif gibi Safahat yazayım,
Necip Fazıl gibi anlamayanın kafasına sokayım,
Ya da Nabi gibi şiirim Medine Minarelerinden okunsun,
Pek çok ustalar gibi divanlar yazayım...

Binlerce söz üstadı en güzel şiirleri en güzel sözleri ustaca ifade etmişler.

Sözlerin en güzelini Rabbimiz Kur'an-da söylemiş. Allah Resulü Kur'an-dan aldığı dersi bizlere en güzel hadisleri ile nakletmiş.

Alimler bu derslerden çıkardıklarını aktarmışlar.

Söylenmesi gereken pek çok şey söylenmiş.

Bizlere bu zaman neslinin anlayabileceği usullerle yeniden belki bilinen usulde tekrar düşmüş.

Ara sıra aklıma gelen sözleri ya da ifadeleri bazen notlar alıp yazıyorum, bazen derdimi bir köşe yazımda anlatmaya çalışıyorum ya da bu e kitabım gibi söyleyenlerden alıp size aktarmaya çalışıyorum.

Söz ustalarının sözlerini derleyip anlatmak ve yeniden akıllara göstermek te iyidir.

Tekrar yeni bir derstir. Hayat eski derslerin tekrarı değil midir?

Ya da öğrenilenlerden yeni dersler çıkarmak değil midir?

Elhasıl dostlar güzel bakmak, güzel okumak, hayattan dersler çıkarmak iyidir diye düşünüyorum.

Allah'a emanet olun.

Allah bir kulun
dua etmesine izin
vermişse, mutlaka
kabulünü de murad
etmiştir . . . .

- Hz. Muhammed (sav) ♥